

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Noiembrie 2025 (Anul XVI) Nr. 201 (11/2025)

BOEM@

Noiembrie 2025 (Anul XVII) Nr. 11 (201) - 50 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: Editura Boem@

11 / 2025

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A.G. Secară, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Adrian Talabă, Grigore Grigore, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Chișinău), Ana Opran (Vaslui), Florin Logreșteanu (Craiova), Melania Cuc (Bistrița), Carmen Racoviță (București)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Revista literară BOEM@ o puteți citi și pe site-ul
www.boema.edituraboema.ro

actualizat permanent de: *Editura Boema*

Email: boema@edituraboema.ro,

aspra@edituraboema.ro, petrerau@yahoo.com

Telefon: **+40 726 337376**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17,
C20/42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **+40 726 337376**

- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- o Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Nicolae Tzone (p.3), Gabriela Schuster (p.5), Timur Chiș (p.11), Vasile Popovici (p.16), Vali Șerban (p.26), Cristian Ovidiu Dinică (p.35), Liviu Băițel (p.37), Eugenia Rada Ioniță (p.37), Corina Potcovaru (p.37), Cristian Gabriel Vasile (p.41)

Proză: Marian Drumur: Lăcusta (p.16), Ștefan Andronache: Cum am reușit să ajung celebru în satul natal (p.22) / Debutul într-ale văcăritului (p.24), Dumitru Băluță: Parada titanilor defuncți (p.30), Leon-Iosuf Grapini: Mesagerul (p.31)

Cronică de carte: Ana Dobre: Poezia viitorului văzută dinspre poezii-geek (p.4), Lucia Pătrașcu: Daniela Gu-mann - Febra lui Decembrie (p.9), Petre Rău: Beatrice Seres, Între fantezie și introspecție (p.18), Sebastian Golo-moz: Poezia ca ecuație a sufletului (p.36)

Note de lectură: Ana Văcărașu: Cămașa care îmbracă lu-mina (p.28), Lucia Pătrașcu: Adrian Victor Vank - Aurora (p.39)

Eseu: Melania Cuc: Cain și fratele său / Iisus care nu a ajuns niciodată pe cruce (p.38), Petre Rău: Viața poeziei: între agonie și eternă renaștere / Între geometrie și revelație. Este posibil să proiectezi un poem? (p.45)

Teatru: Sasha Ivanov: Ea și celălalt - V (p.12), Cosmin Popa: Fânăria cu fructe stricate (p.27)

Interviu: Violeta Andrei Stoicescu: Dincolo de aplauze, aproape de suflet - dialog cu actorul George Ioan Hodor (p.43)

Meridiane: Luca Cipolla: Poezie în limbile italiană și română (p.19)

Traduceri: Ignatie Grecu: Traduceri poeme din Alfred de Musset și Alexandre Guiroud (p.21)

Umor: Constantin Bidulescu: Poeme vesele (p.47)

Grafică:

Coperta I: Boem@Art - Peisaj de toamnă, gen. AI

Coperta IV: Boem@Art - Abstract, gen. AI

Interior: Grafică - Pixabay & Elena-Liliana Fluture

www.boema.edituraboema.ro

Nicolae TZONE

**[IMPERECIUNEA PLUTEȘTE PE CAPODOPERE/
CA SCHIORII PE SCHIURI...]**

necruțător mă ceartă leul saharei
ce este cu tine omule ce este
de nu mai dai nici un semn

hai dacă nu cumva ai murit
vino să ne strângem în brațe
să ne luptăm doar de dragul luptei
grozave în miezul pustiului

necruțătoare amintirea labei de leu
pe spatele meu de până mai
ieri-alaltăieri
necruțătoare vocea lui de leu singur
de leu părăsit de prieteni
acolo departe-n sahara

vin leule spun vin chiar azi
vin chiar acum la tine-n sahara
e mult mai bine oricum să mori
în brațe de leu și sfârțecat
de o gură de leu decât de tristețe
și de singurătate în urbea care
de o bună bucată de vreme a uitat
parcă definitiv să respire geniu
și mărinimie

dintr-o dată și odată și niciodată
s-au făcut câini-lupi
și-au început să-și ronțăie pantofii
și tenișii și papucii la vedere
aici în mica mea vizuină
de pe strada aurel vlaicu

dintr-o dată odată și niciodată
s-au pus pe murit s-au luat
la întrecere care moare
care dispare mai repede
din mica mea vizuină
de pe strada aurel vlaicu

după aceea și după aceea
și după aceea
vin seara și moartea
și după aceea vin sarea
și viața
și după aceea vin moartea
și dimineața
după aceea pisica euridice
îmi cântă în urechi cântecele
cele mai vechi din neamul ei
de pisici fermecate
după aceea motanul orfeu
se așează la masa de scris
și scrie cu ghearele lui
de motan irezistibil cuvintele
pe care i le dictez

i-am pus grijuliu lângă gheare
glezna mea ca pe o roșie
și foarte încăpătoare călimară
cu sânge
chiar și glezna iubitei mele
i-am așezat-o alături de gheare
sângele ei fiind și sângele meu

după aceea și după aceea
și după aceea
vin din nou seara și moartea
și după aceea vin iarăși
sarea și viața

și după aceea vin încă
și încă o dată
moartea și dimineața

*

la oraș la carul cu bere sau la lido
sau la intercontinental sau la crășma
de la muzeul literaturii sau la gattopardo
sau capșa cu iubita vieții mele

beau șampania secolului meu secret
și whisky-ul secolului meu secret

scriu fără respirație poemul
secolului meu secret

(continuare în pag. 4)

îl citesc tot fără respirație
 porumbeilor blânzi
 din parcul cișmigiu
 prieteni pe viață fără cusur

traiască și înflorească lama de ras
 ce vertiginos mi-a tăiat gâtul
 poemul secolului meu secret
 mi-l coase la loc
 cu îndemânarea magică
 a unei croitorese de lux
 originară din new york

daaaaaa doamnelor și domnilor
 și domnițelor și din rai
 și de dincolo de rai
 nu numai că poemul secolului
 meu secret mi-a cusut
 perfect gâtul la loc
 ci în plus mi l-a făcut mai înalt
 și mai frumos infinit mai rezistent
 în viitor la orice altă lamă de ras
 la orice lamă de secure
 sau de topor
 la orice altă armă de lemn
 de sticlă și piatră de fier
 ori de foc

poemul secolului meu secret
 – o alergare interioară –
 e un mers înăuntrul înăuntrului
 e un mers plin de crătere
 de vulcani imenși
 în apogeul erupției

*

perfectiunea miroase ca orice copac
 verde înflorit și zburător

perfectiunea bea cafea cu lapte
 împreună cu mihai eminescu
 pe plaja uriașă de nămol
 de la techirghiol

perfectiunea nu se îmbracă niciodată
 în staniol ci doar în marmură
 de carara chiar și de rușchița

perfectiunea nu se înmulțește
 prin spori prin soare sau vânt

perfectiunea se înmulțește numai
 și numai prin perfectiune

perfectiunea joacă zaruri
 cu umbra sa și cu aura sa
 și cu pământul ei
 pururi frumos mirositor

perfectiunea înghite toți pescărușii
 de la orizont și se laudă
 cu aripilor lor deschise larg
 în burta ei

perfectiunea plutește pe capodopere
 ca schiorii pe schiuri
 ca patinatoarele zvelte pe patine

perfectiunea înghite capodoperele
 cu o sete și cu o foame
 irezistibile

(poem preluat din „România literară”,
 anul LVII, 3 aprilie 2025)

Gabriela SCHUSTER**Între mine și mine**

Mi-am pierdut veșnicia la naștere
și am început să-mi trăiesc moartea
mama stătea între mine
și moarte
albă ca o torță de subteran

tata murise
peștii negri l-au devorat
urmele lui trebuie căutate până
mai sunt calde

Inima ei cu pete albe

Monoton ca în fiecare zi
soarele căzuse din drumul nopții –
zăpușeala după-amiezii
atârna grea
ca o clădire diformă fără ieșiri

monoton soarele căzuse –
în sală tuburi cu licoare neagră
și legănat trupul gol al mamei
licoarea neagră se închea repede

soarele căzuse
inima avea pete albe
și nu se mișca
soarele era căzut

în sală liniștea se lovea
de pereți clipocind umed
zăpușeala atârna greu
peste inima nemișcată
soarele căzuse
ca în fiecare zi

simt cum florile albe
de pe inima ei
se mută-n pământ
soarele rămâne căzut

Lacrima furișată*mamei*

Visez și astăzi cum nu am întins mâna
cum m-am prefăcut că nu înțeleg sau
nici nu am înțeles
că dincolo de ziua asta ea nu mai există
nu voi putea să o mai ating și
aveam să rămân singură
cu toate mângâierile pe care i le datoram

era încă acolo rece palidă și rigidă
cineva grijuliu mi-a șoptit fără chip
să nu o ating că e neplăcut
dar ce este plăcut în moarte?

visez și astăzi că o prind de mână
să-i dau curaj să sară peste râul
unde nu înoată nimeni

Mamă eu numai inima ta o simt

Zbucium
de
pleoape
preamăresc
tainică
lege

moartea aș vrea
să nu-ți ucidă
vreo pasăre
rătăcită pe sub liniște
toate aceste aripi ce
pot zbura de sub vânt
măruntele clipe

stele căzătoare să plutească
spre cer
lungi canonade
de suflete părăsite de corp

prin mine
aleargă năucită
o dragoste

la răsăritul
soarelui
moartea

atâta ură înțeleaptă
cărțile și oglinda
umbre umede în declin

(continuare în pag. 6)

trebuie să strâng toate cărările
păsările sunt deasupra

se adună vremi trecute
clopote bat
mângâietor de greu
plouă strâmb

pe o floare
roșie
cad umbrele munților
înalte

mamă eu numai inima ta
o simt

Mama nu putea urca

Mama nu putea urca –
o scară cu trepte de sticlă curgea însingurată din
înalt
către orașul căzut pe-o rână de apă învolburată
copacii se dădeau la o parte foșnind delicat
pietrele drumului se rânduiau singure

Îi era frică
mama nu putea urca
inima ei
bolnavă de mult: din copilăria mea.
În depărtare un zid negru îi sorbea suflarea
ochii gândurile neputința

Speranța zdrențuită
abia se mai vedea în luciul plânsului

Mama nu putea urca o duceam în brațe
îmi sechestram aerul în piept să poată auzi
vântul
închideam ochii să îi las ei priveliștea

Avea un zâmbet mărinimos
îl răsfirea peste ființa mea
o căldură molcomă de aur înconjura lumea
lumea unde venisem pe lume

Avea să moară undeva pe trepte:
știam amândouă

Tăcere de fier

Ai locuit o vreme în mine
cu sânge cu tot

apoi ți-ai făcut dintr-un gutui
o casă fără uși

frunză înfășurată
de-a lungul uscăciunii mele
m-am lăsat plutită în grădină
de sub prima zăpadă
nu se aud lacrimile

o tăcere de fier
se rotește sublim
de parcă aș putea uita
vremea când ai locuit în mine

steaua de piatră
cu un colț ascuțit
cade din ochiul meu
la picioarele fiului

Ușile noastre mamă

Ușile noastre
sunt în univers deschise
vizavi
lumina umblă nestingherită
din una către cealaltă
chiar și întunericul

cuvintele se împacă
peste praguri
cresc aluat cald
din tot trecutul
râdem plângem tăcem
ușile nu sunt uși
ci nemărginiri ale sufletului
care primește și dă

nimic nu va rămâne
când va fi...

Ana DOBRE

Poezia viitorului văzută dinspre poeții-geek

Vremurile neliniștite generează retrageri, replieri în spații gândite ca protectoare, în care gândul să se poată întrăripa dedându-se, precum convivii lui Boccaccio, risipei fanteziei.

Cei 32 de poeți și poete care se regăsesc în același *han* al poeziei, în *Antologeeek*¹, gândită, ca selecție și coordonare, de Andrei Zbîrnea, aparțin tipologiei *geek*, definită, potrivit dicționarului, drept „o persoană neobișnuită sau ciudată, în special una care pare să fie obsedată de unul sau mai multe lucruri incluzând cele legate de intelectualitate, electronică, jocuri etc.”. Prin urmare, poetul-geek este un marginal, dar unul care refuză marginalizarea. Solitudinea pe care și-o asumă, în raport cu societatea, aspiră către solitudinea de generație, în cadrul căreia devin posibile comunicarea, comuniunea, împărtășirea unui ideal de poezie.

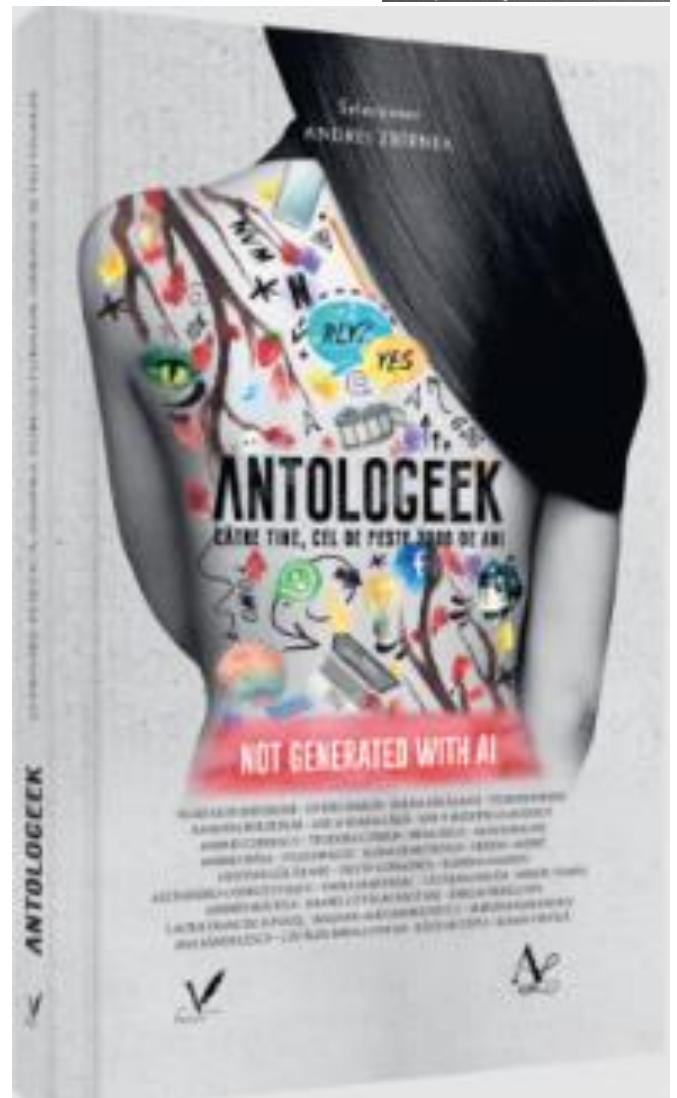
Incomunicarea în prezentul prezentului, resimțită dureros, e depășită prin speranța unei comunicări în prezentul viitorului. Subtitlul *Către tine, cel de peste 2000 de ani*, titlul unei poezii a Emiliei Nedelcoff, e o sugestie a acestei speranțe, prin care gândul poetic trece durată și se înscrie într-o eternitate ucronică, modelată de fantezia creatoare.

Ținta lor este viitorul; aceluși receptor de peste milenii se adresează ei, încredințați că poezia și poezia lor vor supraviețui, că umanitatea va dăinui în aspirația spre spiritualitate. E un mod de a obliga timpul să li se supună, un mod de a-l influența, infuzându-i sensibilitatea lor de poeți-geek.

„Deși *către tine, cel de peste 2000 de ani* poate părea un subtitlu/mesaj utopic, *Antologeeek* vorbește despre seriile noastre din 2024, în singurătate sau în familie, cu bolul de popcorn, pe Netflix sau cu un podcast în căști despre ultimele evoluții ale conflictelor la nivel global.”, spune antologatorul, avându-i în minte pe „arheologii viitorului”.

Poezia-geek aparține contemporaneității noastre, decupată ca „poezie a subculturilor urbane și nu numai”, relevând o minoritate – *poeții-geek*, ce iese din umbra anonimatului. Un aer polemic subzistă în această formulare, evidențiind, poate, dorința de delimitare de orice segment de cultură oficială/oficializată, de o *elită* în care nu se regăsesc.

Atitudinea polemică față de un receptor bănuț de indiferență apare pregnant la Andrei Codrescu și Silviu Gongonea. „*Ariciul e animalul principal al poeziei. După el se înșiră, în ordine analfabetică, măgarul, furnica, șopârta, calul și grupajul Codrescu. Nu e nevoie de critici să le verifice prezențele în literatură, se pot găsi cu Google.*”, aruncă mânușa Andrei Codrescu.

De aici, aspirația de a-și contura, cu mijloace proprii, un univers al lor, constituit, ca-ntr-un puzzle, din însumarea imaginărilor fiecăruia, în care fiecare piesă tinde spre conturarea desenului final. *Ta twam asi (eu sunt tu)* par ei a se concretiza în acest univers, în care fiecare desenează potrivit personalității creatoare, unice și irepetabile. Ei se regăsesc în căutări comune, în aspirații, în încrederea în capacitatea cuvântului de a resemantiza lumea, în capacitatea proprie de a-l reinventa, scormonindu-i latențele pentru a le aduce în limbaj manifest al poeziei, acela care se adresează unui posibil receptor din actualitate și virtualului receptor de peste două milenii.

Cu această țintă transmileneră, *Antologeeek* se propune ca un insolit templu al poeziei, așa cum îl construiesc poeții-geek, un templu spijinit pe cele trei coloane organizate pe capitole: I. *Unlocking the Wizard Tower* (în care-i regăsim pe Vlad Alui Gheorghe, Ovidiu Baron, Elena Bălășanu, Teodor Bindiu, Ramona Boldizar, Anca-Irina Cădă, Ion-Valentin Ceaușescu, Andrei Codrescu, Silviu Gongonea); II. *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe* (Teodora Coman, Mina Decu, Alin Dimache, Andrei Dósa, Vlad Drăgoi, Alina Dumitrescu, Cristian Gălățanu, Romina Hamzeu, Alexandru-Codruț Ivașcu, Daria Maruseac); III. *Fără leziuni acute semnificative* (Cătălina Matei, Mihók Tamás, Andrei Mocuța, Daniel Cătălin Năstase, Emilia Nedelcoff, Laura

(continuare în pag. 8)

Francisca Pavel, Bogdan-Alexandru Petcu, Miruna Romanciuc, Ana Săndulescu, Cătălin-Mihai Ștefan, Răzvan Țuopa, Ioana Vintilă).

Titlurile și subtitlurile comunică subtil, rizomic, pe dedesubt, trimițându-și razele ideatice, purtătoare ale unui posibil ideal de poezie. Fiecare geek contribuie la puzzle-ul poetic cu un număr de 2-4 poeme, considerate reprezentative pentru a (le) defini/contura profilul artistic.

O notă comună derivă din modul în care este exprimată condiția creatorului în relația intrinsecă/interiorizată cu sine și cu noua tehnologie, reprezentată de inteligența artificială, AI (*a.i. așteaptă*, meditează în poezia lui Silviu Gongonea) putând fi considerat un laitmotiv.

Poate aceasta să concureze creativitatea umană? Răzvan Țuopa (cel mai vârstnic dintre poeții-geek, apropiat prin spirit de această vârstă a poeziei) își concentrează atenția asupra acestui aspect în poemul epic *Personal ce prinde poezia din ce nu conține inteligența artificială când e vorba de subculturile din care mă/te iubesc și tot rulez poetic*, cu mefiența gândului că mașina nu poate depăși omul, întrucât doar acesta este capabil de *transcendere de sine*, de ieșire, delimitare, depășire de sine și de instalare în ideal: „...hai, și dacă inteligența își face treaba să pară poezie de trei ori poetic sau cam așa ceva uite cum stăm...”.

Sunt apoi, note diferențiatore față de alte universuri poetice, semnificative pentru individualizarea de grup, cu nuanțările de rigoare pentru fiecare geek în parte. Se reliefează, astfel, *refuzul metaforei* și, simultan, preferința pentru concretul realului, pentru transferările de sens, pentru transmiterea directă și concretă a gândului ce prinde stările și trăirile eului în determinismul complex al lumii microcosmice, intersectat/suprapus macrocosmului. Prozaismul e preferat exprimării liricizante, suspectată de romanticizare. Eufonia e abandonată pentru a realiza propria muzicalitate, obținută, wagnerian, din stridențele lumii, din dizarmoniile ei.

Pădurea de simboluri a lumii își mișcă permanent liniile, iar ei sunt acolo pentru a le desena și a le fixa în propriile fotograme, esențiale pentru o viziune personală asupra lumii. E sesizabilă o întoarcere la rădăcinile modernismului, vizat, mai ales, prin atitudinea tranșantă (reper ideal – Baudelaire, Rimbaud), față de orice intenție de înfrumusețare artificială, atitudine prin care se individualizează Ion-Valentin Ceașescu, Anca-Ioana Cădă. Ca în narațiune, histoire și discours realizează un tandem. Discursul poetic e dublat de reflecția asupra poeziei, ca-n poemul lui Ovidiu Baron, *Vacanță cu Pavel*: „Am mai învățat câte ceva despre figurile de stil. De exemplu, ești mirositor ca un parizer expirat sau ca un subraț care evită dușul o săptămână. Arăți ca un copac înainte să fie lovit de tunet. Ah, tati, ești o superbitate! Exotic înseamnă să fii în altă țară? M-am prins, în cele din urmă...”.

Fantezia creatoare îi scoate dintr-un spațiu limitativ, gândul poetic ocupând spații exotice (Asia, Japonia), altul imaginar, „un spațiu în care salvez plantele amare”, un *Sandevistan* sau *Malenia* – „Malenia, sabie a Miquellei/ unde animalele se prăbușesc ” (Teodor Bindi) sau, ca în poezia Ramonei Boldizar, *nee Nana watas-hitachi no deai wo oboeteru?*, poeta al cărei poem *Unlocking the Wizard Tower*, dă titlul primului capitol, conturând spații poetice în care încap colegii de genera-

ție geek, „În Skywatch Archipelago insulele plutesc”, unde „conștiința nu e zdrobită”. Realul a devenit *irealitate senzorială*, cu linii și nuanțe semnificative: „turnul vrăjitorului nu a fost încă deschis (...)// tastele decalibrate și încinse corzile electrice ale unui eu prefabricat.”.

Unlocking the Wizard Tower, la fel *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe, Fără leziuni acute semnificative* sau *Către tine, cel de peste 2000 de ani*, ar putea fi considerate, prin implicații estetice, un fel de artă poetică, o oglindă în care se reflectă întregul grup care se regăsește în relația intrinsecă *eu-tu-noi* și-n cea extrinsecă *eu-lume/realitate*. Din intenția evadării poate să apară o realitate construită mental, o irealitate personală, ca în imaginarul lui Ion-Valentin Ceașescu, *Shoegazing în Pantelimon*.

În capitolul II. *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe*, care preia titlul unui poem al lui Andrei Dósa, imaginarul este ocupat de *prozopoeme*. Epicul înlocuiește aproape total liricul – la Teodora Coman, Mina Secu, Alina Dumitrescu, Mihók Tamás. Poematicul nu dispăre, însă, preferat fiind de Alin Dimache, Andrei Dósa, Ferenk André, Romina Hamzeu. Concurența om-mașină, realitate a epocii transmoderne, dă fior liric, cu evidențierea temerii că viitorul a trecut deja pe aici. „Viitorul dictează trecutul”, spune, în *David Lynch fierbe quinoa*, Alin Dimache, sentiment care atinge un maximum în prozopoemul lui Andrei Dósa, *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe*.

Dizarmoniile lumii în răsfrângere interioară, personalizate în relația Eu-Tu-Acela sunt reflectate de Cristian Gălățanu în *Sentimentul că tu dintre toți* („ești o jucărie stricată/ dintr-o serie întreagă ”), dar și în *De câte ori mi-am dorit* („ce rost mai are dragostea/ când totul oricum a fost trăit deja/ iar restul doar se va repeta/ la infinit/ din nou și/ din nou încât tu vei fi doar/ un număr pe tablă (...)// și atunci/ ai retrăi totul la nesfârșit”); eul fragil se conturează în poemul *** („ Zilele în care/ toate traumele mi se activează/ ca și cum aș fi/ ultimul quasar din univers”), culminând cu sugestia singurătății absolute într-un univers indiferent.

Dialogul cu lumea se relevă ca relație defectuoasă cu sine și cu lumea în poezia Dariei Maruseac în *nobody puts baby in the corner* („uneori mă simt urmărită...”), *validează-mi experiența, baby* („sper că adun puncte mă nasc și sunt atentă/ la capătul puerilor ca o respirație de adio (...)// să ajungi în fața iubirii ca în fața unei instanțe”) și *vom fi amintiți* („mă așteaptă pe scări ca o amintire recentă/ în forma bună lipsită de afecțiune...”).

În poemele lui Alexandru-Codruț Ivașcu – 5724, 4562 *AR Dominaria, 2024*, liricul pare a o cârmi spre hotarul poeziei matematice, numărul/cifrele făcând concurență cuvântului.

Fără leziuni acute semnificative, titlul unei poezii a Mirunei Romanciuc („Plouase și melcii urcau/ pe nucleotidele din ADN-ul nostru. (...)// Ambele înseamnă/ fără leziuni acute semnificative”), devine cupola celui deal treilea capitol, rezonând cu poemul Emiliei Nedelcoff, *Către tine, cel de peste 2000 de ani*, care dă subtitlul antologiei. Dimensiunile temporale se întâlnesc în imaginarul geek. Prezentul este un mod al viitorului de a-și imagina propriul trecut: „Căderea Shiganshinei,/ lumea pe care fata a văzut-o/ în acea zi./ Pot să-i aud clar/

(continuare în pag. 9)

bătaia inimii, încă. (...)// În orașul unde a început totul,/ copiii pădurii sunt/ singura salvare. (...)// Zorii umanității se revarsă/ de cealaltă parte/ a zidului.". Dialogul dramatizat cu viitorul este și un mod de a exprima speranța în poezie, în supraviețuirea ei, un Olimp, *dincolo de mode și timp*.

Temele eului dobândesc un plus de reflecție, când, în imaginar își face loc meditația asupra temporalității. Dizarmoniile lumii se filtrează, prin reflectare, în spațiul intimității profunde Eu-Tu.

Stilistica este aceeași, a prozaizării, denunț al liricizării, cu accentuarea concretului existențial, nuanțe evidente în poezia lui Andrei Mocuța, *Vis cu Bătrâna doamnă*, cu reinterpretarea tipătului expresionist: „apoi m-am trezit (...)// am tratat visul/ ca pe-o ciudățenie amuzantă (...)// că măcar preț de câteva ore bune/ n-am căzut în capcana de a realiza că/ de fapt/visul nu era despre UTA/ ci despre mine (...)// altfel cum se explică/ Dumnezeuule/ că dintre toate miile acelea de oameni/ doar strigătele mele au fost reținute”; *Hodor & Groot*, „uriașul-mut Hodor”, „copacul-mamut, poreclit și I am Groot”, în care intervenția eului liric separă apele primordiale: „De-ar fi să am un mentor, l-aș alege pe Hodor. Și cum nu-i deloc ciufut, aș paria și pe Groot./ Dac-aș fi un narator priceput precum Hodor, v-aș spune de la-nceput povestea lui și-a lui Groot.”.

Problematica tragică a omului o reține și pe Ioana Vintilă („când realitatea se dematerializează,/ magnetismul își trage seva din ce rămâne de pe urmă”), pentru care *standardizarea* echivalează cu alienarea ființei.

Vulnerabilitatea și fragilitatea îi preocupă și pe Cătălina Matei, Daniel Cătălin Năstase, Laura Francisca Pavel, Bogdan-Alexandru Petcu, Anca Săndulescu („Orașul/ tremură / prin fire de cod,/ prin aburi și/ neon./ Același lucru s-ar putea spune despre natura umană./ Circuite și carcase de metal, mâini bionice, picioare învelite în oțel, *oameni* cu inimi mecanizate./ Trecutul, o fantomă; /prezentul, o succesiune de impulsuri electrice.”). Eternul conflict dintre arhetip și copie se relevă în poezia lui Cătălin-Mihai Ștefan („Acum nu mai moare nimeni pe câmpul de luptă. (...)// Ahile simte cum i se crapă călcâiul în irepetabila operă de artă, (...)// Arta a rămas oarecum ucisă și mințită/ într-unul din colțurile sale știrbite de prea multe/ reguli geometrice.”).

Antolgeek este, simultan, o antologie și o stare de spirit, constituită în comunitatea *geek*, în comuniunea de idei, idealuri, toate reunite de speranța și credința în trăinicia poeziei.

E un mod de a opune neliniștii vremurilor, liniștea înălțimilor spiritului.

29-31 octombrie 2025

¹ *Antolgeek. Către tine, cel de peste 2000 de ani. Antologia de poezie a subculturilor urbane și nu numai*, Selecționer Andrei Zbîrnea, Editura pentru Artă și Literatură, București, 2024.

Lucia PĂTRAȘCU

DANIELA GUMANN - FEBRA LUI DECEMBRIE

Daniela Gumann este un nume care nu mai are nevoie de o prezentare specială. Este un om cu o biografie interesantă, ce a condus la propria realizare socio-profesională, precum și un remarcabil om de cultură, fapt atestat prin statutul de scriitor cu cele 20 de volume publicate, cunoscute atât în țară, cât și în străinătate. Activitatea sa se desfășoară în țară, dar și la Salzburg, în Austria, unde este antreprenor de succes și fondator-președinte al ASRA – *Asociația Scriitorilor Români din Austria*, prin care promovează cultura românească peste hotare, precum și editor al revistei *Condeierul diasporei*. Blogger și trainer.

Cel mai nou volum intitulat „**Febra lui decembrie**”, pe care îl semnează scriitoarea **Daniela Gumann**, publicat la editura *UZP*, 2024, 300 pagini, așa cum arată însăși autoarea, continuă povestea începută în romanul „*Crăciunul care mi-a schimbat viața*”. Acel roman, publicat în anul 2019, lăsa cititorului imaginea personajului principal, Carmen, o femeie divorțată, după ce și-a trăit povestea despărțirii din vina soțului, Robert, când, cu ani în urmă, tot de Crăciun, acesta a rupt căsnicia, aducând în viața ei tristețe și singurătate. De aceea, Carmen a plecat din țară, s-a angajat pe postul de badantă, a luptat cu greutățile, dorind să-și croiască o viață nouă. Apoi l-a cunoscut pe Francesco, un medic chirurg italian.

În acest nou roman, cei doi, Carmen și Robert, rămași împreună, un cuplu armonios, formează o familie cu o viață împlinită și realizează împreună lucruri frumoase. În locația unui micuț castel vechi, moștenirea lui Francesco, cei doi înființează un azil de bătrâni, în care locuiesc deja 30 de persoane, îngrijite de salariate românce. Este un loc unde totul funcționează într-o înțelegere deplină, după rigorile impuse de starea celor aflați aici. Desigur că mai intervin situații neașteptate, ce sunt rezolvate cu înțelepciune și calm. Sunt probleme cu cei bătrâni, oameni cu stare de sănătate precară și, mai ales, cu dureri sufletești, pe care cei doi încearcă să le aline cu multă atenție și întotdeauna, cu ajutorul unui psiholog și a unui preot, se străduiesc să repare durerile adunate în sufletul aceluia.

Cartea este construită pe trei capitole bine încheiate: *Când timpul își ține respirația, Printre șaptele trecutului și Din dorințe înghețate și vise topite*. Este o scriere și o descriere a curajului de a privi viața și moartea ca pe un tot unitar, de a accepta sfârșitul ca pe o trecere ce trebuie onorată cu decență. Și, așa cum arată titlul, totul se petrece în perioada din preajma Crăciunului, când se fac planuri pentru o sărbătorire reușită: „**Crăciunul avea să devină un moment de legătură și de reflecție, o oportunitate de a sărbă-**

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

tori viața, indiferent de tristețile din trecut”.

Daniela Gumann, om cu o sensibilitate rară, este implicată sufletește în tot ceea ce se întâmplă în acest loc special și împreună cu soțul ei are responsabilitatea bunului mers al întregii activități. Ca scriitoare, ca un creator ordonat, după ce așază personajele sale în grupuri distincte, fiecare având caracteristicile sale, conduce firul narațiunii într-o împletire a vieții acestora. Este grupul persoanelor nevoite, din varii motive, să apeleze la serviciile acestui așezământ. Cei care, în anii senectuții, se simt inutili și păcăliți de viață. Însingurați și, adesea, părăsiți. Unii înțeleg ceea ce li se întâmplă și acceptă, alții plutesc încă în starea de nedumerire, așteptând ca lucrurile să se îndrepte de la sine, în favoarea lor. Mai este grupul persoanelor care lucrează aici, în serviciul acestora. Unii o fac plini de compasiune, alții, analizând cu un oarece egoism situația. Deoarece, mulți au lăsat acasă copii neajutorați și bătrâni ca cei de aici, oarecum părăsiți și aceia, care n-au confortul pe care strădania lor li-l crează acestora, aici. În sufletul lor este sigur o luptă interioară între sentimentul de vinovăție de a-i fi lăsat singuri pe ai lor și obligativitatea de a fi procedat astfel, aceasta fiind singura rezolvare a problemelor cu care se confruntau. Apoi, nu în ultimul rând, ba chiar în cap de listă este grupul celor două persoane, Carmen și Robert, care sunt proprietarii acestui azil și care menegeriază toată activitatea, având ca prioritate bunul mers al lucrurilor în favoarea celor asistați. Acestora doi, în timp, revenind din America, li se alătură Angela, fiica lui Carmen și Emanuel, primul ei soț, împreună cu bărbatul ei. Acolo eiau făcut niște afaceri proaste și acum s-au stabilit lângă Carmen. Desigur, ar fi nedrept să omitem cel mai numeros grup, cel al cititorilor, către care se îndreaptă mesajul de altruism și de umanitate al autoarei.

Așa cum spuneam, referindu-mă și la alte volume semnate de scriitoarea Daniela Gumann, fiecare carte este o lecție de viață, pe care, de la înălțimea experiențelor sale, autoarea o predă fiecărui cititor. Este o lecție trăită și bine învățată. Acest volum, continuând acțiunea din celălalt volum menționat deja, se integrează în categoria unui bildungsroman autentic, deoarece arată dezvoltarea psihologică și morală a personajului principal, Carmen, o doamnă inteligentă, harnică, dispusă să-și sacrifice timpul și odihna pentru realizarea proiectelor propuse. Un om care vrea să evolueze, alegând căile curate, corecte, dispus să primească ceea ce i se cuvine, dar, mai ales, să dăruiască ceea ce este nevoie: bunătate, ajutor, experiență, înțelegere, empatie.

Sigur că nu trebuie să accentuăm faptul că acest nou roman este foarte bine construit, pe un schelet literar armonios dirijat. Doar scriitoarea Daniela Gumann ne-a obișnuit cu această manieră de a scrie. Însă nu putem să nu apropiem până la confuzie cele două romane cu biografia romanțată a autoarei, biografie ce devine model prin ceea ce lecturăm deja în cele două cărți. Avem convingerea că va urma și al treilea volum ce va încheia aventura călătoriei în afara țării și va oglindi trăirile întoarcerii acasă și a împăcării cu sufletele celor rămași aici în viață sau plecați apoi pe drumuri de liniște și verdeață. Este mesajul întoarcerii acasă, pe care Daniela Gumann îl sugerează în acest roman prin personajul

Ana. Interesantă această calchiere, în care Carmen este Daniela, ajunsă la starea superioară de realizare, dar și Ana este tot Daniela, la începuturile sale. Toate trei, femeii harnice, corecte și cu dorința întoarcerii acasă, acolo unde nu este întotdeauna numai un loc, ci, mai ales, este o stare. O stare de pace interioară, în care se împletește voalul amintirilor cu reîntâlnirea oamenilor și a locurilor atât de cunoscute.

Acest roman este bogat în reflecții despre viață, mai ales că se petrece într-un azil de bătrâni, unde fiecare personaj de vârstă a treia face un fel de bilanț al timpului trecut și petrecut. Este remarcabil personajul Ricardo, care, în mod real, se simte părăsit, este singur și atunci alege, în ultimele sale clipe de luciditate, să-i dea Anei, îngrijitoarea româncă (personaj reprezentativ pentru corectitudinea cu care îl ajută pe Ricardo), un ajutor financiar substanțial, ce o va sprijini în visul său de a se putea întoarce în țară pentru a începe o altă viață.

Acest nou volum este scris sub amprenta unei seninătăți complexe a autoarei, capabilă să înțeleagă și să accepte vânturile pe care viața i le-a purtat în drumul său, să le modeleze în folosul său, pentru a se păstra în condiția unui om onest și deplin moral. Scrisul acesta respiră libertatea exprimării și autenticitatea trăirilor. Daniela Gumann scrie sincer, curat, creând astfel o punte către cititorii săi, care află, înțeleg și acceptă toate nuanțele pe care autoarea, cu inima deschisă, dorește să le transmită. O carte folositoare și frumoasă, ca un gând curat.s

Timur CHIȘ

Camino de Santiago

Călcând alături de miile de iluzii pierdute,
Înspre Catedrala din Santiago îmi duc durerile sufletului,
Și alături de Sfântul Iacob parcurg drumurile întunecate.

Azi, iubit-o, am dus pietrele din spate în Porto,
Și vinul roșu îmi încălzește picioarele betege de atâta drum.

Chipurile tinerelor sunt ale tale și ale Sfântului Iacob,
Iar pașii pelerinilor îi simt în picioarele mele .

Visând la nemurirea dragostei noastre, lângă apele
oceanului adorm.,

Vigo

Dealurile, pline de case adormite, mi se par greu de
urcat,
Printre copacii bătuți de ploile Galiciei,
Îmi port oasele obosite de drumul lung al Sfântului Iacob.
Oare îmi va recunoaște rătăcirile mele,
Și tristețile din dragostea noastră?
Printre paturile albergue-ului,
Mă târăsc spre noapte,
Sunt sigur că azi îmi vei veni în vis.

Oceanul înspumat

Oceanul îmi spală picioarele rănite de pietrișul
drumurilor,
Alături de ceilalți pelerini, printre episoade de soare și
ploaie,
Santiago mă cheamă la picioarele Sfântului Iacob.
Un câțel se atașează de mine,
În limba câinească, mâncare cerșind,
Sandwich-ul îl împart pentru o icoană în raiul canin.
Spre stele, iubit-o, printre sandwich-urile vieții ne
plimbăm.

Temeri

Mă apropii de punctul final al drumului,
Pelerinii mă descos despre dorințele ce le voi așeza la
picioarele tale.
Sunt simple, ca ale tuturor (sănătatea iubitei, moarte
ușoară),
Sunt dorințele unui obosit de viață.

Temeri îmi trec prin suflet:
Voi fi capabil să te strâng în brațe, Sfinte,
Sau o voi strânge pe Maria?
Sunt sigur că voi ajunge la capătul drumului.

Printre umbrele morților îmi port dorințele.

Am ajuns

Orașul se așază la picioarele mele,
Îmi las tenișii și rătățiile pe ultimul deal,
Catedrala albă în soare mă așteaptă.
Desculț în ploaie pătrund în piață,
Sunt la poarta Sfântului Iacob,
Dragostea pentru tine mă apropie de statuie,
Inima ta pâlpaie în amintirile mele,
Lângă inima mamei și a Sfântului.
Te iubesc, dragoste târzie.

Noaptea stelelor

Am primit permisul spre rai,
Semnat de un preot bătrân și hârșăit de întrebările
pelerinilor.
Pe o bancă în parc încerc să-mi odihnesc întrebările
sufletului,
Copiii se joacă pe lângă mine,
Pelerinii se joacă cu sufletul meu.
Cununa de stele se aprinde deasupra mea,
Inima ta, iubit-o, apare pe cer strălucind printre ele.

Sfântul spre somn mă îndeamnă să merg,
Oasele să le odihnesc alături de ale lui,
Să recâștig încrederea pierdută de atâta ură,
Să câștig iubirile pierdute.
Lângă mormântul tău,
Sfinte, dorm, alături de toți pelerinii,
Și visez la veșnica odihnă prin iubiri pierdute în negura
vieții.

Paharul de vin

E târziu și avionul mă așteaptă pe pistă,
Sticla de vin roșu încerc să o golesc,
Sângele Sfântului Iacob îmi pătrunde în suflet
Și amintiri din nopțile de dragoste îmi invadează
creierul.
Dragostea mea se revarsă pe aripi de oțel spre sufletul
tău,
Aștept nopțile de odihnă în paturile mari ale casei
mele.
Cu Lăbuș și Garfield aștept să îmi împart mâncarea
Și cu sufletul tău cafeaua.
Lângă ultimul pahar de vin.
Îmi vărs toată răutatea lumii.

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 6 actul 2

(vila Luniei)

Personaje: (A) Andrei - soț, (M) Maria - soția sa, (I) Lunia - soția celuiilalt

Independența sentimentală a Luniei nu durează mult. Lunia în sufrageria vilei. Îl sună iar cu insistență pe Andrei, el nu răspunde. Ea insistă cu telefonul. El răspunde într-un final.

I: Vino să mai stăm de vorbă. Nu mă interesează ce simți, dacă mă placi sau nu. Vino până la mine! Am nevoie de asta și știu că și tu. *(Bocește la telefon până când el acceptă). Îl așteaptă la ușă, oferindu-i doar timp de bună-ziuă. Îl apucă nebunește cu amândouă mâinile de cap, de parcă ținea un pepene. Și-i vorbește pe nerăsuflăte*

I: M-am hotărât! Aș face cu tine. Nu dragoste ca să crezi că urmăresc răzbuinare pe al meu, ci cum ziceai tu, perversiuni, ceva apropiere erotică. Chiar am nevoie de asta. Eu, eu ca persoană, entitate fizică...

Lunia face o pauză de recăpătare a respirației, ce-i permite bărbatului să se retragă puțin din ciudata interacțiune fizică.

A: Te-ai îmbătat? Cât ai băut?*(cinic)*.

I: Du-te naibii! Spuneam că vreau să ți-o trag, fraiere! Sau să te las să-mi faci ce vrei! Bucură-te! Panaramele din Daily nu arată ca mine.

A: Bine, fie!

I: Dar nu! Nu merge așa! Nu-mi pot scoate din cap că ai știut și n-ai făcut nimic. Cred că nu ești om! Iar eu împart intimități doar cu oameni, nu cu psihopați. Orice om normal, sănătos la cap ar fi fost doborât de cele întâmplate.

A: Și eu am fost. Crezi că eu sunt de piatră?

I: Nu cred că ai fost! Dacă ai fi fost sincer afectat, ai fi acționat în vreun fel. I-ai fi rupt capul lu' bărbat-meu, ca orice om normal. Nimeni nu poate rezista să tacă și să nu facă nimic.

A: Crezi că sunt nebun?

I: Da, de nebulie te acuz. Iar eu cu psihopați nu mă culc! Nici nu le fac alte chestii.

A: Zici că n-am simțit... mă acuzi chiar... de asta...

Andrei trist cade pe gânduri. Pare căzut în transă. Mișca din cap ca un bolnav de creier, înainte și înapoi, de parcă ar fi lovit o minge de fotbal imaginară.

I: Ce înseamnă asta? de ce faci așa din cap?

A: Nu băga în seamă! e un tic al meu. Mă apucă în momentele de emoție puternică. Pe la 20 de ani am scăpat de el. Ticul acesta nervos mi-a revenit când a început aventura soției mele cu fostul tău soț.

I: Înseamnă că acum...

A: da. M-au tulburat acuzele tale, cum c-aș fi de piatră. Nu e așa ... Nu... Nu... Tocmai îmi mărturisise încă una, a doua parcă, da era a doua oară când și-o pusese cu bărbat-tău. Nu mai mîncasem cu zilele. Slăbisem. Ea spunea că-mi stă bine. Așa că am continuat să nu mănânc. În schimb beam. Aproape în fiecare seară. Și deși beam, destul de mult, mă îmbătam foarte rar, și niciodată prea tare. Durerea puternică are acest efect... Oricât ai turna în tine nu reușești să te pierzi. Și îmi doream cu disperare uneori să beau până să nu mai știu de mine...

I: Cunosoc sentimentul. Te susțin!

A: Am trăit odată o beție fantastică. Băusem în neștire. Mă îmbătasem, dar parcă nu mă îmbătasem. Îmi amintesc cu precizie fiecare clipă din acea beție. Judecam limpede, deși mă simțeam ca într-o comă alcolică. Doream cu disperare să-mi pierd cunoștința, să uit totul, să nu-mi amintesc nimic din viața mea actuală, dar nu reușeam. Creierul, stimulat de durerea profundă, continua să judece limpede, coerent, elementele ciudate ale beției ce se căznea să învingă. A fost straniu, ca o călătorie dus-întors spre altă lume. Spun asta fiindcă m-am trezit dimineață amintindu-mi clar elementele beției, lucruri pe care nimeni nu și le amintește niciodată.

I: Nu sunt fascinată, dar mai spune-mi! Ținându-te de vorbă te am mai mult în preajma mea, deci stau mai puțin singură. Mi-ar plăcea să nu te mai las niciodată să pleci acasă. M-aș simți protejată. Dar știu că nu-ți pot cere așa ceva.

A: Dar lasă asta! Permite-mi să continui! Beția aceasta lungă e o poveste de două zile, fiindcă o știu toată! *(Râde)*. De fapt beția asta ciudată s-a întâmplat când am aflat de sarcină. Atunci, la început, doar m-am închis în mine. N-am desconspirat cu nimic ceea ce simțeam. Poate numai prin faptul că slăbisem... Dimineața următoare nu m-am prezentat la serviciu. Am plecat totuși de acasă bântuind străzile ca într-o transă. Ea n-a aflat niciodată nimic...

Lunia ascultă stând cu spatele la el. Are genunchii ghemuiți îmbrățișați cu brațele amândouă. Parcă i-ar fi frig. Ori frică. Fața ei nu zicea nimic. Nicio expresie vie. Doar tristețe.

I: Da, că mereu ai protejat-o! Ce mi-e ciudă pe ea! *(scrâșnind din dinți)*

A: Am trecut strada cu pași grăbiți. Asfaltul era umed. Burase puțin adineaori. Trotuarul de pe partea cealaltă se umpluse de frunze mustite de castan, din castanii aceia bătrâni ce umbresc străzile centrale. Îmi țaram picioarele, simțeam din plin beția decuseară. Adidașii boții prinseseră o mazăgă scârboasă, cu zoi de ploaie și ce se scursesese de pe frunze, viermi, găze, erau mânjiți chiar și pe deasupra. Nu ridicam prea mult picioarele. Umblam aproape ca un handicapat cu tălpile târâte, abia desprinse din când în când de trotuar...

I: Ce-i asta? Ce vrei să înțeleg eu din asta? *(revoltată)*.

A: Să înțelegi că am trăit, am luat în piept... Să înțelegi că mi-a fost greu, că n-am stat impasibil. Adică da, n-am făcut acte necugetate, dar numai eu știu ce-a fost în sufletul meu.

I: Tocmai asta e! Că n-ai făcut acte necugetate. Trebuia să dai cu pumnul, că asta se așteaptă de la un om adevărat când este rănit!

A: Mi-a fost frică să n-o pierd.

(continuare în pag. 13)

I: Și nici n-ai pierdut-o!

A: Să știi! De fapt știi sigur că nu sunt prost. Că altfel degeaba am stat de vorbă cu tine atâta. Calculasem totul perfect, ca la șah. N-ar fi trebuit să o pierd. Îmi cunosc bine soția...

I: Fosta soție.

A: Da, fosta soție. Iubirea vieții mele. Dacă spun așa, e bine?

I: Du-te dracului! Zi mai repede unde vrei să ajungi cu toate prostiile astea!

A: Calculasem totul. N-ar fi trebuit să o pierd. Dar a apărut chestiunea cu sarcina. Pe asta n-o prevăzusem. De fapt mă gândisem și la asta, însă n-am crezut că s-ar putea întâmpla. Încercasem 10-12 ani înainte. Eram convins că problema era la ea, de obicei la femeie este necazul, mai ales după înaintarea în vârstă. Dar până la urmă se pare că problema a fost la mine.

I: Vrei de fapt să-mi explici că ai suferit și tu. Mare brânză!

A: Vreau să înțelegi că am suferit ca niciodată. Știu că n-ai să mă crezi dacă nu-ți povestesc în ce mod am ajuns să-mi contorsionez mintea, să-mi fixez în cap niște amănunte ne semnificative, să rămân cu imagini banale pe care nu le pot șterge din memorie, de parcă sunt crime. Cred că am înnebunit și m-am însănătoșit, am luat-o razna din nou, pe urmă iar m-am întors printre oameni. Stau câteodată și mă gândesc îngrozit că voi sfârși într-un spital de nebuni.

I: Crezi că eu nu trec prin aceleași cazne? Crezi că eu sunt sănătoasă?

A: Da, tu ești sănătoasă. Un om care vrea să se sinucidă este sănătos la cap, doar că nu mai poate suporta. Tu ești perfect sănătoasă, draga mea! Tocmai fiindcă te gândești în mod serios, lucid, la sinucidere. Erai perfect conștientă când te-ai dus să te sinucizi la Septenarius. Asta o dovedește fără tăgadă însăși faptul că te-ai dus tocmai până la Septenarius. Un nebun se arunca, fără discernământ, la întâmplare, în prima baltă sau hău.

I: Încerci să manipulezi totul! (*revoltată*). Din nemernicul insensibil, dorești să te consider persoana cea mai suferindă. Ba chiar insinuezi că eu trăiesc doar o bagatelă. Mă păcălești! Și mă minți! (*îndurerată*)

A: Vai, tu! Câtă dreptate n-ai! Ascultă-mă până la capăt!

I: Bine, fie! Iartă-mă!

A: Am lovit o castană, apoi încă una. Deci două, mi-am spus. În jur se vedeau altele, cel puțin trei, ceva mai departe. Lângă vârful pantofului și între picioarele mele se aflau două castane, deci două. În gând aveam că dacă ar fi fost doar una, o loveam, îi trăgea un șut de dracu o lua. Dar erau două. Iar două însemnau altceva... nu, nu ce crezi tu! Mă gândeam la bilele acelea zen și la jocurile copilăriei și la liniște... două castane încăpeau perfect într-o palmă strânsă. Chiar și într-o palmă de copil. Două castane erau pace pentru suflet. "Pace țieeee, pace țieeee!" (*pe fundal începe melodia pace ție de la Om la Lună*), m-am trezit cântând, fără nicio dispoziție aparentă pentru așa manifestare... Cântam. Prin urmare ar fi trebuit să mă calmez. Mintea însă nu-mi dădea voie. Trebuia să ridic acele castane, era musai parcă. A doua avea încă învelișului verde țepos. Era necesară îndepărtarea tegumentului înțepător. Voiam să le ridic. Dar cum? M-am blocat o secundă fiindcă înțelesesem că nu mai aveam cum să le ridic de jos. Ezitasem. Dacă le-aș fi ridicat din prima, fără să mă gândesc, ar fi fost altceva... un gest firesc care

n-ar fi prevestit nimic rău, dar așa... Ezitasem o secundă. Să ridic acele castane putea însemna un blestem, pe care să-l port cu mine tot drumul, până când m-aș fi lepădat de castanele acelea. Ba chiar și după ce le-aș fi aruncat s-ar fi putut abate blestemul asupra-mi, tocmai fiindcă le aruncasem. Nu e bine să ridici ceva de jos, să-l ții, să-l păstrezi și să-l porți cu tine în sân, iar apoi ca un nemernic să-l arunci. Cum să faci asta? E de rău augur. Mintea îmi era încordată la maxim. Nu știam cum să procedez. Să ridic castanele? Două? Care două? Una, prima, cea dintre picioare și una mai îndepărtată care era deja desfăcută de coajă? Sau să o iau pe cea dintre picioare și pe cea de lângă aceea, dar să mă căznesc s-o desfac? Îmi venea să urlu. Era din vina lui, a tomberonului. Totul se întâmpla pentru că nu lăsasem sticla de plastic la coșul din centru, de lângă fântâna arteziană. Fusesem cufundat în gânduri și trecusem pe lângă tomberon, uitând să las acolo petul de plastic mototolit pe care îl țineam în mână, îngreunându-mi mult mișcările.

I: Fuck! (*Exclamă pleznindu-și capul cu palmele*). Cu ce-am greșit să ascult toate astea?

A: Poftim? (*transpus*)

I: Nimic. Continuă! (*resemnată*)

A: Liniștește-te, liniștește-te! Mi-am zis în gând, închizând ochii și ridicând capul în sus, încercând din nou a-mi induce o stare de detașare. Nu era un obicei familiar mie, însă așa credeam că ar fi procedat oamenii împăcați cu sinele. Da, gândind logic, devenea clar... mă liniștisem, aflasem ce aveam de făcut. Calea fusese trasată. Trebuia doar să înțeleg, să pun cap la cap... îmi ieșise și asta. Reușisem a înțelege. Trebuia să ridic acele castane, era obligatoriu. Nu, nu chiar obligatoriu, dar de preferat. Fiindcă făcea parte din înțelepciunea populară. Din discursul poporului asupra lucrurilor găsire întâmplător. Știa până și Făt-Frumos că dacă treci mai departe fără să le iei, rău va fi; dacă le ridici tot rău va fi, dar poate îți vor folosi la ceva. Deci trebuia să le iau... Dar pe care? Pe cea dintre picioare și cea de lângă ea pe jumătate desfăcută ori pe cea dintre picioare și pe una dintre cele trei, mai îndepărtate dar curate? Clar, pe cea dintre picioare și cea nedesfăcută, să arăt Universului că sunt dispus la un oarecare efort. Cel de Sus ar fi fost mulțumit de hotărârea păcătosului de a nu fugi din fața caznei destul de grele, ce însemna a desface jumătate de castană. Îmi asumam un risc... și nu fugeam de muncă... și mă putea răni... pentru că țepii erau vii în învelișul încă verde... De fapt, credeam că fusesem supus unei încercări. Răsuflasem ușurat ducând mâna la frunte, ștergând borbonelele de sudoare. Nu mă putuseră păcăli... Ai dormit?

I: Nu, nu, continuă!

A: Abia acum urmează partea palpitantă! (*sarcastic*)

I: Oooh! Abia aștept! (*zeflemitoare*).

A: Apucasem în palmă pe cea dintre picioare și pe una mai îndepărtată, una mare, curată, dezghecată. Și le învărteam pofticios ca pe bilele acelea de relaxare. Și totuși... îmi spuneam... aș fi putut să evit toate aceste obositoare gânduri și toate caznele sufletești pricinuite de acestea, dacă aș fi aruncat petul acela de plastic la tomberonul din centru. N-ar mai fi trebuit să fac stânga

(continuare în pag. 14)

pentru a ajunge la celălalt tomberon de gunoi, aş fi mers direct spre faleză... şi n-aş mai fi trecut dracului pe lângă castanii aceia. Dar mi-au distras atenţia panaramele... si m-au pus pe gânduri... şi trecusem de coşul de gunoi. Am încetinit paşii, adoptând o mimică gravă, ușor furioasă, decretând în mintea mea, că un asemenea eveniment ar putea schimba definitiv, şi nu în bine, întreaga soartă a unui om. Doar pentru că îmi distrăseseră atenţia panaramele acelea. Se putea întâmpla orice. Şi orice s-ar fi întâmplat era numai din cauza aceea, din cauză că uitasem să las petul de plastic la coş. Mă enervau toate gândurile acelea. Şi din cauza lor puteam să-mi pierd cumpătul. Şi nu mă puteam învinovăţi nimeni dacă aş fi făcut ceva nebunesc, ajungând de râs ori de plâns, la spital, la poliţie sau chiar mai rău. Numai din cauză că uitasem să arunc sticla, fiindcă fusesem distras de panaramele acelea şi o luasem pe dincolo pe lângă castani... Oh, Doamne! Oh, Doamne! Începusem a mă tângui îndurerat... Îmi revenii însă repede, hotărât să nu mai dau importanţă, să mă calmez, să mângâi castanele, să merg încet, liniştit, într-o dispoziţie de pace. Mă simţeam din nou bine, tare bine!... Soarele nu ardea, însă împrăştia aşa o căldură pe jos, pe asfalt, genul acela de căldură care se aciua direct în suflet... Şi uite aşa, într-o dispoziţie de toamnă blândă, ajunsam pe partea cealaltă. Încă mă băntuia melodia de adineauri... „Pace ție, pace ție!”... „Pace țieeee!”... Şi deodată pacea se întrerupse brusc şi dureros. Fără vreun motiv definit. Uite, mi-am zis cu năduf! Se întâmplă exact cum mă aşteptam. De asta am fost mereu cel mai inteligent... pentru că am ştiut de fiecare dată ce avea să se întâmple. Poate nu chiar exact, dar am intuit, măcar pe aproape, ce avea să fie. La fel s-ar fi întâmplat şi acum... dacă nu luam castanele! Ba nu, castanele nu aveau nici o vină. Faptele s-ar fi petrecut la fel şi dacă le-aş fi lăsat acolo... Problema este că ar fi trebuit să apuc pe alt drum. Dar m-am luat cu gândurile. Numai din cauza panaramelor acelea!... Panaramele erau două femei, de fapt o femeie şi o fetişcană care cerşeau în faţa covrigăriei. Cerşeau de mult timp, nu se întâmplase atunci dintr-odată, cerşeau de vreun an jumătate-doi. Dar fix în ziua aceea nenorocită, în care nu mi mai păsa de nimic, eu am hotărât să le iau la mişto, să fac pe grozavul în faţa tuturor, destul de mulţi, celor ce se aflau la rând la covrigi... A fost de ajuns ca femeia mai tânără să recite pentru a suta mia oară textul ancestral: “nenea, îmi daţi şi mia un leu să-mi iau şi eu un covrig?” Că eu aveam deja pregătit: “Nu, nu vezi ce grasă eşti? Carbohidraţi ți trebuie? Ce zice nutriționistul tău?”

I: Ce tâmpit ești!

A: Femeile, într-adevăr, aveau nişte burţi considerabile, din cauză că zilnic rodeau covrigi şi plăcinte în faţa simigeriei. Din punctul acesta de vedere, avusesem perfectă dreptate. Oricine din Univers ar fi constatat că remarcă era pertinentă. Iar cei de la rând s-au distrat copios...

I: Îhmm! (*Îcneşte scârbită*).

A: Asta m-a aruncat pe gânduri. Şi uite aşa şi aşa, am plecat spre alt coş, schimbând drumul, am ridicat castanele... nu ştiu de ce am făcut-o. Că îmi schimbaseră complet dispoziţia de pace şi împăcare cu Universul. Apoi m-au calmat, tot ele. Dar am ajuns acasă cu inima cât un purice, amin-tindu-mi permanent, neputând să dau uitării, frământat până la durere mintală de gândul că nu trebuia să ridic castanele acelea.

lunia sare brusc în picioare.

I: Bine, sunt de acord!... Am înţeles!... Nu vrei să te culci cu

mine, deşi, să se noteze asta, că eu aş fi vrut. Bine, nu doreşti să te culci cu mine de teamă că ar arăta a răzbunare. Ai zis că perversiunile sau, nu-mi amintesc perfect, fanteziile mai deocheate ne-ar scoate din zona răzbunării şi ar aduce vorba despre noi, despre ce-şi doreşte şi ce simte fiecare trup al nostru în parte, indiferent de conştiinţă. Parcă așa ai spus.

A: Aproximativ...

I: Da, m-am decis! Sunt de acord cu perversiunile, rolurile sau tot ce vrei! Gata! La ce te-ai gândit? Ce-mi propui? Şi să mă ia dracu! Am o ciudă! (*Scrâşneşte*). Să mă ia dracu dacă nu fac tot ce vrei tu! Îți împlinesc cele mai porcoase gânduri, dragule, fără a ezita o secundă.

Andrei se lasă pe spate, răpus de hohote de râs.

A: Erai hotărâtă dinainte. Tu ştiai că sufăr. Ştiai că suferisem, nu cred că aveai vreun dubiu! Tu n-aveai nevoie să mă testezi. Aşteptai doar pretextul să-mi comunici că vrei să faci ceva, orice, cu mine.

I: Da.

A: Ca şi cum mi-ai face o concesie, când de fapt apropierea intimă dintre noi era dorinţa ta cea mai mare...

I: Da. (*răspuns sec*).

A: Mă voi gândi. Deocamdată habar n-am ce să-ți fac.

I: Da. Pot trece brusc de la hotărâre stoică spre o dispoziţie seducător de nonşalantă. Când te decizi, fă-mi un semn şi voi fi la dispoziţia ta! Legată, bătută, goală sau îmbrăcată în hălci de carne crudă, cum vei dori tu, dragule! (*încearcă să pară îndârjită, apoi râde în hohote*).

Scena 7 actul 2

(vila iunie)

Andrei vine din nou la reşedinţei luxoase de pe malul lacului. Găseşte uşa deschisă larg. Ea se lăfăie la piscină. Decentă. Cu un costum de baie cuminte dintr-o piesă, ce acoperă totul: sânii, burta şi fundul. Lunia e zâmbitoare, luminoasă.

I: Stai jos pe fotoliu cât eu îţi voi prepara un cocktail! Zi-mi acum! Ți-am oferit destul timp de gândire. Spune-mi de ce ai venit după mine la concert.

A: De ce-mi faci asta? (*revoltat*).

I: Fii sincer!

A: De ce-ți faci asta? Mai bine zis. Căci, să ştii, m-am gândit mult, nu e motivul pe care l-ai crede tu.

I: Şi ce cred eu, gurule? (*zeflemitoare*).

A: Că m-am îndrăgostit de tine... Când de fapt eu în interacţiunea cu tine am simţit o conexiune la linia destinului soţiei mele, de care uneori îmi este tare dor. Aşa cum mi-a fost în seara concertului. Mă aflam la o întâlnire. Dar am ales s-o las baltă şi să vin după tine. N-am făcut-o gonind, mânat de forţa ta de seducţie, ci datorită legăturii tale nedorite cu Maria. Mi-a fost dor de Maria.

I: Mi-e aşa scârbă de tine în momentul acesta! N-ai fi recunoscut niciodată dacă nu te prindeam cu mâţa-n sac!

A: Nu am ştiut nici eu, femeie! Am crezut că doar tu aveai nevoie de mine, de alinarea mea. Se pare că şi disperarea mea tânjeşte după alinarea ta.

I: Te iert, dar nu datorită porcăriilor pe care mi le-ai înşir-
rat. Te iert fiindcă m-ai salvat când mă aflam într-un

(continuare în pag. 15)

moment de rățacire.

A: Să știi că în momentul acela, înainte să intru în apă, am avut, o străfulgerare de secundă, în minte, întrebarea cum ar fi dacă tu ai muri. Dacă ar constitui un avantaj pentru propria mea situație.

Femeia rămâne nemișcată, cu fața împietrită și gura deschisă.

I: Vai! Mă îngrozești! Și când mă gândesc că am vrut să mă culc cu tine!... Clar nu, prostule! Ca celălalt să fie traumatizat iremediabil de moartea mea ar fi trebuit să posede o cantitate minimă de empatie.

A: Lui Teo nu-i lipsește empatia, altfel n-ar fi luat-o de soție pe Maria.

I: O persoană empatică nu înșeală cu ușurință de zeci, poate sute de ori. El nu fiindcă era însărcinată a luat de soție pe Maria, ci probabil că l-a posedat cum n-a făcut-o nimeni niciodată. E posibil asta? (*sceptică*). Cum este Maria în pat?

A: Maria nu e neapărat în pat. Soția mea e peste tot...

I: Bine, lasă tâmpeniile! Sigur ai înțeles ce doream să aflu despre, accentuezi, fosta ta, soție. E chiar așa de bună?

A: Da, este. Ți-aș putea vorbi zile întregi despre asta. Maria este fabuloasă.

I: Dracu s-o ia de târfă! (*înciudată*). De ce-mi spui toate astea?

lunia întoarce spatele și părăsește curtea. Andrei termină sticla din frapieră și desface o alta. lunia revine în curte.

I: Zi-mi mai bine de beția aceea ciudată. Mai împărțește-mi cât de mult ai suferit tu! (*batjocoritoare*)

A: pentru acea poveste stranie așa avea nevoie să intru într-o stare aparte. Așează-te lângă mine!

Stau lipiți unul de celălalt. Apoi bărbatul, după ce mai bău un pahar, puse capul în poalele ei.

A: Măi, a fost cel mai tâmpit moment din viața mea. Am fost în permanență conștient. Nu mă puteam îmbăta, deși eram beat criță. Cumva corpul era beat iar mintea limpede. Nu-mi pot explica. Mă târam, nu mă puteam reze-ma pe picioare și eram perfect conștient de asta.

Femeia îl ține în brațe și îi mângâie părul.

A: Încercam să sui scările acelea de pe strada gării. Prima treaptă era mai grea. Cu restul m-aș fi descurcat. Dintre toate, pe aceea o puteam prinde cel mai greu. De fapt, n-o puteam prinde. Parcă fusese construită mai mică decât celelalte și nu din materiale solide. Nu reușeam. Ajunsesem direct pe a doua treaptă sau undeva între. Mișcare nepotrivită care m-a tras înapoi, la început... Era târziu, foarte târziu, nici țipenie. Din felinare se scurgea lumină scârboasă moale și opacă... ce mă îndemna să vomit... De fapt băusem mult, cam era cazul să vomit.. Dar nu mă puteam aduna. Pentru asta aș fi avut nevoie de o secundă de luciditate.

Bărbatul vorbește din ce în ce mai rar.

I: Nu te opri, continuă! Îmi place! Și nu mi-e scârbă deloc.

A: Pe vremuri, când eram mai tânăr, urcasem de mii de ori acele trepte. Noaptea, mă speriau umbrele și goneam la deal. Abia sus respiram ușurat. Ca și cum, nenorocirea ce m-ar fi pândit dincolo de întuneric, se putea produce doar în dreptul scărilor sau în interiorul umbrelor hașurate de sclipirile felinarelor. Mă temeam. Aveam în cap scenarii încărcate de grozăvenii ce s-ar fi năpustit fără temei asupra unui trecător fericit, ce tocmai își sărutase de noapte bună iubita... Mă temusem. În acea seară nu-mi

mai era frică. Ce rău s-ar fi putut întâmpla? Mă întrebam și rămâneam așa gânditor. Nu înțelegeam. Oare răspunsul sau chiar întrebarea să fi însemnat pricina blocajului meu, așa, în timp și spațiu? Oare dispăruse răul din viața mea odată cu ea? Ea să fi fost răul? Să fi însemnat ea primejdia, monstrul ce stătea să mă atace din cotloanele întunecate?

I: Ți-era frică, dragule! (*duioasă mângâindu-i părul și spatele*).

Bărbatul zâmbind se ridică cu fruntea până la umărul femeii ce tresare.

A: Știi că ei i-am interzis să-mi mai spună dragule?

I: Nu pot să cred! Ai avut tu curajul acesta, să fii așa impunător cu ea?

A: Da, chiar i-am interzis!

I: Și cum îți zice acum?

A: Dragule.

I: Ha-hA-ha! Mă omori! Nu mă pot opri din râs! Ești cea mai mare cârpă când ajungi în fața ei. Câteodată mi-aș dori să mă iubești un procent, unul singur din cât o iubești pe ea! Cred că m-ai iubi enorm... Adică, un bărbat să mă iubescă așa... (*fâstâcindu-se*)

A: Pierdusem prima treaptă, dar palpam cu certitudine pe a doua. Anapoda, din lateral, însă o simțeam. Trebuia doar să mă orientez de partea cealaltă a gravitației. Aaa, gravitație, îmi spuneam ca după o revelație, acest cuvânt e semn al lucidității... Haha! Nu reușeam, degeaba, nu reușeam a pune în practică autoproclamata limpezire a gândurilor. Picioarele-mi stăteau prea depărtate. Unul se înțâțanase drept, perpendicular pe trotuar și nu voia să se mute de acolo, parcă pe el apăsa greutatea unui întreg Univers. Celălalt încă băjbăia, negăsind siguranța unei apăsări solide mai groasă de o muchie. Înțelesesem că era nevoie de aliați, așa că băjbăima cu mâna stângă după balustradă, iar cu cea dreaptă imploram echilibrul acrobatic. Dacă era cineva acolo, asistând la scenă, s-ar fi amuzat copios.

I: Vorbeam despre dragoste adineauri.

A: Știu! De asta am continuat povestirea... Mă prăbușisem. Nu implorasem destul echilibrul. Iar mâna curență fusese construită pentru uriași sau pentru funduri de îndrăgostiți, nu ca să ajute un sârman bețiv. Mă prăbușisem. Scările tari îmi sunau în cap. Vibrații surde parcă prindeau glas... glas ce scădea ușor, din ce în ce mai ușor pe măsură ce se scurgea afară pe urechi. Rămânea doar gândul, fără nici o durere. Apoi conștiința care începea să întrebe despre noua situație... Să analizeze opțiunile. Nasul îmi nimerise în interiorul unei umbre. Nici un pericol acolo. Nu se afla nimic. Îmi șopteam că mă temusem degeaba pe vremuri. Și, gândii eu filozof, căci odată cu treapta în cap mă pălise și revelația. De astă dată nu mă mai temeam de întuneric, pentru că, pur și simplu, nu mă mai temeam. Că dacă nu-ți pasă de nimic, înseamnă că nu mai există pericole. Pericol înseamnă a ține se întâmpla ceva ce tu nu vrei... Sau te temi că ți se va întâmpla ceva rău de care ți-e frică. Dar pe mine răul mă înghițise. O pierdusem. Răul mi se întâmplase. Orice alt rău, chiar și răul ultim, nu putea însemna decât ruperea de rău, nu putea însemna decât alinare. Deci, gândii triumfător: „nu-mi este frică!” Fiindcă nu rămăsese în mine loc de mai rău... Pe urmă, abia pe urmă, după încheierea deducțiilor, am început să vomit liniștit. Pe nesimțite, fără spas-

(continuare în pag. 16)

me și horcăieli grotești. Ușor, duios curgător, ieșea spurcatul din mine. Și se scurgea la vale pe ultimele două trepte. Mă liniștisem oleacă. Dar știam, din propriul empirism bahic, că trebuia să mă odihnesc, să profit de momentele acelea. Fiind sigur că în doar șapte minute va începe iar. La unii, distanța dintre spasme este de 5 minute, la alții de 12, la mine de șapte minute fix, pe ceas, de când mă știu. Era nevoie să mă liniștesc, deși îmi venea să mă tângui. Pe urmă începui a plânge, surd, mut... din tot sufletul... vorbind cu voce tare cu mine, dar adresându-mă ei: „Cum ești? Să-ți fie bine, iubire, oriunde te-ai afla”... Până s-au scurs cele șapte minute, și altele în afară de lacrimi țâșneau afară din mine. Întâi lichide, ușor curgătoare... apoi învenina-te, scoase cu greu și cu scrâșnet... și iar alinare...și calm... cântam bocind: „drum bun... oriunde tu vei merge, drum bun, drum bun, iubire! și poate... poate vei reveni”... I: Ce prost ești!

(va urma)

Vasile POPOVICI

Cântece și taine

Pe oase călcăm, pe tainele sfinte,
pe cântece mute ce n-au fost cântate,
sporind tănuiri de cruci pe morminte
și-al celor cristic purtate în spate.

În taine telurice cântece pier
și altele vin pe aripi de cânturi,
sporește în suflet demiurgic mister
ce-l ducem pentru vecie-n „mormânturi”.

Alese, culese cântece smulse,
în curgeri domoale-n mănunchi de fior,
din ramuri cu frunze și flori neascunse,
cu mine-n adâncuri de taină cobor.

Poetul

(Apus de soare palid, ruginit!)
în mersu-i gârbovit și pe o parte,
cu pas încet, nesigur, rebegit,
își sprijin’-osteneala pe o carte.

E tot avutul lui, e tot ce-a strâns:
și plus, și minus infinit, în carte,
și-atât durut plăcut, dară și plâns,
și-atâtea vise și visări deșarte!

Marian DRUMUR

Lăcusta

Dreve a lui Varda fusese pasămite ursit să fie băiatul drumului; dacă stătea prea mult într-un loc simțea neliniștea ce creștea până pleca departe, unde își povestea aleanul. Așa a ajuns să fie cules de patrula patriotică ce reținea orice susceptibil care, fără act de muncă la zi, era reținut, îngroșând rândurile „voluntarilor” imbarcați pe vagoanele de marfă amenajate pentru marșrută lungă spre *Ținuturile Noi*.

O zi, două, până a simțit *chemarea*.

Un salt plutit cu impulsul mișcării și a părăsit fereastra toaletei, aterizând pe treapta vagonului marfar ce depășea, agățat de țeava sprijinitoare.

Scăpase, către necunoscut.

Nu s-a clintit până la intrarea într-un fel de triaj, după aceea de-a lungul unui gard din beton dar, fiindcă nu încetinea, a sărit peste el în șanț, apoi de-a bușilea până la maldărele de ruginituri ale locului, amestecate cu vegetație, printre care mici spații permiteau accesul.

Apariția unui om cu sacul în spinare l-a scos la vedere. Acesta a spus ceva în oarece dialect, după aceea a extras din sac un cartof curățat fierț și l-a întins; gest încurajator de continuare. Tot felul de cărări întortocheate printre maldăre metalice năpădite de vegetație luxuriantă tropicală, un labirint vegetal tăcut.

S-a ivit un trecător aidoma primului, cu cornet de sare vânăță la vedere.

– Ia și tu, l-a îmbiat. Într-o frunză!

S-a executat și cartoful a devenit mai dulce... Dar n-a putut să-l agrăiască, a dispărut.

Stivele de fier vechi împiedicau orientarea; mergând la întâmplare, a remarcat poteci mai bătute și vizuini bine conturate... pe urmă un cap hirsut ce-l aținea dintr-un cotlon.

– Rogu-te, i s-a adresat, unde am ajuns?

– Bagsama în Țara Tărâmului, a răspuns omul, vorbind ca prin câlți. În Nelume, fiindcă nu mai pleci.

– Asta-i pesemne o glumă... Ehei, pe unde am fost și n-am stat!

– Până aici! Caută-ți un ascunziș liber, că noaptea ELE nu iartă, vezi și tu inscripțiile. Umblă pe aici până spre centru, să înțelegi.

– Ele?!

– Vâlve negre, știme, zombi, nimeni nu știe.

Fără să înțeleagă, Dreve porni de-a lungul cărării și băgă de seamă că erau vizuini încăpătoare de-a dreapta și stânga, unele obturate de rogojini, între ruginituri masive inscripționate laconic, cu atât mai distant: IRADIAT, BACTERIOLOGIC, CONTAMINAT, INFESTAT...

(continuare în pag. 17)

Poteca da într-un drum larg și drept, a cărui literă vădea făgașe vechi de vehicule sub resturi vegetale. Și aici, aceleași refugii subpământene în care aruncă priviri fugare, ca să constate că erau lungi.

După o postată, acesta se încrucișă cu altul aidoma, ceva mai larg, semn al importanței și se orientă către catargul din depărtare. Mai circulau și alte ființe umane, indiferente, un trafic rar ce-l duse la direcțional, lângă o baracă.

Înăuntru – o masă grosolană înconjurată de câțiva oameni discutând, un maldăr de săculețe la un perete, o grămadă de boarfe la altul.

Dădu binețe și de prezentă.

– Iată-te, zise careva. Vrei lămuriri.

– Unde am nimerit? răspuse Dreve. Pare-se oarecare special, dar nu intenționez să stau. Ce aveți?!

Exclamația sa se iscă la răsul general al celor din încăpere.

– Aici este capătul, declară vesel cel din capul mesei. Te încredințez eu, Vremelnicul.

– Asta-i pentru voi! O săritură și sunt altundeva!

– Du-te pe drum până la capăt, ca să înțelegi. Pe urmă întoarnă-te, să afli!

Chiar așa făcu Dreve, mergând pe drumul mare către zidul îndepărtat, simțind cum îl lasă voința și determinarea pe măsură ce se apropia... iar în fața peretelui de beton al împrejmuirii o lehamite îl copleși, aproape palpabil, zădărnicia existenței fără rost. Învins, făcu cale îndărăt.

– Ce se întâmplă, oameni buni? spuse spășit.

– Ai mâncat oarece? fu întrebat.

– Doar un cartof.

– Acei cartofi pe care i-am primit și noi, cu gust de lotus, îți anihilează voința complet, îi explică Vremelnicul, e rolul împrejmuirii. O insulă căreia nu-i știm adâncurile, unde ajung unii și nu știm cum dispar, temporar sau pururea.

– Abia am oblicit câte ceva, adăugă altul.

– Du-te, încheie primul, alege un cotlon gol să-l gospodărești, dacă vrei să mai trăiești, apoi vino să te deslușești aici, alt chip nu-i!

– Nu uita, ia de colo un săculet, mâncarea ta, îi indică al treilea. Suntem serviți! Ia și o pătură de coala, să închizi intrarea, semn de viațuire!

Obişnuit cu traseele, nou-venitul reconstitui drumul de întoarcere până la primul locuitor și strigă a chemare.

– Ai avut dreptate, anunță când aceste apăru. Rogu-te inițiază-mă!

– Apăi mare lucru nu este. Caută un cotlon gol, fără protecție, să te instalezi. Nu ieși după apus și mergi la sfatul din centru, unde supraviețuitorii au dibuit câte ceva.

Vizuiina aleasă începea cu o pantă scundă, terminată într-o încăpere circulară sumară. O lumină palidă albăstruie venea de pretutindeni deslușind pereții scliviști rudimentar, masa grosolană, un prici și o ladă cu câteva albituri, niște sculuri de șnururi împletite din fibre vegetale, o ploscă din aluminiu prevăzută cu bandulieră, pe care o puse pe masă.

Se grăbi să fixeze pătura la intrare, apoi reveni să cerceteze săculețul alimentar: câțiva cartofi fierți decojiți și bucăți de turtă cu gust incert. Se grăbi să mănânce și se trânti pe prici.

Trezirea, la început confuză, îi relevă starea de fapt; termină mâncarea rămasă din ajun, searbădă, își puse

plosca în bandulieră și ieși să ajungă la sfatul din centru. Iscodind, constată că erau mulți rezidenți, niciunul grăbit, mai degrabă indiferenți.

În baracă, aceeași masă grosolană și oameni la ea, parcă alții.

– Iată-te zise Vremelnicul. Ai stat câtva!

– O zi.

– Asta crezi tu. Dar a trecut săptămâna.

– Nu se poate, a fost ieri!

– Vezi plantele acelea? interveni altcineva, cu chip neasemuit de roșu. Cu ele se măsoară timpul, că un ceas nu arată zilele.

Într-adevăr, sub fereastră creșteau tot felul de tulpini, în diferite stadii.

– Coroborate cu cadranul solar de afară, se evaluează anotimpurile. Munca intermitentă a multora, fiindcă timpul e scurt!

– Adică a trecut o săptămână? se uimi Dreve. Dar cum?!

– Ai fost dus la un chipurile staționar, vei observa schimbări. Suntem imobilizați într-o groapă virtuală de potențial; au căzut fugari, aventurieri, hoinari și... gata! Zonă exclusivistă, lazaret! Undeva se află El, cum zic unii, în lipsă de altceva... pentru care suntem experimente trecătoare!

– Asta-i greu de crezut, se revoltă băiatul drumului. Zona nimănui, când sunt ochi peste tot...

– Nici sateliții-spioni n-au văzut pesemne decât contaminarea. Vino mereu, să te deprinzi, să iei un loc la masă, cât mai ființăm, să porți vorba mai departe. Acum, în spatele barăcii este un grup sanitar comun; du-te să vezi!

Afară, Dreve băgă de seamă cadranul solar, o cișmea și găsi intrarea anexei. În incintă umblau câțiva abulici, așa că lepădă hainele și observă câteva mici pete pe corp iar pulpele, în nuanțe verzui, păreau străine. Se întoarse spășit la sfat ca să spună:

– Eu aici nu stau, nu pot, vreau să hălăduiesc. Fac foamea.

– Fă cum crezi, veni răspunsul, pe urmă mai vino!

Așa că Dreve umplu plosca la cișmea și făcu cale întoarsă, hotărât să postească. Se trânti pe prici și se strădui să rămână nemișcat. Își aduse aminte de șnururile vegetale din ladă, le luă și porni să se joace – le împletea, căută interpretarea unor forme sugestive și în cele din urmă adormi.

La trezire, se strădui să păstreze starea de prostrație cât putu, apoi reluă jocul șnururilor căutând noime.

În ziua următoare, cum credea, își verifică aspectul, descoperind mici umflături peste tot corpul, așa că porni către sfat să se deslușească, să afle timpul și află că trecuseră încă două săptămâni.

– Așa nu merge, mărturisi el oamenilor.

– Firește că nu, i se răspuse. Au avut El grijă, ba te-au mai și tratat cu ceva!

– Tot n-o să mă las!

– Cu toate acestea, nu este insuportabil.

– Nu am vise, mărturisi neofitul

Afară, se apropie cineva de el și-i spuse:

(continuare în pag. 29)

Petre RĂU

Beatrice Seres, între fantezie și introspecție

Tânăra autoare din Zalău, Beatrice Seres, și-a construit deja, cu o remarcabilă tenacitate, un palmares literar deloc neglijabil pentru vârsta și experiența sa. Prezentă constant în antologii literare și reviste de profil, ea s-a făcut cunoscută și în spațiul online prin nuvela *Ghimpii Otilinei*, prin proza scurtă *Crăciun în Edinburg* și alte texte care au atras atenția prin verva narativă și printr-o imaginație vizibil orientată spre zonele de frontieră ale ficțiunii.

Debutul editorial din 2022, cu volumul *Galaxia din spatele lunii* (Heyday Books), a fost urmat de *Sindromul Yarmilla* (Literpress Publishing, 2023) și *O lume de la capăt* (Caiete Silvane, 2024), conturând treptat un univers creativ dominat de fantasy și thriller psihologic, dar cu o tentă introspectivă din ce în ce mai pronunțată.

Cea mai recentă apariție, *Pacientul de sâmbătă seara* (Literpress Publishing, 2024), confirmă nu doar apetitul prozatoarei pentru experiment narativ, ci și căutarea unui ton propriu, distinct, capabil să îmbine suspansul cu meditația asupra unor teme existențiale.

Se poate observa, așadar, că parcursul literar al lui Beatrice Seres nu este doar unul cantitativ, ci și calitativ, promițând, în timp, o consolidare a stilului și o rafinare a mijloacelor artistice, pe măsura ambițiilor sale ficționale.

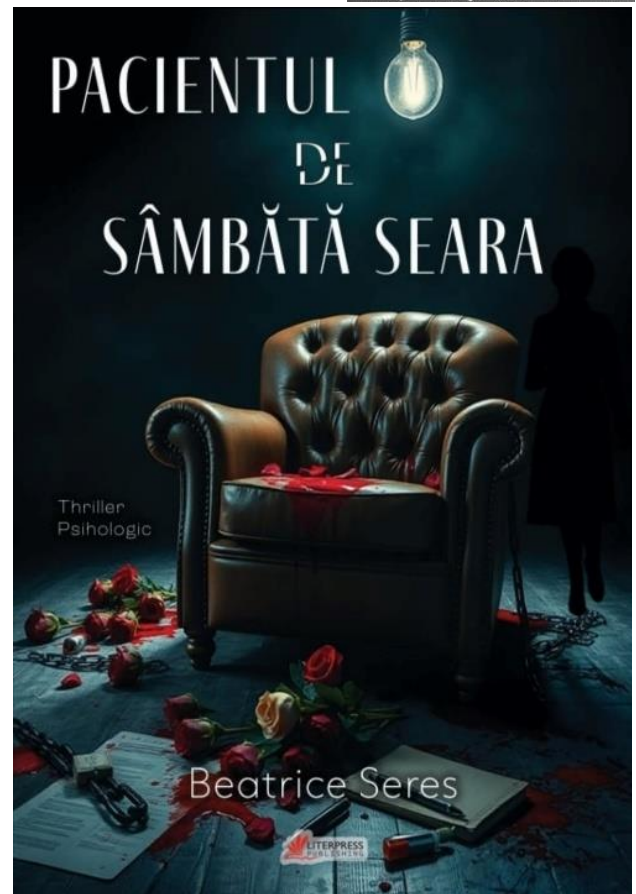
Ne vom opri asupra câtorva aspecte, cele care conturează, cred, suficient de bine, umbrele psihicului care ni se dezvăluie din romanul *Pacientul de sâmbătă seara*, cel mai proaspăt al autoarei. Încă din start autoarea ne atrage atenția că avem de-a face cu un thriller psihologic, gen în care se pare că excelează.

Romanul propune o incursiune tensionată în psihologia traumei și a fragilității umane, având-o în prim-plan pe Lisa Dumitrache, psiholog specializat în prevenția suicidului. Personaj complex, Lisa se mișcă între realitate și proiecțiile proprii conștiințe, purtând în ea nu doar dramele pacienților, ci și pe ale sale.

Autoarea conturează cu atenție universul eroinei, surprinsă adesea între statisticile reci ale profesiei - "douăzeci și cinci de pacienți, cincisprezece cu depresie, zece cu gânduri suicidare" - și intensitatea emoțională a fiecărei întâlniri terapeutice. În cabinetul Lisei se derulează o galerie de destine frânte: Alex, iubitul respins, purtând povara unei iubiri neîmpărtașite și a unei sinucideri tragice; Vlad, tânărul marcat de experiența frontului ucrainean; Victor, orfanul pe care Lisa nu reușește să-l salveze de la prăpastie, și care devine, chiar postum, o prezență obsesivă, fantasmatică.

Narativ, romanul jonglează cu un plan realist - viața profesională a Lisei, relațiile ei afective - și un plan al neli-niștii interioare, unde vinovăția, iubirea și moartea se înlănțuie într-un labirint psihologic. Apariția enigmaticului pacient Iblis, capabil să dezvăluie secretele cele mai ascunse ale protagonistei, adaugă o dimensiune aproape gotică întregului roman, aducând în prim-plan tema cunoașterii de sine și a confruntării cu trecutul.

Prin acest text, Beatrice Seres reușește să împletească tensiunea psihologică cu drama existențială, propunând o reflecție asupra limitelor profesiei de psihoterapeut, dar și asupra fragilității umane în fața pierderii și a vinovăției. *Pacientul de sâmbătă seara* devine astfel nu doar o

poveste despre traume și eșecuri, ci și despre încercarea, adesea zadarnică, de a salva ceea ce pare iremediabil pierdut.

Cert este că romanul Beatricei Seres particularizează o combinație de introspecție psihologică și imaginație fantezistă, vizibilă mai ales în opțiunea pentru genuri precum fantasy-ul și thriller-ul psihologic. Autoarea mizează pe o narațiune tensionată, cu ritm alert, dar nu lipsită de pasaje contemplative, pe alocuri lirice, care dau textului profunzime și culoare. Se remarcă, de asemenea, alternanța dintre perspectiva subiectivă - vocea interioară a personajelor - și obiectivarea narativă, ceea ce creează un joc subtil între realitate și proiecție mentală.

Din punct de vedere tehnic, Beatrice Seres folosește frecvent dialoguri dinamice, menite să susțină verosimilitatea și tensiunea scenelor, dar și imagini metaforice pregnante, care conferă textului o tentă poetică discretă. Deși încă în formare, stilul său sugerează o apetență pentru construcții narative cu substrat psihologic, unde aventura exterioară este dublată de o explorare a interiorității personajelor.

(articol apărut inițial în revista literară ATENEU,
în luna octombrie 2025)

Luca CIPOLLA (Italia)

Il libro

Io sono il segno
e lascerò che mi sfiorino
le tue dita curiose.
Non mi riconosciesti all'istante
ed ora dentro ogni verbo
o aggettivo,
dentro ogni tinta
o sfumatura
scorgerai il dolore
del tuo prossimo
in un vecchio
che ti racconterà
la storia che vivrai
la strada che attraverserai
in una sorgente
di divinazione
e dopo aver lasciato alle spalle
la verde valle del silenzio
e della comprensione
ne reggerai il confronto.
Io sono il segno
e tu la materia
da plasmare ad ogni pagina..

Il bicchiere mezzo pieno

Sgualcite luci,
aurore serpeggianti
m'inchino a voi
come dianzi a cime innevate..
non sono più l'antagonista
di me stesso
e ora bevo dall'acqua del Giordano
il bicchiere mezzo pieno
e mi lascio portare
dai ricordi,
anche se fanno male,
sono leggeri.
L'onta
mi ricorda quanto siamo piccoli
di fronte alla storia
ed al mistero
che m'instilla vivaci parole,
non più mesti versi
relegati
ad un cassetto amuffito
che nasconde il diario
di una rassegnata Emily.

(continua a pagina 20)

Poet italian și traducător din italiană în limba română și invers. Trăiește în Milano. Italia. Este redactor și colaborator la mai multe publicații literare românești, printre care și revista Boem@. A publicat în numeroase reviste literare românești.

Volume publicate: "Monade/Monadi" - poeme în limba română și italiană, împreună cu Melania Cuc, Editura Karuna, Bistrița, septembrie 2014; "Exilul" – poeme în limba română, Editura Rafet, Râmnicu Sărat, septembrie 2016; "În viaggio per dove/ În drum spre unde" - poeme în limba italiană și română, Edizioni DrawUp, Latina (Italia), 2017.

Traducere de Luca CIPOLLA

Cartea

Eu sunt semnul
și voi lăsa să mă atingă
degetele tale curioase.
Nu mă recunoscuseși imediat
și acum în fiecare verb
sau adjectiv,
în fiecare tentă
sau nuanță
vei zări durerea
aproapelui tău
într-un bătrân
care îți va povesti
istoria pe ce o vei trăi
drumul pe ce îl vei traversa
într-un izvor
al divinației
și după ce vei avea lăsat în urmă
valea verde a tăcerii
și a înțelegerii
îi vei putea rezista.
Eu sunt semnul
și tu materia
de plăsmuit în fiecare pagină..

Jumătatea plină a paharului

Lumini mototolite,
aurore șerpuitoare
vouă mă închin
ca în fața vârfurilor înzăpezite..
nu mai sunt antagonistul
de mine însumi
și acum beau din apa Iordanului
jumătatea plină a paharului
și mă las dus
de amintiri,
chiar dacă dor,
sunt ușoare.
Rușinea
îmi aduce aminte cât suntem de mici
în fața istoriei
și misterului
care îmi insuflă cuvinte vii,
nu mai versuri măhnite
relegate
unui sertar mucezit
ce ascunde jurnalul
unei resemnate Emily.

(continuare în pag. 20)

Oblio

Stracciai
 le pagine del mio diario
 e le gettai
 in mare..
 Una sera senza luna
 raccontai
 ai miei posteri
 come l'oblio
 spezzi le catene
 del passato prossimo
 ed una poesia
 resti slegata
 dai propri versi.
 Cavalcai lungo i sentieri
 che declamano il passato
 e le ombre argentee
 sulla roccia
 di Agouin
 rimandavano ad un flash
 distante.
 Solo,
 sentirsi diferente
 e abbandonato
 da non poter
 recitare a memoria
 le rime tese dell'alba.

Danza crepuscolare

Spenta è la luce
 una pagina di diario strappata
 anche Lucifero si è lasciata andare
 pare un fumetto nascosto
 nella nebbia
 dove cammina un vecchio storpio
 alla ricerca di quel 20 maggio
 quando Caronte immaginava
 la sua danza
 intorno a Plutone
 e recitava il poema
 della notte terrestre,
 Miriam giocava con
 biglie di cristallo
 sognando di cantare
 al padre
 una canzone per il ballo.

Lucea Lipolla

Uitare

Rupsei
 paginile jurnalului meu secret
 și le aruncaii
 în mare..
 O seară fără lună
 povestii
 urmașilor mei
 cum uitarea
 să rupă lanțurile
 perfectului compus
 și o poezie
 să rămână dezlegată
 de versurile sale.
 Călării de-a lungul cărărilor
 care declamă trecutul
 și umbrele argintii
 pe stâncă
 din Agouin
 îndreptau către un flash
 îndepărtat.
 Singur,
 a se simți diferit
 și abandonat
 încât să nu poți
 recita din memorie
 rimele întinse ale zorilor.

Dans crepuscular

Stinsă este lumina
 o pagină de jurnal ruptă
 chiar și Luceafărul s-a resemnat
 arată ca un comic ascuns
 în ceață
 unde se plimbă un bătrân schilod
 în căutarea aceluia 20 mai
 când Charon își închipuia
 dansul lui
 în jurul lui Pluto
 și recita poemul
 nopții terestre,
 Miriam se juca cu
 bile de cristal
 visând să cânte
 tatălui
 un cântec pentru bal.

Lucea Lipolla

Alfred de Musset (1810-1857)**Strofe**

1. O, cât îmi place să privesc în valea cea
Pustie
Cum se ridică asemeni unui mausoleu
Cele patru aripi ale unei negre sihăstriei.
2. Mult îmi place să văd aproape de austera
Mănăstire,
La intrarea casei baronului vasal
Crucea albă și aghiazmatarul.
3. Voi, primele odrasle ale Pirineilor
Antici,
Bătrâne, biserici dezgolite,
Prăpădite și triste monumente,
4. Voi, pe care vremea n-a putut să vă frângă
Nici trăsnetul,
În fața munților sfărâmați cu totul,
Străluciți ca niște oseminte.
5. Iubesc turlele voastre cu vârfurile ninse
Unde se frânge
Fulgerul care trece iute,
Scările voastre coborând în adânc,
6. Rotindu-se în măruntaiele
Zidurilor,
Imnului răsunător al enoriașilor
Îi răspund toți stâlpilor voștri.
7. O, când vijelia care vine și străbate
Câmpia,
Și apucă muntele de chică,
Când toamna pune aur peste toate,
8. O, cât de mult iubesc pădurea care strigă
Și se pleacă,
Vechile clopotnițe ale abației
Ca doi stejari de granit.
9. Iubesc, da, o, cât iubesc înserările
Împurpurate,
Precetluind pe dungile învăpăiate
Rozetele de aur ale mănăstirilor!
10. Bolțile gotice înălțând măiestoase
Porticele zvelte,
Bătrânii sfinți tari și puternici
Rugându-se-n în șoaptă pentru cei vii!

Alexandre Guiraud (1788-1847)**Agar și Ismael**

1. - Vântul suflă prin deșert, fiule, să ne oprim;
Gura ta e aproape fără suflare;
Să ne odihnim aici, abia mai deschizi ochii;
Vei dormi pe genunchii mei.
2. - Acum, lasă-mă să caut un fruct care să te
întrezeze;
Umbră acestui palmier te va apăra de soare:
Așteptând ca să mă întorc,
Dormi, dacă poți, copilașul meu drag.

3. Și mama tremurând își ascunde lacrimile,
Nu vede decât nisip uscat peste tot și începe să fugă;
Apoi așezându-se mai încolo, strigă printre lacrimi:
- Nu vreau să-l văd murind!
4. El plânge și ca să-și potolească setea care-l macină
În acest vas de lut nu mai e niciun strop de apă.
Și nu suntem decât la al treilea zori de zi:
Cortul lui Avraam lângă Gessen încă mai lucește,
Și fiul meu este și a lui!
5. El care atât s-a bucurat de primul lui surâs.
Fiule, ultimele tale lacrimi abia l-au mișcat:
Și eu care încă îl iubesc în zăpăceala mea
nenorocită,
Îmi blestemam frumusețea, sânul la care ai supt,
Dar pe el nu-l pot blestema.
6. Ce vină mi-aduce? Am stat eu oare să mă odihnesc
Când secerătorii lui coborau de pe coline?
I-am alungat turmele de la adăpătoare?
Nu l-am iubit eu oare mai mult decât
celelalte însoțitoare.
7. Stând drept, lângă cortu-i unde am crezut că o să
rămân,
- Plecați, ne-a spus, și am plecat fără murmur:
Știu, că în inima lui mă regretă,
Și, supunându-mă, când am întors capul
L-am văzut pe stăpânul meu plângând.
8. Acum rivala mea își bate joc de lacrimile mele
Și stăpânul mă alungă și exilul e de atât dureros...
Nu eram, e adevărat, decât o umilă slujnică,
Dar eram mama lui Ismael, fiul lui.
9. Un mare popor, se spunea, se va naște din el;
Bine, dar Ismael al meu nu-i oare tânăr și frumos?
Dar în ochii lui, fiule, n-ai aflat milă,
Și din brațele mele te-ndrepti acum spre mormânt.
10. Curând sub palmier îți voi îngropa trupul.
Căci sper că vei închide ochii înaintea mea.
Apoi, pe singuraticul tău mormânt
Mă voi așeza și eu dormind împreună cu tine.
11. Rămășițele mele, știu, de ce să mă tem,
Nu vor fi îngropate.
Când stăpânul meu va ieși din cortul lui,
Oasele mele îi vor arăta mormântul fiului meu.
12. Și ridicându-se peste măsură tulburată și pierdută
Alergă la palmier, înfiorată de moarte,
Și oprindu-se cutremurată, cu glasul sugrumat,
Chemă încetișor pe Ismael.
13. Ascultă, șovăi o clipă și-n cele din urmă se rezezi
spre el:
Copilul sta în picioare, degetul lui tainic
Păru să îi arate mamei lui pe care o căută
Apa curată a unui izvor susurând liniștit...
Apoi ridicându-și mâna arată sus cerul...

Traducere în limba română de **Ignatie GRECU**

Ștefan ANDRONACHE

Cum am reușit să ajung celebru în satul natal

De fiecare dată, atunci când se mai întâmplă să răsfoiesc filele unui album vechi, moștenit de la părinți, îmi apare în fața ochilor o fotografie de familie de pe vremea când eu împlinisem vreo patru anișori. Dacă fundalul acesteia era oferit, pe partea stângă, de o parte a casei de casei, cât și de înfățișarea arătoasă a grajdului pentru animale situat pe latura din dreapta, prim-planul imaginii era dominat de grupul membrilor familiei noastre adică din mama, tata, soră-mea Margareta și bineînțeles eu, acestuia integrându-se și tante Maria, sora mai mică a tatei de la Galați, venită la noi împreună cu fiica sa, adică cu verișoara Vivi. Cadrul, din câte mi s-a precizat ulterior, fusese realizat de către un fotograf din Tecuci care, cum se nimerise să fie părtaș la o nuntă din mahalaua noastră, a fost rugat de tata să vină, și până la el acasă, pentru a-i fotografia copiii.

Din păcate, după niciun an, aspectul mai îndepărtat din imagine nu se mai înfățișa privirii ca în forma sa inițială din fotografia menționată. Grajdul nu se mai regăsea în ambientul obișnuit al curții noastre iar această schimbare se produsese din cauza unei întâmplări nefericite, generată de nesăbuinta mea de copil, pe care acum, pentru a mă despovăra, într-un fel, de rușinea pe care fost nevoit s-o trăiesc atunci, încerc să o relatez în rândurile următoare.

Cu aproape optzeci de ani în urmă, adică la cei cinci ani și jumătate pe care îi implinisem, în vara anului 1946, trebuie să mărturisesc, la modul sincer, că nu prea puteam să-mi stăpânesc pornirile năzbătioase de copil. Adică, din cauza unui exces de alint, care se datora și verișoarelor mele mai mari, Mărioara și Geta, fiicele lui moș Ionică, fratele tatei, ce păreau să fie încântate de înfățișarea-mi oarecum plăcută, devenisem un neastâmpărat. Alergam, aproape în fiecare zi, după găinele și curcile noastre sau pisicile vecinilor, care poposeau prin ocol, pentru a mai prinde vreun șoricel dintre cei aciuțați pe sub șurile cu paie. Mă urcam pe o scăriță, pe care o rezemam de stâlpul de pe colț al casei, pentru a controla eventualii pușori din cuiburile vrăbiilor aciuatate, pe sub streșina acoperișului. Îmi făcusem un fel de prepeleac în oțetarul din ocol pentru a domina de sus gospodăria noastră. Alte ori, mă cocoțam pe unul din parii gardului dinspre uliță pentru a urmări vecinii care se deplasau după treburile lor obișnuite.

Atunci când se întâmpla să se oprească ploile rezezi de vară, obișnuiam să ies neapărat pe ulița noastră, bineînțeles în pantaloni scurți și cu picioarele goale, scormonind cu un băț prin șanțurile proaspăt create de șuvoaiele rezezi de apă. Adunam prin buzunar, uneori și în sân, cuie, capace, lingurițe, monede și chiar blacheuri de pantofi, toate acestea fiind aruncate, pierdute sau scoase, pur și simplu, de prin curțile oamenilor situați cu

mult mai la deal de casa părintească. Într-un cuvânt, eram interesat să-mi creez chiar și o astfel de distracție. Așadar, îmi doream ca fiecare dintre zile, pe care le trăiam intens, să mi se pară cât mai plăcute.

Într-o zi de joi, atunci când tata plecase, cu mult înainte de a se lumina de ziuă, la târgul de la Tecuci, pentru ca să-și vândă sacii cu porumb ce-i prisoseau în propria-i gospodărie, iar Margareta, soră-mea, trebuise să se ducă, de dimineața, cu vaca la păscut pe islazul bunicului, din partea de jos a satului. Mama, care m-a trezit mult mai târziu, adică pe când soarele urcase de-o suliță pe cer, m-a pus să-mi spal ochii cu apă rece în lighean și, după ce m-am șters, în fugă, cu prosopul, ea mi-a dat ceva frugal de mâncare, inclusiv o cană cu lapte cald.

Deci, în acel moment, deja mă gândeam ce aș putea face pentru a-mi umple timpul acelei zile înșorite. Mai întâi, amintindu-mi de faptul că, la acea oră, găinile se ouaseră, am luat repede coșulețul de nuiele și m-am dus să le adun de prin cuibarele împrăștiat prin diverse locuri ale curții. La întoarcere, după ce am așezat ouăle într-un castron, pe masa din bucătărie, mi-a sărit în ochi prezența unei cutii cu chibrituri. Am luat-o de pe lavița în care se afla și m-am dus direct la grajdul pe unde strânsesem și o parte din ouă. Cum știam că pe la colțurile grajdului nostru, construit din scânduri, din cauza unei ferestre permanent deschise, pentru aerisirea animalelor din interior, își făcuseră cuiburile mai multe rândunici, mi-am zis că s-ar cuveni să încerc să le determin să plece de acolo întrucât mi se păruseră că deveniseră, de la o vreme, mult prea gălăgioase. În plus, îmi surâdea și ideea de a prinde și mângâia, în mână, măcar pe una din ele, ținând cont de faptul că un astfel de lucru nu mi se mai întâmplase niciodată până atunci.

Așadar, mânat de gândul care-mi încolțise, în mintea-mi de copil, m-am dus până în ocol și am adus de acolo, de la una din clăile aflate pe terminate, două purcoaie de paie din grâu pe care le-am așezat chiar în mijlocul grajdului acolo unde se afla și deregul gros de susținere al mijlocului podului de deasupra. Apoi, dându-le foc, am pus, peste grămada improvizată, și câteva gunoaie, ceva mai umede, pe care le găsisem prin pătulul oilor din exterior.

Cum văzusem că, după puțin timp, începuse să iasă din acestea un fum destul de gros, am închis repede geamul și m-am postat în dreptul ușii, pe care avusesem grijă să o mai închid puțin, tocmai ca, atunci când păsările ar fi încercat s-o zbughiască afară, din cauza fumului creat, mie să-mi vină mult mai ușor să le prind în deschizătura intrării în grajd.

Dându-mi seama că, până la urmă, nu prea-mi ieșise planul pe care-l pusesem la cale, adică să capturez măcar pe una din păsările care văzusem că se împotriveau să-și părăsească cuibul, la un moment dat, plictisindu-mă, dar și probabil și din cauza supărării, am ieșit afară închizând cu cârligul din fier ușa grajdului fără ca să fi bănuț ce s-ar putea întâmpla, acolo înăuntru, cu focul pe care-l lăsasem, bineînțeles, complet nestins.

De acolo am nimerit în grădina din spatele coșului, adică leazei mari, de unde, practic, nici nu mai vedeam

(continuare în pag. 23)

grajdul din cauza înălțimii și lungimii scândurilor acesteia. Aici obișnuiam să mă refugiez adesea, nu neapărat pentru a admira puzderia de flori înmieresmate: ghiocei, narcise, lalele, stânjeni, crini etc., îngrijite de către părinți, ci mai mult pentru a identifica posibile găze, șopârle, libelule ori diverși fluturi care obișnuiau să le dea târcoale de dimineața și până seara. Adunând câțiva melci de pe cărare, înviorați probabil de ploaia din ziua anterioară, i-am așezat pe trunchiul și ramurile unui păr. Cum constatasem că acesta începuse deja să se coacă, am strecurat câteva fructe prin buzunarele pantalonului și, așezându-mă cu fundul direct pe iarba din cărare, m-am apucat să le mănânc apreciindu-le dulceața cât și parfumul lor inconfundabil. Dar n-am apucat să le termin pe toate acestea, ba chiar când am simțit că mi s-a pus brusc un nod în gât, că am și auzit strigătele disperate ale lui tante Manasia, cumnata mamei care, bolnavă fiind, se întâmplase, în acea clipă, să se așeze să se odihnească pe prispa dinspre răsărit a casei sale, aflată la doar trei prăjini de ocolul nostru. Aceasta începuse să strige parcă din toți rărunchii:

– Paraschivă, Paraschivăăăă! Vezi că îți ia foc grajdul! Du-te și fă ceva de-l stinge cât mai repede cu putință până nu-i prea târziu!

Și mama i-a răspuns, la început așa într-o doară, din preajma bucătăriei de vară unde era preocupată să-și termine de spălat niște rufe pentru noi copiii, dar și să supravegheze mâncarea pusă pe foc:

– N-are cum să ardă așa din senin, cumnată!, i-a răspuns mama. Doar dacă vreunui vecin i-ar fi trecut prin cap să ne creeze o astfel de pagubă.

În momentul în care mătușa mea a repetat și cu mai multă determinare avertismentul său, mama s-a speriat de-a adevăratelea, a alergat într-un suflet să vadă ce se întâmpla de fapt cu grajdul. Cum ieșisem și eu din grădină ca să văd cum a ajuns să ardă acesta, mama, deja speriată, m-a dat deoparte din calea ei, spunându-mi amenințător:

– Lasă că o să vină taică-tu de la Tecuci și ai să vezi ce mamă de bătaie are să-ți tragă pentru necazul pe care ni l-ai produs, diavole! Sunt sigură că numai tu ești acela care a aprins focul în grajd.

Când a văzut și s-a convins că nu-i deloc de glumă cu ceea ce se întâmpla la grajdul cu acoperișul din stuf și și-a dat seama că nu avea sub nicio formă cum să se descurce de una singură, pentru a-l putea stinge, mama s-a întors repede în ogradă și a început să strige vecinii din jur care, întâmplător, spre norocul nostru, se nimeriseră să se afle, pe acasă, ținând cont de faptul că cea de-a doua lor prașilă, la porumb sau floarea-soarelui, se încheiase deja:

– Bădie Ștefănașe, vecine Petrașe, nea Gheorghe, măi Neculai! Veniți repede, oameni buni, să-mi dați o mână de ajutor! Mi-a luat foc grajdul, iar Neculai, bărbatu-meu, îi dus dis-de-diminează la târgul de la Tecuci! Doamne, ce mă fac oare?

Bineînțeles că vecinii au sărit dintr-o clipă în ajutorul nostru. Au venit cu gălețile lor umplute deja cu apă, luaseră cu ei furci și lopeți pentru a încerca să limiteze, pe cât posibil, extinderea incendiului. În ciuda efortului lor de a căra zecile de găleți cu apă de la cele două fântâni aflate în drum, care aproape că secaseră după golirea lor, focul nu s-a domolit sub niciun chip, ci

dimpotrivă crescuse în intensitate, reușind să acopere, la un moment dat, întreaga configurație a grajdului.

Cum din flăcările de deasupra începuseră să iasă numeroase scânteii din cauza vântului, ce se stârniseră dinspre nord, acestea începuseră să se împrăștie peste tot. Totodată, a fost necesar să se arunce, preventiv, mai multe găleți cu apă pe scândurile paravanului casei pentru a nu o pune și pe aceasta, în pericol. Scânteile însă ajunseseră să se deplaseseze până și spre unele porțiuni ale gardului dinspre uliță.

În fine, după ce arseseră întregul grajd, iar focul era pe punctul de a fi lichidat, oamenii, care ne ajutaseră, precum și bunicul Ștefănașe, venit și el, împreună au făcut o evaluare a pagubelor pe care eu reușisem să le provoc desigur fără vreo intenție. Construcția grajdului din lemn și cu acoperiș din maldăre dese de stuf fusese distrusă în totalitate încât nimic nu se mai putea recupera. Au constatat, printre altele, că arseseră o bună parte din cada cea mare din interior, ce fuseseră plină cu boabe de porumb, cotețul din spate, cu tot cu porcul aproape părlit, întrucât nu s-a putut intra pentru a-l scoate, precum și șopronul dinspre răsărit pentru adăpostirea oilor ce fuseseră atașat, și el, tot de peretele grajdului. Cât despre rândunici și cuiburile acestora, la care mă tot gândisem, nici gând să mai fi rămas ceva din ele.

Conștientizând dimensiunea boroboaței pe care reușisem s-o pricinuiesc părinților și cum inima ajunsese să-mi bată, tot mai tare, mă tot gândeam, desigur, și la aplicarea pedepsei demonstrative pe care consideram că o meritam cu prisosință.

După prânz s-au auzit și roțile căruții noastre de pe drum. Tata părea că venise în goana mare pentru ca să vadă ce i se întâmplase acasă, în lipsa lui, ținând cont de faptul că, de cum el intrase în sat, oamenii îi relataseră despre nenorocirea care se abătuse asupra gospodăriei sale.

Întrucât o bucată din gard arseseră, creindu-se un fel de gol, tata a intrat direct cu căruța prin partea acestuia dinspre uliță. Lăsând atelajul în mijlocul ocolului și fără să fi apucat măcar să-și dejuce boii, el a venit cu biciul gros în mână (făcându-mă să-mi fie teamă!), pentru a vedea dimensiunea dezastrului pricinuit de feciorul său. Din grămezile de lemne, în marea lor majoritate arse și prăbușite la pământ, precum și din movilițele de cenușă, din perimetrul grajdului, continuau să mai iasă șuvițe de fum ce întrețineau aerul înecăcios din jur.

Cum bunica Teodosia se nimerise să stea mai tot timpul pe lângă mama, încercând s-o tot consoleze după necazul și mai ales sperietura prin care fusese nevoită să treacă, în acea zi fatidică, observându-l pe tata, excesiv de nervos și, bineînțeles, din cale-afară de supărat, a ținut să-i adreseze câteva vorbe, pe care aveam să le aud și eu, cel care ajunsesem să am, în acele clipe, inima chiar cât a unui purice:

– Neculai, te rog să-l lași în pace pe băiet pentru că nu a știut ce se poate întâmpla cu focul cu care s-a cat! Altădată, voi să vă ocupați mai mult de el, să-l ipravegheați mai cu atenție. Dacă tu, te apuci să-l bați :um, pentru a-ți potoli furia, să știi că ai să-l sperii de-a relea și acest lucru îi va dăuna nu numai lui, poate ntru toată viața, ci până și vouă care-i sunteți părinți.

(continuare în pag. 24)

Intervenția bunicii mele paterne, din acel moment, se pare că a fost într-adevăr hotărâtoare, motiv pentru care tatăl meu, nepotul său, aveam să-i păstrez, chiar și după moartea ei, pentru multă vreme, cea mai profundă recunoștință.

Tata și-a temperat brusc accesele sale de furie, uitându-se să-mi facă doar o muștruală zdravănă din care să-mi iasă din urechi un motiv eu aveam să mă rușinez, în fața lui, pentru mai multă vreme. Calmându-se, s-a decis să-și așeze biciul, pe care tatăl meu l-a pregătise, bineînțeles pentru mine!, în cuiul scândurii din care să-mi iasă din gură un sus a porții de la ocol, după care, tot oftând, s-a apucat să-mi deșteie boii.

Trebuie să spun că, după această întâmplare, părintele meu, nu a mai folosit niciodată biciul împotriva mea ceea ce însemna că, într-un fel, ajunsese la concluzia că cepeusem, așa cum se mai spune în popor, să mă dau, de levărateala, pe brazdă, adică să nu mai ies din cuvântul meu și nici să-i mai pricinuiesc cine știe ce necazuri.

Culmea mi s-a părut faptul că, la doar trei zile, după ce am ieșit din ocol pe care reușisem să li-l creez, părinții vrând să-mi arate că sunt uitate de paguba creată gospodăriei lor, precum și să-mi arate rușinea pe care le-o făcuse feciorul lor în sat, aveam să mă gâtesc cu îmbrăcămintea, proaspăt adusă de la târg, pentru a o cununa pe vară-mea Tița, fiica cea mare a lui Zamfira, o altă soră de-a tatei.

Până la sfârșitul verii, părinții, care, între timp, mai rănseseră ceva bani, după ce-și vânduseră vițelul, scăpat de la incendiu, au reușit să ridice un grajd nou și chiar mai mare decât celălalt pentru se simți cât mai bine animalele.

Tata a adus chereșteaua și șindrila necesară de la țară, iar mama și-a mobilizat vecinele, care au venit, în câteva rânduri, ajutând-o să ridice pereții groși, din lut nestecat cu paie, ai grajdului. Și astfel, după ce a fost ridicată și acoperișul de către moș Ion Melinte, tâmplarul, grajdul s-a configurat, dintr-o dată, într-o ipostază nouă, cându-mă, cu timpul, să uit de nenorocirea pe care le-o înscinuisem părinților.

Debutul într-ale văcăritului

Pe toată perioada copilăriei pe care am petrecut-o la Cudalbi, familia noastră a avut întotdeauna o vacă în curte care ne asigura, bineînțeles, o bună parte din hrana cea de toate zilele. Cel mai mult mă obișnuisem cu Sâmbotina care nu numai că avea o înfățișare exterioră frumoasă și era excesiv de blândă, dar ne dădea și o cantitate impresionantă de lapte. Fiind mulsă de două ori pe zi, părinții ajunseseră să nu mai știe pe unde să așeze laptele pe care-l obținea de la ea. Uneori, le duceam bunicilor câte o moșoaică ori mai dam și pe la doi vecini care aveau copii și nu-și permiteau să aibă, în curte, nici măcar o capră, darămite o vacă.

Mama era interesată să obțină produse de cât mai bună calitate. Brânzeturile, smântâna, laptele acru, cașul sau untul, toate foarte gustoase, aproape că ajunseseră să nu ne lipsească. Desigur că ea ne răsfața, în dese rânduri, mai ales duminica sau cu prilejul diverselor sărbători, și cu plăcinte, sau poale-n-brâu, pe care le cocea întotdeauna într-o tigaie mare de aramă. Gustul și savoarele acestora cred că nu am să le mai pot uita niciodată.

De această vacă, care îmi devenise atât de dragă, ajunsesem să-i port eu însumi de grijă. Deși nu aveam

decât vreo patru ani, plăcându-mi mult de prezența și cumințenia ei în curte, când observam că-i era foame, îi aduceam la subsuoară câte un braț de furaje din ocol. Atunci când părea să-i fie sete, îi dădeam apă din gălețușa cu care obișnuisem să mă joc, uneori se întâmpla să-i țeșel părul de pe spate întrucât știam că acest lucru îi provoca o plăcere deosebită. În acele momente, ea stătea din rumegat și evita să-și mai miște coada. În unele cazuri, cu preponderență seara, reveneam s-o văd cum aceasta se străduia, desigur prin grija și efortul mamei, să umple, aproape până sus, șșștarul mare din lemn.

Atunci când soră-mea, Margareta, împlinise deja șapte ani și a trebuit să meargă la școala, care se afla nu prea departe de casa noastră, cum constatasem că mă cam plictisise să tot stau degeaba prin curte, m-am gândit că n-ar fi rău să-i preiau fostul ei obiect de activitate. Așadar, mă hotărâsem să accept a o duce pe Sâmbotina la pășunat, adică să merg și eu, de acum, după coada vacii, așa cum observasem că o mai făceau și alți copii din mahalaua noastră.

Într-o dimineață răcoroasă de septembrie, după ce mi-a dat de mâncare, mama mi-a spus că trebuie să merg cu vaca, pe valea din jos, adică la imașul pe care îl deținea bunicul Ștefănaș, tatăl părintelui meu. Ca să ajung acolo, trebuia să parcurg drumul pe soseaua dinspre miazăzi până în capătul satului, după care, făcând încă vreo trei sute de metri, pe partea dreaptă, ajungeam la locația acestei pășuni.

După ce m-a însoțit până acolo, arătându-mi și postața de iarbă marcată cu niște pari, pe care trebuia să o pască Sâmbotina noastră, mama m-a asigurat că, după prânz, va reveni pentru a-mi aduce de mâncare și a vedea, bineînțeles, cum m-am descurcat, de unul singur, în prima mea zi de văcar! Pentru că știa că ea mai avea și alte treburi gospodărești prin curte, inclusiv să bată niște maldăre de păstăi uscate, pe care tata le adusesese, cu o zi în urmă, de prin lanurile de porumb, mama s-a întors, bineînțeles, în sat.

Imediat după plecarea ei, am încercat să mă familiarizez cât mai bine cu locul în care mă aflam. Privind în jur am constat că, acolo pe Valea Gerului, dar spre partea dinspre apus a imașului, bunicul mai avea o parcelă distinctă cu zarzavaturi. În capătul acesteia se desfășura via sa a cărei fâșie, de vreo zece rânduri de butuci, deja culeși, se întindea până în drumul dinspre apus ce lega, prin Valea Bojilor, Cudalbiul nostru de satul vecin, Grivița, de unde provenea, de altfel, și mama. În mijlocul acestei vii se mai găsea un nuc falnic în care, atunci când aveam să mă crescusc puțin, la rugămintea bunicului, ajunsesem să mă urc în el pentru a-i scutura crengile pline de roade.

După ce se scurseseră mai bine de două ore, de la plecarea mamei, cum constatasem că începusem să mă cam plictisesc din cauza excesului de supraveghere a Sâmbotinei noastre, care părea să pască destul de liniștită, în preajma mea, și nicidecum să fie tentată să intre pe imașul oamenilor din jur, m-am așezat în cărarea de unde o urmărisem atent, hotărându-mă să mă întind pe sacul pe care-l purtam cu mine.

Din cauza aerului curat, dar și a mirosului extrem

(continuare în pag. 25)

de plăcut al ierbii, se vede treaba că am ațipit destul de repede. Cât m-oi fi aflat eu în starea aceea de somn profund, habar n-am avut. Singurul lucru care m-a deranjat, și desigur speriat, atunci când m-am trezit, din cauza zgomotului unui camion de pe șoseaua care lega Cudalbiul de satul Mânjina [Costache Negri], a fost acela că Sâmbotina noastră dispăruse cu totul din câmpul meu vizual, adică nu se mai afla pe imașul unde știam că o lăsasem să pască și nici nu se zărea pe terenul altor vecini de-ai bunicului. Ajunsesem astfel să cred că, ditamai animalul, intrase pur și simplu în pământ!

Cum îmi era teamă să mă duc să o caut prin niscaiva lanuri de floarea-soarelui din jur, pentru că tijele acestora mi se păreau destul de dese și de două ori mai înalte decât mine, am preferat, mai întâi, să mă îndrept spre șoseaua care străbătea imașurile și chiar m-am dus la podul din lemn, ridicat de peste Gerul, pentru a vedea dacă aceasta nu se aciuase pe albia râului oarecum adâncă, pentru ca să se adape, ori intrase să pască pe islazul comunal din partea de răsărit.

După ce am tot căutat-o, dincolo de pod, până și prin liziera de salcâmi din capătul unor vii, strigându-i din când în când numele, la un moment dat mi-a încolțit în minte cel mai sumbru scenariu posibil. Dacă în timpul somnului meu, cineva, adică un om rău intenționat, reușise să ne fure vaca și s-o ducă la el acasă pentru ca s-o taie și s-o facă friptură? Oricum, auzisem că asemenea lucruri înspăimântătoare se mai petrecuseră, cândva, prin satul nostru.

Afectat destul de tare de întâmplarea neprevăzută, m-am dus, într-o fugă, până acasă unde am găsit-o pe mamă chinându-se să-și termine de vânturat boabele de fasole, din fața curții, după ce, mai înainte, ea reușise să bată păștile uscate cu furca. De cum m-a văzut întorcându-mă atât de devreme și, culmea, chiar și fără vacă, și-a închipuit, de îndată, că mi s-ar fi întâmplat ceva destul de neplăcut.

– Ce ai pățit, măi băiatule? De ce ai venit atât de devreme acasă, unde îți este vaca?

Și eu i-am răspuns stăpânindu-mi cu greu lacrimile care deja începuseră să-mi curgă șiroaie pe obraji:

– Mamă, să știi că am rămas fără Sâmbotina noastră! Ne-au furat-o hoții în timp ce eu adormisem. Să știi că eu am căutat-o, după ce m-am trezit, dar nu am mai găsit-o pe nicăieri. Ce ne vom face oare fără ea?

Mama, cum de felul ei era o ființă extrem de calmă și desigur obișnuită cu apucăturile mai puțin ortodoxe ale Sâmbotinei, refuza să creadă că cineva ar fi putut să ne fure vaca, tocmai înainte de vremea prânzului, atunci când se știa prea bine că drumurile sunt destul de umblate de către oameni și, implicit, de căruțele acestora.

– Bine, Fănel, haide să mergem acolo devale și să vedem cum am putea rezolva situația. Am să te rog însă să-mi arăți neapărat și locul unde tu ai văzut-o pentru ultima dată.

Când am ajuns la imașul bunicului, i-am arătat pe unde păscuse vaca înainte de a adormi. A stat mama ce a stat pe gânduri și după ce a constatat că iarba de pe islaz părea să se fi cam împuținat, adică în mare parte fusese mâncată de animale, m-a luat de mână și m-a cărat după ea într-un loc, ceva mai îndepărtat, bănuind

că doar acolo ar fi fost suficientă iarbă pentru ca Sâmbotina să ajungă pentru a-și potoli foamea. Locul acela se numea Valea Bojilor și se afla dincolo de viile situate pe panta dealului dinspre apus.

După ce noi am intrat într-un lan de floarea-soarelui, care se desfășura pe ambele laturi ale văii amintite, ne-am pomenit că auzim, la un moment dat, chiar mugetul prelung al Sâmbotinei. Probabil că ea deja simțise prezența noastră.

Am mai mers puțin, printre rândurile destul de înguste și, într-un loc lipsit complet de plante, dar cu iarbă deasă și fragedă, am dat de vaca noastră care continua să pască destul de de satisfăcută. Așadar, în acel moment, m-am liniștit complet și am luat-o în brațe pe mama. După ce am mai zăbovit, vreo jumătate de oră, în preajma vacii care era preocupată să-și umple burta, la un moment dat, am auzit-o iarăși mușgind ceea ce însemna că dorea să meargă acasă pentru a-și hrăni vițelul. Am scos-o de aici și, înscriindu-ne pe drumul Bojilor, ne-am îndreptat împreună spre sat.

Iată, așadar, primul meu debut în ipostaza de păstor de vite. După această întâmplare trebuie să spun că au urmat vreo zece ani în care m-am ocupat nu numai de vaci, ci și de ce doi boi, care erau folosiți pentru căruță, deoarece Ghiță, flăcăul, care-l înlocuise pe tata, pe timpul când el fusese plecat pe front, se hotărâse să se însoare. Cum începuse chiar să-mi placă această îndeletnicire, pe toată perioada anilor de școală, s-a mai adăugat încă o bucurie aceea de a avea răgazul și liniștea necesară de a citi cărțile pe care le purtam întotdeauna cu mine în sân pe pășunile de pe Valea Gerului, fie pe câmpul dintre aceasta și Valea Călmățuiului.

În fine, trebuie să mai spun că, multă vreme, am mers cu vaca destul de departe, adică tocmai pe Scutaru, care se afla în apropiere de Mânjina, unde tata moștenise, de la părinții săi, singurul lui loc pentru pășune. Acolo, la o distanță de cinci kilometri de la casa noastră, în zilele toride, după ce terminam sticla cu apă purtată în traistă, luând uneori exemplul vacii, nu ezitam să-mi aplec gura, sprijinindu-mă pe palme, pentru a mai bea, câtuși de puțin, și apă din pârăul Geru, care mi se părea destul de curată și rece. Din fericire, nu mi s-a întâmplat să mă fi și îmbolnăvit vreodată.

O dată, când m-a prins o ploaie puternică, care ajunsese să mă ude până la piele, a trebuit să mă întorc acasă din acest loc. Dar când am ajuns în dreptul podului, dinspre satul nostru, nu știu ce i-a venit vacii de a luat-o drept prin gârla care devenise destul de înaltă. Bineînțeles că, atunci, am avut ceva emoții, noroc că ea, după ce a făcut o baie strașnică, a reușit să urce singură malul și să revină la drumul pietruit.

(din volumul în pregătire «**Pe vremea salcâmlor în floare**»)

Vali ȘERBAN

Iubirilor mele

Iubirilor mele
 li s-au jupuit genunchii
 de-atâta târât
 prin "va fi"
 și "n-a fost"
 Iubirilor mele
 li s-au tăiat brațele
 cu secera inimilor
 ciobite de iad
 până când
 din răni
 au început
 să crească îngeri

Târgul

În zilele de duminică
 Dumnezeu
 merge la târgul de oameni
 să cântărească inimi
 Pe unii
 îi strigă
 cu glas tare
 Pe alții
 îi oprește în loc
 Câțiva
 se fac că n-aud
 și fug
 se ascund
 în casele zidite cu serpi

Până în ziua aceea
 când
 nu va mai fi niciun târg

Căutare

Uneori,
 noi,
 femeile,
 îmbrăcăm inima
 într-o rochie de mireasă.
 Apoi
 îi căutăm pantofi
 prin restaurante ruinate,
 bănuite
 de strigătele
 mirilor desculți

Gara

În noaptea aia
 din gară,
 pietrelor
 li se vedeau dinții,
 din șine
 curgea rugina,
 Iar peroanele
 nu mai erau.
 Plecaseră
 cu tot cu trenul
 din care
 tu
 ai uitat
 să cobori

Când iubesc

Când iubesc,
 morții
 își scot tălpile din pământ
 și își caută inima
 jucată,
 într-o noapte de vară,
 la o alba-neagra
 cu un înger căzut

Cosmin POPA

Fânăria cu fructe stricate

Caractere: Victoria & Erik

Suedia în 1093 în primăvară. Lângă un castel se află o fânărie.

Victoria: Ceilalți au plecat la război?

Erik: Da.

Victoria: Pământul Sfânt? Chiar crezi?

Erik: Noi suntem păgâni, și ce dacă creștinii...

Victoria: Eu tot la Thor și Odin mă rog.

Erik: Eu la Idunn să-mi binecuvânteze familia și pruncii, aseară femeia mea a născut două gemene.

Victoria: Binecuvântată să fie familia ta.

Erik: Tu cu ce te ocupi?

Victoria: Făcătoare de cutii de mere, pentru cules. Cuții de varză și de alte legume.

Erik: Lucrez la mănăstire. Țin lumânările pentru preoți, la naștere și căsătorii.

Victoria: Aseară am avut un vis urât... eram la marginea unei insule verzi și eram înconjurată de lupi, l-am văzut pe Fenrir, și apoi pământul de sub picioare s-a surpat, și am căzut într-o cavernă plină de ogri...

Erik: Spiritele ți-au invadat simțurile...

Victoria: Da, și să vezi ce lucru straniu. O ceată de ogri mâncau porci, râzând și scuipând, apoi vine spre mine unul din ei și mă bușește cu bâta, și iar am căzut într-o peșteră de gheață și acolo am stat alături de vrăjitoare urâte, sacrificau prunci și urlau la stele... a fost îngrozitor...

Erik: Vrăjitoarele sunt cele mai urâte femei din câte au existat pe lumea asta, pline de ură și venin.

Victoria: Și m-am trezit într-o tavernă cu Loki, stătea în scaunul lui de lemn și se auzeau în jurul lui niște spirite.

Erik: Loki? Era înalt?

Victoria: Foarte înalt, slab, cu părul lung, foarte masculin... și avea ochii verzi, de magie... foarte slab și înalt, imposibil de arătat... cu cât mă apropiam de el cu atât se îndepărta mai tare... crea o iluzie din ochi...

Erik: Am avut o dispută cu un vecin, l-a invocat pe Loki și cred că o rudă de a mea s-a arătat de zece ori în bucătărie și m-a lovit cu ghioagele...

Victoria: A-l invoca pe Loki...

Erik: Mare teroare! Criminalii fără rușine.

Victoria: Trăiesc cu părinții mei, încă sunt bolnavi, nu mai gândesc, sunt bătrâni, mi-au lăsat o cameră de unelte, nu vreau copii, vreau să trăiesc singură, ca o exilată...

Erik: Te-ai învățat cu natura?

Victoria: Cel mai mult îmi place când este cald, în rest, mi-am adunat blănuri, lemne, plante, carne, și mere...

Erik: Dar unde lucrezi?

Victoria: Spre castel este o clădire imensă de lemne, și înăuntru suntem foarte mulți oameni, femei, bărbați, copile, și stăm așezați la câte o masă. Apoi vine o grupă de muncitori și ne lasă bucăți de lemne, și noi trebuie să folosim uneltele și iscusința pentru a le crea, de dimineață până seara stau acolo, în miros de lemne, unelte, fum, mâncare...

Erik: Și când mâncați?

Victoria: La prânz.

Erik: Eu lucrez cu preoții...

Victoria: Și cât câștigi?

Erik: Destul.

Victoria: Eu strâng exact cât să public povestiri.

Erik: Povestiri? Ce povestiri?

Victoria: Saga islandilor...daniei..

Erik: Ah. Ai talent de scriitoare?

Victoria: DA.

Erik: Costă mult o carte?

Victoria: Da și nu, dar trebuie să ai talent, sau să lucrezi, cum fac eu coșurile de mere, așa scriu când sunt liberă povestiri imaginare, în lumi verzi...

Erik: Și noi citim acasă, copiii mei cu carte, ne adunăm și povestim, dar nu m-am gândit vreodată să scriu, o nepoată scrie cântece, mi le-a arătat...

Victoria: De asta trăiesc...

Erik: Mi-am dat seama...

Victoria: Au adus belșug din islnadia, și danii le-am răspândit, la noi în Gottland!

Erik: Eu vreau doar să creăm la biserică prosperitate, preotul să ne ajute să strângem bani și să îi creștinăm, dar acum cu războaiele sfinte...

Victoria: Politica merge mână în mână cu corupția...

Erik: Da...

Victoria: Dar nu te contrazici?

Erik: Poftim?

Victoria: Blestemat să fii!

Erik: BJHHAAARAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.....

(Victoria se luase la bătaie cu Erik. Erik era roșu și îi curgea sânge din nas. Victoria îl lovea cu picioarele de la scaun.)

Erik: Femeie...mă înec...

Victoria: Nenorocitul! Tu ai venit la noi! Tu ne-ai furat țapii din țarc!

Erik: Când? Ești dementă? Ești nebună?

Victoria: V-am urmărit...

Erik: Când?

Victoria: În fiecare noapte când ieșeam de la muncă, veneam cu prelata în cap, intram prin spate spre Wormfroth, și apoi vă vedeam cum îngrijii țapii noștri...

Erik: Nu se poate, nu...

Victoria: Da, da, eu eram...

Erik: Vai de mine...

Victoria: ODIN! THOR! LOKI! Aduceți puterea spre mine și cu fulgerele trăzniți în acest gunoi! RECUNOAȘTE, ALTFEL TE OMOR!

Erik: Ia-mă ușor...

Victoria: Mereu am urât neamul vostru...

Erik: Nu este adevărat, avem dușmani comuni...

Victoria: Ce dușman?

Erik: Preotul! Preotul a furat de la toți oamenii!

(continuare în pag. 29)

Ana VĂCĂRAȘU

CĂMAȘA CARE ÎMBRACĂ LUMINA

Când ții în mână o carte cu un asemenea titlu, indiferent dacă o cunoști sau nu pe autoare, te duci cu gândul la visare, la zbor și puritate. Simți nevoia să treci prin luminișuri albastre, spre a-ți clăti sufletul înainte de a pătrunde în tainele cuprinsului său. Cum altfel să alergi prin poezie pe urma fluturilor albi, așa cum sugerează parcă și lucrarea grafică de pe copertă, creație a talentatei graficiene și poete Carmen Dora Steinhagen?

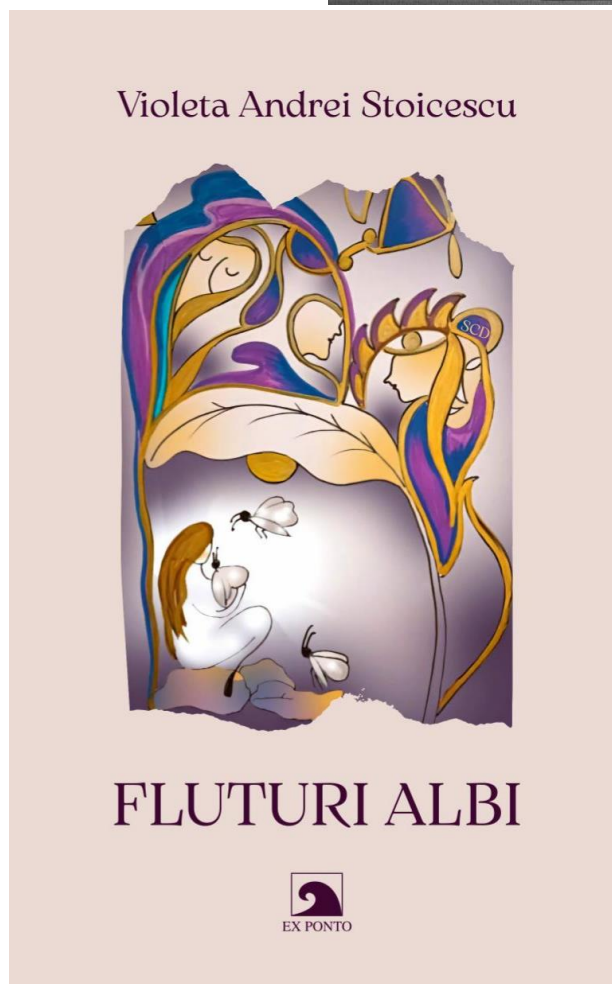
Violeta Andrei Stoicescu e o poetă pe care o asociez ușor în minte cu titlurile volumelor sale de versuri. Îți spui că o reprezintă, iar atunci când le citești nici nu te-ai putea gândi la altcineva: „Șoapte de mătase”, „Fluturi albi”... Le menționez numai pe acestea două și deja am o senzație de plutire diafană și înseninare a cugetului. Apoi, dacă-mi îndrept privirea spre autoare, mai că aș întreba-o cum a ajuns aici, printre noi. Nu cumva au scăpat-o de pe aripile lor „fluturii albi” ai visării? Ori a alunecat pe pământ ca o lacrimă de rouă printre „șoaptele de mătase” ale zorilor?

Să nu credeți că exagerez, sau că elanul meu poetic ar purta vina poetizării acestei ființe umane deosebite. Cred că sunt în asentimentul tuturor celor care o cunosc, când afirm că e un om cum rar întâlnești, că are un suflet sensibil, empatic și generos până la sacrificiu. Fac aceste afirmații cu obiectivism total, lăsând la o parte faptul că suntem prietene, că avem o lungă colaborare în domeniul literaturii și că rezonăm cu toată creația sa poetică.

La fel ca toți poeții cu har, **Violeta** oferă cititorului frânturi din propria ființă. Ce are ea mai frumos și mai pur în suflet, ca ofrandă pe altarul poeziei. În volumul **Fluturi albi** găsim multe versuri care dau mărturie de dăruirea aceasta ca act dezinvolt și conștient, urmare firească a înzestrării cu har. Căci Domnul a spus: „Celui ce mult a primit, mult i se va cere”. Voi aduce aici numai un exemplu: „Și dacă flori de liliac mă-mbie,/ Să-mi toarne-n palmă mirul delicat,/ Îmi iau răgaz s-aștern în poezie/ Ofranda primăverii dată mie,/ Ofrandă-n violet și alb curat...”

Mă gândeam să nu citez din creația inclusă în carte. Din respect pentru răbdarea audienței, dar și pentru a trezi curiozitatea asupra conținutului și a păstra nealterată surpriza descoperirii, intenționam să spun numai câteva cuvinte despre poetă și poezia sa, căutând să evidențiez, în linii mari, calitatea literară a operei și pe cea umană a autoarei. Însă destăinuirilor poetice de acest fel, e păcat să le rupi farmecul indus de vocea și freacă creator al ființei care le-a cules dintre tăcerile sale, încercând să le explice cu alte cuvinte decât cele ce le-au fost hărăzite.

Violeta Andrei Stoicescu a fost înzestrată cu un talent de excepție: acela de a crea imagini artistice (vizuale și auditive) de o frumusețe care-ți taie respirația. Voi exemplifica prin câteva versuri, în care personificarea unui element

al naturii vine să adauge o notă de supranatural în tabloul creat, întregindu-i frumusețea inefabilă: „Pe sub foșnirea codrilor adânci,/ Doar frunza se oprește în cădere,/ Iar vântul nu mai suflă printre stânci,/ Rămâne-n loc, rănit, fără putere.”

Apoi, în altă poezie ne dezvăluie o taină adâncă a universului, pe care numai imaginația sa o poate percepe și modela în vers: „Când stelele închid ochii,/ Cerul devine o rană nevăzută”. De remarcat puterea de sugestie a acestor versuri care creează uimitoare figuri de stil, ce vor rămâne pentru mult timp întipărite pe retină.

Alte poezii surprind atitudinea emoțională a poetei, reflectându-i cele mai profunde sentimente ce vin să însuflețească, să dea formă și culoare cuvintelor sale. Poemul **Efemeritate** reprezintă confesiunea cu tendință de resemnare, a unei ființe dezrădăcinată din pământul sfânt al țării sale. Poeta se întreabă cu durere în glas, apoi răspunde cu o tristețe ce pare a conviețui ca într-un fel de acceptare reciprocă, cu bucuria de a fi primit un licăr de lumină divină: „Ce-s eu pe pământul acesta străin?/... Un pumn de țărână c-un strop de divin.”

Amprenta de nostalgie a toamnei, magia nopților și frumusețea înserărilor sunt, de asemenea, teme frecvent abordate în acest volum, cu un prinos de resurse literare, printre care predomină metaforele și personificările, ca în aceste excepționale versuri: „Pe-un colț de cer, în liniștea deplină,/ Se strâng luceferii la șezătoare...” sau: „Pe umerii nopții se-așterne tăcere,/ Cad stropi de argint din ciutura lunii.”

(continuare în pag. 29)

Pentru Violeta, cuvintele sunt vii. Ele dau naștere poeziei, o cresc, o dăltuiesc și o înalță pe pedestalul sufletesc, ca scop suprem al existenței lor. Ea însăși spune: „Cuvintele nu dorm,/ ele poartă/ amintirea și uitarea,/ toate lucrurile pe care noi, oamenii,/ încă nu știm/ cum să le spunem altfel”. În amintirea poetei trăiește și copilăria, casa părintească, mama, cu un loc aparte în sufletul ei, cum ar trebui să aibă toate mamele, în sufletul celor cărora le-au dat viață.

Dorul... stă și el la loc de cinste în această carte. Dorul de tatăl plecat pe drumul fără umbre, căruia Violeta i se destăinuie în timpul unei călătorii de întoarcere în țară: „Am adunat în suflet trăiri imaculate,/ Atâtea amintiri ce-am strâns din alte ere.../ Mă-ntorc spre casă, tată, mi-s dorurile toate/ Udate pe furiș cu lacrimi efemere.”

Cu un ton nostalgic, în poezia **Drum fără pași**, autoarea își pune întrebări existențiale, filosofând pe tema trecerii sale prin lume: „Poate că mersul nu înseamnă urme,/ poate că ajungerea e doar o iluzie,/ iar eu sunt doar o umbră trecătoare/ pe un drum fără pași,/ pe care nimeni/ nu l-a făcut vreodată.”

În același registru reflexiv, însă marcat aici de can-doarea caracteristică celor care mai cred în îngeri și încă mai duc de mână copilul din sufletul lor, poeta întreabă retoric: „dacă cerul e doar o pânză subțire,/ ce-ar fi dacă într-o zi s-ar rupe/ și ne-ar cădea în suflet/ toată lumina?”.

Se cuvine să rămânem cu gândul la această lumină, sau măcar cu speranța că ea ar cădea asupra noastră, „dacă cerul s-ar rupe”, așa cum spun versurile acestea. Felicitări pentru volum, și mult succes în tot ceea ce-ți propui, draga noastră **Violeta Andrei Stoicescu!**

Iar acum, să ne deschidem sufletul, dragi iubitori de poezie! Cine știe?... Poate că... „pânza aceea subțire” a cerului, care într-o zi „s-ar putea rupe”, e chiar cămașa lui Dumnezeu...

Cămașa care îmbracă Lumina.

(prezentare – în cadrul evenimentului de lansare – a volumului „**Fluturi albi**”, de **Violeta Andrei Stoicescu**, publicat la Editura ExPonto, în 2025)

(urmare din pag. 17)

– Eu sunt Coșarul, adică împletesc coșuri, pricepi?... Mulți nu pot fără ocupație. Ei, tot umblând după nuiele, am aflat un fel de fântână, bortă, gaură, nu știu, dar e ceva mare. Poate vrei s-o vezi!

– Firește, răspuse celălalt. Du-mă chiar acum!
– Haida!

După un drum sinuos, pe poteci neumbrate, ajunseră la un desiș ce înconjură, la nivelul solului, un tub betonat drept ghizd și un capac din același material.

Dată greu laoparte, acoperitoarea dezveli gura unei găuri cilindrice largi. O piatră aruncată nu se mai auzi.

– Mai uită-te, zise Coșarul. Eu am plecat!

Rămas singur, Dreve se sui pe marginea ghizdului și privi lung necunoscutul. Apoi pași în noua călătorie.

(urmare din pag. 27)

Victoria: Lars? Acel împutțit?

Erik: Da.

Victoria: Acel gunoi bea ca porcul și mănâncă porci apoi merge în troacă și îi cântă lu nevastă-sa...

Erik: Da, preotul, chiar el, fură de la toți oamenii... el este de vină...

Victoria: Dar voi, nelegiuților, hoților, voi ați furat țapii de la noi...de ce?

Spune! Că te omor! Am un cuțit cu rugină aici! Am luat gâtul la proști ca tine!

Erik: Preotul a făcut o conspirație...

Victoria: Ce conspirație?

Erik: Preotul a vrut să mintă oamenii că biserica a fost blestemată de o grupare de nebuni, și a cerut bani...

Victoria: Dar de ce atâtea minciună?

Erik: Minciuna! Suntem toți mincinoși!

Victoria: Și apoi?

Erik: Am mers pe la toate casele...

Victoria: Spune tot...

Erik: Am mers peste tot, și am mințit oamenii, că este sărbătoare!

Victoria: Ați mințit?

Erik: Da.

Victoria: De ce?

Erik: Fiindcă e hoț! Are locul bine stabilit în infern!

Victoria: Iar țapii noștri?

Erik: Am venit la voi, când era noapte, știam că părinții tăi, să fie iertați, sunt bolnavi...

Victoria: Da.

Erik: Au ajuns jonglerii satului! Hahahaha-hihii hahahah!

(Erik înnebuni instant și râdea ca un arlechin. Își scoase o haină în culori roz, mov, roșu, albastru, și galben. Râdea ca un dement, ca un smintit.)

Victoria: Râzi...mi-am dat seama, ai înnebunit...

Erik: Da, din cauza voastră, voi sunteți nebuni, din cauza voastră am înnebunit!

Victoria: Ați profitat de noi...

Erik: Da, v-am luat țapii, aveam pe cap blănuri de oi, de clovn...si ai tăi, nu mă iert, dacă mă omori, râdeam de ei cu țapii pe spate....hahahahahah....în timp ce fugeam pe sub șopron, râdeam de ai tăi....

Victoria: Animalule! Mori javră!

Erik: Nu regret...hihihahahaha...

Victoria: Dementul.....!

Erik: Brrhhrrhaaarrrjrjraa.....

(Victoria luase cuțitul și îi luase beregata. Se închină la zeul Loki. O trăsură cu boi de scheleți fantomatici veni iar birjarul avea un craniu într-o coroană de gheață. Biciui boii și fânăria se despărți spre niște scări ce duceau spre un heleșteu de blesteme. Victoria plânse apoi începu să facă cutii de mere. Soarele ieși pe cer. Se răzbunase. Birjarul râdea în distanță ca un arlechin.)

CORTINA

Dumitru BĂLUȚĂ

PARADA TITANILOR DEFUNȚI (fragment din romanul în lucru „Perestroika”)

După o vară scaldată în valuri de sudori și uscată de vânturi rebele de câmp; după ce lanurile se ușuraseră de povara grânelor; după ce țărani din cele două Cumpene își adunară de pe șes porțile și gardurile smulse ca niciodată de viiturile ploilor de august; după ce în septembrie gospodinele își număraseră bobocii; atunci când cocorii se călătoriseră și rugineau frunzele în vii; atunci când deasupra văii Răutului plutea un îz de must tulburel și chiuiau dealurile, iar fanfarele roteau în hore nunțile; când toate astea încăpeau într-o singură Moldovă basarabeană, chiar atunci prim-secretarul de partid Pinteac Pintilie Pintilie, cu mintea lui providențială, simți că urmează să se întâmple ceva nemaipomenit de important.

Tot atunci, Leonte Carp cu soția sa Darița, țărani din satul Cumpăna-de-Sus, dis-de-dimineată, făceau coadă la registratura clinicii Institutului de Oncologie din Chișinău. Femeia acuza slăbiciuni, vertijuri și probleme cu respirația. Ea insista pe ideea că boala i se trăgea de la munca îndelungată la tutun, însă medicii din raion nu-i găseau nimic și au trimis-o pentru investigații la capitală. Leonte găsi potrivit să o însoțească. Un medic, profesor în medicină, a consultat-o după care a indicat să „treacă” un aparat japonez. Aparat care, după cum vorbeau pacienții, vedea și arata tot ce este rău în organismul omului. Darița a reușit să intre la mult râvnitul aparat abia către amiază.

Leonte aștepta să iasă soția cu rezultatul investigațiilor. Deodată, pe coridorul lung și plin de lume, preponderent, de la țară, a apărut o doctoresă în vârstă, care trecea alarmată prin mulțime, ștergându-și neîndemânatic lacrimile ce îi curgeau pe obraz.

– Ce-i cu doctorița de plânge în văzul lumii? Întrebă un omulean tuciu, care își aștepta rândul la ușa cabinetului de investigații.

– Deh, ca la spital. S-o fi întâmplat ceva cu vreun biet bolnav și-i este jale, s-a dat cu părerea Leonte.

– Vai de capul nostru! s-a văitat o femeie încă tânără, dar ofelită. Nu mai știm ce face din noi tutunul, buruiana afurisită! Mai degrabă ajungi să dai ortul popii în spital, decât să te bucuri de banii pe care-i câștigi.

Din alt capăt al coridorului a răsunat strigătul unei asistente medicale, care lăsase la o parte căruciorul cu pacient și își înfipse degetele în părul său ca para focului.

– Oameni buuuni, a murit Brejneev! Ce ne facem noi mai departe, lumeee?! Ce ne așteaptă?...

În mulțime s-a răspândit o rumoare ca o apă slobozită de sub stavilă. Unii își exprimau compasinea pentru cazul subit al conducătorului, alții părea că au răsuflat ușurat, ca și cum

s-ar fi împlinit ceva demult așteptat.

Darița a ieșit confuză din cabinetul de investigații și se lamenta:

– Iaca, na! A trebuit să se întâmple asta taman când am trecut eu aparatul și așteptam ca doctorul să-mi spună ce mi-a găsit. N-a mai apucat, pentru că toți care erau acolo s-au lipit cu urechile de aparatul de radio.

– Dar ce se vorbește la radio? Chiar este adevărat că a murit Brejnev? a întreat neîncrăzător Leonte.

– Da, Leonte, au anunțat că a murit Brejnev și încă nu știu ce acolo...

Bolnavul care-și aștepta rândul la aparat a deschis ușa să intre, însă din interior i-au spus să aștepte, căci va fi chemat mai târziu.

– Mă duc la profesor, poate încă îl apuc pe loc, a zis Darița și a pornit grăbită în celălalt capăt al coridorului. Leonte nu a trebuit să o aștepte mult, căci ea îndată a și ieșit de la profesor cu aceeași mină de lehamite.

– Mergem acasă, bărbate, că și profesorul șede cu radioul la ureche. Na, m-am umplut de sănătate!

– Adică, cum să mergem acasă, Dariță, dar rezultatul?

– A zis că o să fie trimis la policlinica raională.

– Dar ce secret poate fi?

– Știu eu... Așa o fi ordinea la ei. Hai la gară, vezi că ne apucă seara pe-aici.

Leonte avea în plan să treacă pe la fratele său, Vasile, care locuia la un cămin tocmai în cartierul Telecentru. Luase pentru dânsul o sacoșă cu alimente de la țară, însă vremea înclina spre chindii. Dar nici acela, probabil, nu se mai afla acasă. Munceau amândoi cu soția la Uzina de Tractoare și preferau schimbul 2, pentru că se plătea mai bine. S-a dezis și îi părea rău că a cărat sacoșa în zădar. Darița a făcut bine că la grăbit, pentru că abia au apucat ultimul autobuz spre casă. Dar în învâlmășeala pasagerilor la urcarea în autobuz, Leonte s-a derutat și a uitat sacoșa cu alimente pe peron, unde o lăsase pe o bancă atunci când a alergat la casierie după bilete. Credea că Darița îl va certa, însă ea, evlavioasă de fire, doar a zâmbit trist și a zis ca pentru sine: „Cine va găsi sacoșa, neîndoielnic, o să se bucure de mâncare. Să fie de sufletul morților”.

Lumea peste tot vorbea numai despre moartea lui Brejnev. Autoritățile au dispus pentru zilele următoare doliu în toată Uniunea Sovietică. Însă cei care nu aveau datoria să deplângă difunctul sau nu erau trași de mâneacă să iasă la mitinguri, își căutau de nevoile lor cotidiene. În schimb, ziarele, radioul și tv nu conțineau să anunțe necrologul marelui defunct. Deja se știa pe de rost că, la data de 10 noiembrie 1982, s-a stins din viață Secretarul General al PCUS, Președintele Sovietului Suprem al URSS, „scumpul nostru” Leonid Ilici Brejnev. Se mediatiza intens ceremonia funerară din Sala cu Coloane de la Moscova celui care, în viața lui de 76 de ani, 18 ani guvernase Uniunea Sovietică, fiind la putere, ca durată, al 2-lea după Stalin. Se transmiteau în direct funeraliile celui care a purtat la piept 5 stele de aur, fiecare însemnând câte un titlu de Erou al Uniunii Sovietice și al Muncii Socialiste. Însă nu se spunea public că moartea aceluia a avut loc după ce tot el a pus pe butuci „locomotiva comunismului” de-a lungul guvernării sale, perioadă ce a rămas în memoria colectivă a țării ca „zastoi” (stagnare), dar și că

(continuare în pag. 31)

statul avea probleme la coloana vertebrală, că speranțele poporului său demult erau pe risipite, iar gloria gardistului comunist ce plecase în neant va rămâne doar o himeră fără urme, fără umbre, fără nicio rostuire pe viitor.

Cum societatea sovietică era, în felul ei, pătrunsă de viziuni contradictorii în privința personalității lui Brejnev, nu avea să treacă mult timp ca asta să devină un motiv de discuții aprinse. Cei de partea lui afirmau precum că, fără îndoială, a fost un om dintr-o bucată, că a ținut la unitatea multinațională a URSS, că a sporit capacitățile militare de apărare de „dușmanul occidental” în războiul rece, motiv pentru care populația țării se confrunța cu unele probleme materiale și se trăia modest, dar asta devenise o obișnuință suportabilă, important fiind faptul că în viața de zi cu zi se păstra o stabilitate constantă. Personal, omul acela avea un chip prezentabil și atrăgător. Era mereu vesel, comunicativ cu toți cetățenii fără deosebire, bun la inimă, chiar înduioșător, iar pentru asta chiar plăcea femeilor.

O altă parte a societății, mult mai considerabilă, vedea „epoca brejnevistă” cu totul altfel. Argumentele acușării erau precum că Brejnev a durat un imperiu totalitarist, în care națiunile republicilor unionale erau marginalizate în drepturi. Pentru ca poporul sovietic să fie oprimat și supus, se menținea o stare materială la limita sărăciei, o stare spirituală și morală marginală. A permis doar un soi de libertate dozată – detenție pe viață într-un spațiu izolat cu o „cortină de fier” de lumea exterioară, mai cu seamă de cea occidentală. Desidenții politici, cum au fost Andrei Saharov sau Aleksandr Soljenin erau ținuți sub arest la domiciliu, apoi expulzați din țară.

Moldovenii aveau o socoteală deosebită față de Leonid Brejnev, pentru că el, fiind trimis personal de Stalin, din noiembrie 1950 și până în aprilie 1952, a condus RSS Moldovenească, ocupând postul de Prim-Secretar al PCM. Adevărat, a dus o politică mai puțin represivă decât predecesorii săi în perioada foametei forțate și a deportărilor a zeci de mii de basarabeni în Siberia. În schimb, el a intensificat procesul de rusificare, înlocuind populația băștinașă și cadrele administrației, de jos până sus, cu etnici ruși, aduși de pe alte meleaguri. Mai cu seamă, a fost deznaționalizat învățământul și cultura, ca generațiile viitoare să nu-și mai cunoască identitatea lor. Apoi, avansând în fruntea URSS, Brejnev nu a întreprins nimic pentru a slăbi izolarea basarabenilor de frații lor de peste Prut. Cel puțin, la nivel de comunicare între dânșii de pe un mal pe altul. Gardul de sârmă ghimpată era imposibil de trecut. Pentru o întrevvedere era nevoie de cerșit o viză de la Moscova și de așteptat aprobarea timp îndelungat.

Nu trecuse nici măcar o zi de la decesul Secretarului General, că la Uzina de Tractoare din Chișinău au fost oprite strungurile și ambalarea producției, iar muncitorii chemați în hala mare la un miting de doliu. Primul a luat cuvântul secretarul de partid, apoi directorul întreprinderii, care s-au întrecut unul pe altul cu elogiile patriotice. Mai departe, rând pe rând, au urcat la tribună ca să le țină isonul și alți oratori, reprezentanți ai clasei muncitoare bine pregătiți din timp de către instructorii biroului de partid. Nici unul nu evita să-și înceapă discursul cu epitetul de serviciu „Dorogoy naș (Scumpul nostru) Leonid Ilici”.

Nina, soția muncitorului Vasile Carp, ținea cât putea de

sus o lozincă roșie și inscripționată cu litere albe ca niște păsări zburătoare. Era deja seara târziu, iar mitingul părea să nu se mai încheie. La un moment dat, ea îi zise soțului de alături:

– Vasi, ia ține tu lozincă asta. Eu mai bine fug acasă să spăl rufe.

– Ei, nu mai spăla și tu noaptea.

– Dar când să spăl, dacă brigada noastră și-a luat angajamente suplimentare pentru supraîmplinirea sarcinii de plan?

– Ai grijă să nu te observe cineva că pleci.

– Fii pe pace, se vede că nu mai lucrăm în tura asta. Nu vreau să-mi pierd vremea degeaba.

Cuvântările se perindau bine regizate, doar că conținutul era același, iar ascultătorii nu mai rezistau de plictisul ce îi copleșise. Tocmai atunci cineva a surprins teribil auditoriul. Au tresărit chiar și cei mai devotați spiritului patriotic. Acel „cineva” nu era altul decât un muncitor în salopetă nouă, cusută la comandă ca să-i șadă bine. Era un membru al Comitetului Sindical, care a propus ca leafa muncitorilor pentru o tură să fie transferată în contul cheltuielilor preconizate pentru înmormântarea lui Brejnev. În mulțime se lăsase o tăcere de pământ. Apoi s-a auzit o rumoare pe un ton de dezaprobare. Atunci secretarul de partid, ca să salveze situația, a început să bată zgomotos din palme. Asta a prins la public și încăperea a răsunat de aplauze.

Istoria, dacă o dezgheci cu multă atenție, te convinge că ea se hrănește cu faptele eroilor din toate timpurile, fără alegere. Doar că îi așează în ordinea succesivă, după cum au intrat în abatorul ei. Însă, răsfoind cronicile scrise nu demult, se poate citi, printre rânduri, că aceștia, totuși, sunt personalități care apar în scena timpului neapărat la intervale de veacuri sau milenii. Unii au parte de o durată chiar efemeră. Rușii au o zicală subtilă: „Sveato mesto pusto ne băvaet” (Locul sfânt nicicând nu rămâne gol). Adică, cam de ce, după moartea lui Brejnev, locul acestuia să nu-l fi ocupat bătrânul KGB-ist lury Andropov, apoi de către Konstantin Cernenko – „Cel mai vag, dar și misterios „cardinal” sovietic”, cum a fost catalogat ulterior de presa vremii? Puțin, dar totuși s-au perindat și ei la cârma URSS: Andropov – doar 16 luni, iar Cernenko și mai puțin – 13 luni. Și unul, și altul au fost petrecuți la groapa istoriei, ca și Brejnev, în tonul marsului funebru de Frederic Chopin.

Leon-Iosif GRAPINI

Mesagerul

Pământurile acestea sunt binecuvântate de Dumnezeu, nu e necesar să le privești de undeva de sus ca să constați acest adevăr, e suficient să le străbați cu pasul în lung și-n lat, au de toate, piscuri înalte și semețe, dealuri domoale, văi lungi și adânci, pâraie repezi vărsate într-un râu ce șerpuiește de la răsărit spre apus, lăsând de o parte și de alta terase și lunci întinse, păduri de conifere și de foioase cât cuprinde, fânețe și miriști cu nemiluita, toate acestea pline de felurite viețuitoare mari și mici, fără viață la ce bun atâtea frumuseți și bogății.

(continuare în pag. 32)

Epitetele folosite la descriere, deși mult uzitate, nu ne aparțin nici nouă, nici celor care au recurs la ele când a fost nevoie, ele sunt ale Creatorului acestei lumi, găsite anume pentru a-și preamări creația, când spunem lume, facem referire doar la acest ținut, fără îndoială, or fi și altele asemănătoare, dar nu-și au loc în această poveste. Că sunt binecuvântate de Dumnezeu e suficient să-i ascultăm, laudându-le, pe oamenii locului, și aceste ființe trăiesc aici, într-o frumoasă așezare răspândită de o parte și de alta a râului, și cum să nu trăiască, doar pentru ei au fost făcute toate aceste minunății, să se bucure și să profite de existența lor. Locurile la care facem referire nu puteau rămâne nefolosite, așa că, răspunzând îndemnului demiurgic, locuitorii satului învecinat s-au înmulțit, mulți și-au părăsit așezarea de baștină și s-au stabilit în acest ținut, trecându-l sub stăpânirea lor, nu din proprie voință, voința a fost a unsului pe pământ al lui Dumnezeu, care, în mărinimia sa împărătească, a dăruit o parte dintre munții falnici și edificiile de aici oștii sale spre a le stăpâni, mărinimie deloc dezinteresată, nu poți fi făcut stăpân fără să dai ceva în schimb, pentru cele primite oamenii și-au amanetat libertatea, înrolându-se în armata imperială, mulți vor muri pe câmpuri de bătălie, departe de casă, lăsând acasă lacrimi, durere și regrete, dar tot mulți vor rămâne să amintească lumii jertfa celor dispăruți și măreția monarhului. Străinii veniți cu sârăcia în traistă, dacă nu au rămas să trudească din greu pentru alții, proprietari de terenuri sau profitori ai acestor bogate locuri, exploatare de zăcăminte și de lemn, sporindu-le averea și căinându-se de vicisitudinile ținutului, au plecat mai departe în căutarea unui trai mai bun. Cel care vine astăzi sărac este, dar nu vine nici să-și caute adăpost, decât vremelnic, nici să găsească de lucru la vreunul dintre îmbogății acestui colț de lume, se află doar în trecere, a fost trimis cu un scop, îl vom descoperi la timpul convenit. Să-l însoțim pe cărarea bătătorită ce coboară pe versantul unui muncel, ducând de dârlogi un bidiviu cam neastâmpărat și încăpățânat, se smucește în curele, ba, uneori, se oprește locul și nu vrea în ruptul capului să mai facă un pas, de parcă ar simți ceea ce se va întâmpla, dacă se va întâmpla, stăpânul îi cunoaște năravul, îl înțelege, un gând îl frământă și pe el, dacă a bătut cale lungă fără niciun rost, dacă nimeni nu va da crezare spuselor sale, nu-și ceartă patru pedale, de-i dat bice nici pomeneală, deși poartă unul în mână, omul care duce un cal de căpăstru și nu are o biciușcă la el pare străin de meseria asta, așa că se oprește și el, răbdător, așteaptă ca animalul să se pună din nou la drum, ceea ce, în scurt timp, și face. Coboară pe plaiul ce lega în trecut ținutul acesta de celelalte de dincolo de munți, coboară fără grabă, de ce s-ar grăbi, soarele e încă sus, ziua e lungă, mai e mult până la înserare, or interesul lui e să ajungă cât mai târziu, când va pătrunde în sat oamenii nu trebuie să știe de sosirea sa, să se întrebe cine-i veneticul și ce-l mână spre așezarea lor uitată de timp, prezența unui om din afara locului e un fapt neobișnuit, cu atât mai mult cu cât el intră în vatra satului nu pe drumul ce se lungește de-a lungul râului, pe unde vin, când vin, carele și vehiculele din localitățile de pe vale și din ținuturile învecinate, ci dinspre soare răsare, pe drumul pe care au năvălit tătarii în vechime și a trecut voievodul cel viteaz să cucerească teritoriile întinse

dincolo de înălțimile ascuțite și golașe, nu a fost numită această cale drumul tătărilor, cum să primească numele celor care au pustiit locul, au trecut prin foc și sabie nu locuitorii acestei frumoase localități, pe atunci satul nu era, ci ai așezării-mamă situate mai la vale, la acea vreme o măreață cetate, măreață doar până la distrugerea ei în urma trecerii barbarilor în căutarea de locuri bune de cucerit și de pârjolit, nici nu i-au dat numele marelui voievod, căci a trecut o singură dată, ci i-au spus drumul împăratului, capul încoronat a descins de două ori în ținut, o dată ca să statornicească aici un punct de strajă în partea răsăriteană a marelui imperiu și să dăruiască grănicerilor munții și construcțiile militare, a doua oară să primească ovațiile străjerilor săi rămași în viață când fruntariile împărăției, în urma unui război crâncen, au fost împinse mult spre răsărit. Drumul împăratului trece peste coasta muncelului numit vârful boului, nu știm de ce localnicii sau cei care i-au dat această denumire s-au oprit asupra ei, nepotrivită și hilară asociere în afirmația plaiul împăratului trece peste vârful boului. Cum nu se grăbește, cel ce coboară o lasă mai moale, ba se pare că va fi nevoit să facă un popas mai lung în pădurea de la poalele muncelului, va rămâne ascuns până la lăsarea întunericului, numai bine pentru o binemeritată odihnă după atâta umblătură, vine de departe, din ținuturi tot atât de frumoase, binecuvântate și ele de Cel de Sus, cu lume pestriță, cu case mari, falnice, cu străzi întortocheate, de acolo a pornit din nou la drum după o ședere de doar câteva zile, nu i-au trebuit mai multe pentru a reuși să sustragă prețioasele scrieri, a fost trimis acolo din locul său de baștină, unde s-a născut, dacă acolo a venit pe lume și nu a fost adus cumva din altă parte, după cum i-a spus bătrânul cu barbă și cu plete cărunte, locul unde a copilărit, a ucenicit și s-a arătat, în cele din urmă, vrednic să cutreiere lumea punându-se în slujba ei, ținut de baștină tot atât de încântător precum cel în care tocmai a pătruns coborând agale pe drumul împăratului, numai că acolo trăiesc, departe de sat, doar câteva suflete ferecate, din voia lor, într-o veche mânăstire. Du-te, i-a spus bătrânul, ia asupra ta acest păcat al hoției și scapă de la distrugere locurile minunate și de la pierire oamenii credincioși care nu vor pune la îndoială cuvântul tău, asta îți este menirea, pentru asta îți s-a dat viață, când te-am găsit în fața porții, într-un coș de nuiele, am putut vedea, mulțumesc Domnului pentru acest har, am putut vedea pe fruntea ta semnul arătat mie în vis și am citit în mintea ta toate aceste scrieri după care te trimit acum, ia-le pe rând, așa cum stau așternute pe hârtie, bagă de seamă, nu purta înscrisurile la vedere și nici nu vorbi nimănui despre ele, după ce îți le vei întipări în minte, fă-le pierdute pentru totdeauna, unde vei ajunge se va găsi de fiecare dată o ființă să te pună la adăpost, curată la inimă și la minte, care va prețui vorbele tale, cei mulți, dacă nu cumva toți, când vei glăsuși, nu-ți vor da crezare, e în firea omenească să respingă ceea ce nu poate fi înțeles, cuvintele tale vor sminti mințile, vor stârni certuri, te vor face nebun, te vor acoperi cu ocări și cu sudalme, vor arunca în tine cu pietre, te vor închide în temnițe, te vor supune caznelor, te vor lega la stâlpul infamiei, tu nu-ți vei pierde credința și nădejdea că pot

(continuare în pag. 33)

(urmare din pag. 32)

fi salvați de la pierzanie, toate chinurile tale nu vor fi în zadar dacă măcar unul va fi salvat, du-te și împlinește-ți destinul, când vei ieși pe poartă eu nu voi mai fi decât în mintea și în visele tale. Soarele a trecut de culme, lumina începe să scadă, se împutinează tot mai mult, el se va ridica de lângă molidul de tulpina căruia stă rezemat uitându-se la animal cum paște liniștit, va porni spre sat, se va opri la căsuța singuratică de la poalele muncelului, va bate la ușă discret, va fi poftit înăuntru de persoana care stăpânește casa, căreia îi va dezvălui mesajul său după ce se va fi destăinuit preotului, va fi acea ființă curată la suflet și la minte, o tânără singuratică, retrasă, cu credință neclintită, care, aflând cele ce se vor întâmpla, va cădea în genunchi în fața icoanelor și se va ruga cu lacrimi în ochi și cu durere în suflet pentru cei neajutorați și pieriți, dar și pentru străinul cu fața luminoasă și cu inima bună care i-a cerut găzduire.

Părintele l-a primit pe străin în odaia de rugăciune și spovedanie a casei parohiale. Sfinția voastră, sunt trimis să vă fac o mărturisire în mare taină, Dacă e spovedanie, va trebui să îngenunchezi și să-ți pun patrafirul pe cap, Nu pentru iertarea păcatelor mă aflu în fața sfinției voastre, batăr că lesne cad pradă păcatului, Atunci, fiule, așază-te pe scaun și spune, suntem doar noi doi în odăiță și cu Dumnezeu deasupra noastră, te ascult, Ceea ce vor auzi urechile sfinției voastre s-ar putea să vă cutremure, Nu ești primul care-mi pune la încercare pacea sufletească, dar pentru asta slujesc în biserica Domnului și păstoresc această comunitate, Așezarea cu tot ce cuprinde ea, ființe și lucruri, va pieri în urma unei întâmplări neașteptate și dezastruoase, Ce vrei să spui, Asupra ei se vor abate ploii cum nu s-au mai văzut, cerul negru își va revărsa apele peste sat într-o singură noapte, puhoaiile se vor năpusti asupra lui de pe toate coastele munților, se vor învoluta și vor prăvăli, aducând la vale, lemnele și bolovanii întâlniți în cale, ba și o bună parte a coastei muncelului va porni din loc și o va lua la vale, așa încât satul întreg va fi îngropat, nu va rămâne nimic care să dovedească lumii că aici a fost o frumoasă așezare omenească, Dacă e să iau în seamă ceea ce aud, mă văd nevoit să te întreb, când va avea loc această catastrofă, În ultima noapte a acestei luni, Greu de crezut una ca asta, numai bunul Dumnezeu cunoaște toate cele ce vor fi, în puterea Sa stă ființarea lumii, ești cumva un înger, Îngeri sunt printre noi, dar nu în carne și oase, ci numai în duh, Ai spus că ai fost trimis, ești cumva mesagerul Domnului, Aș putea fi, Asta este blasfemie, departe de mine cuvintele tale, Dacă nu m-a trimis El, atunci am venit la îndemnul unui sfânt, Adică, A ascetului care și-a dăruit viața Celui de Sus, nu sunt un mirean de rând, cum lasă purtarea mea și portul meu să se creadă, ci un călugăr în straie lumești, De unde ai tu puterea de a vedea lucruri care se vor petrece, Nu am decât puterea de a învăța și de a reține cu mare ușurință cuvintele scrise, ceea ce citesc o singură dată mintea mea nu mai uită, potopul de aici și multe alte pustii au fost așternute pe hârtie într-o carte, Și unde se află această carte în care, din câte înțeleg, stă scris viitorul omenirii, Este cenușă aruncată pe apă mergătoare, trebuia distrusă spre a nu cădea în mâna necredincioșilor care ar fi putut trage foloase din aceste prevestiri, dezlegarea ordinii citirii lor ar fi putut fi descoperită, Ce să înțeleg din ceea ce-mi mărturisești, ce ordine, Citirea

acestor preziceri se făcea de-a-ndoaselea, de la capăt spre început, tot a doua foaie și al treilea rând, cuvintele din margini și de la mijloc, Întortocheate sunt căile Domnului, dar nu într-atât de întortocheate încât să iau în seamă cele aflate, nu pun la îndoială crezul tău, mă îndoiesc numai de împlinirea lui, nimeni de pe pământ nu cunoaște cele ce se vor petrece, decât cele ce s-au petrecut, oricum nu am căderea de a lua o hotărâre ce va stârni localnicilor neîncredere în claritatea minții mele, te voi chema în fața sfatului, bătrânii satului să se pronunțe asupra acestei prevestiri îngrozitoare, dar, și nădăduiesc că mă înțelegi, o spun pe șleau, nu dau crezare nici măcar unei vorbe ajunse la urechea mea, însă nici nu pot trece cu vederea cele auzite, mâine seară, după vecernie, te voi înfățișa lor, te întreb, am încuviințarea ta, Fără doar și poate, doar pentru asta m-au purtat picioarele până aici.

Când i-a pus mâna pe creștet, tânăra singuratică în casa căreia s-a adăpostit a văzut nu doar cum se revarsă puhoaiile furibunde și nemiloase peste sat, ci și alte nenorociri petrecute din lipsă de credință și ascultare, s-a înspăimântat, însă spaima i-a fost de scurtă durată, căci a simțit cum se scurge un fior plăcut din brațul lui în creștetul ei și se împrăstie în toate mădularele trupului său, cum o pătrunde o tihnă adâncă și o dulce mângâiere, mâna lui caldă și liniștitoare nu pare a fi a unui om de pe pământ, ci a unuia coborât din ceruri, și a îngaimat doar atât, Bunul Dumnezeu mi te-a scos în cale, te voi urma precum o roabă credincioasă, unde vor merge pașii tăi se vor așterne și ai mei.

Adunați în mare taină, înțelepții satului au ascultat și cuvintele străinului, și ale sfinției sale, o tăcere apăsătoare s-a lăsat în încăperea cea mare a casei parohiale, apoi, rând pe rând, și-au exprimat părerile, prevestiri au fost de când e lumea lume, unele s-au adeverit, altele nu, ei, ca bătrâni trecuți prin viață și puși în fața atâtor încercări, până acum nu au pomenit o asemenea întâmplare cu totul și cu totul ieșită din comun, omul aici de față, călugăr ori ba, cum se poate crede mesagerul Atotputernicului sau al unui sfânt de care lumea nu are de știre, sfinții sunt trecuți în calendar și preaslăviți în biserică, asta nu este decât o defăimare a religiei noastre, a celor sfinte în care credem fără tăgadă, cum poate să stea scris într-o carte ceea ce va întâmpla într-un loc anume într-o anumită zi, acestea nu sunt cunoscute decât de Cel care a făcut cerurile și pământul, bucuriile și necazurile ce ne vor paște numai El ni le știe, apoi, năpaste s-au tot abătut de-a lungul vremii asupra satului, înaintașii noștri au trecut prin boli nimicioare și prin războaie distrugătoare, ba s-a întâmplat ca o parte a așezării să fie mistuită de foc, însă nicicând satul nu s-a aflat sub potop, ploii nesfârșite ne-au biciuit, puhoaiile au năvălit, apele s-au revărsat, dar fără stricăciuni însemnate, cum pot să stea scrise într-o carte lucruri care vor avea loc la o dată și la un ceas anume, această carte, dacă a fost sau este, nu poate fi decât diavolească, să luăm aminte să nu rătăcim cu judecata, sfatul nostru este așa, ori trecem toată această poveste sub tăcere, străinul va pleca, el știe unde, va părăsi satul în taină așa cum a și venit, ori mâine, duminică, după liturghie, cuvioșia ta vei aduce la cunoașterea credincioșilor această tărășenie, să facă fiecare ceea ce va crede de cuviință.

Când preotul și-a încheiat cuvântarea, în nava bisericii

(continuare în pag. 34)

cii s-a produs acea rumoare proprie unei mulțimi deranjate de cuvintele care contravin convingerilor și neliniștesc sufletul, apoi, din ce în ce mai vehement se aud voci dezaprobatoare, ocări la adresa străinului care, deloc descumpănit, cu chipul senin și cu privirea limpede, îngăduitoare și luminoasă, stă drept lângă strana din apropierea altarului, în fața înțelepților a căror grijă este să-l ferească de furia mulțimii, grijă neîntemeiată, furia poate fi mare, dar nu într-atât de mare încât să se facă moarte de om în sfântul locaș, din mulțime se aud strigăte, să-l alungăm din sat, ce alungat, trebuie să plătească pentru zdruncinarea sufletească pe care ne-a făcut-o, mai bine îl aruncăm pe apă, că despre ape îi place să povestească, ori într-o fântână, mai sigur e că nu va mai putea ieși să ni se arate vederii, să-l purtăm de-a lungul drumului legat cu lanț ca pe un dobitoac și să-l petrecem cu pietre, să-l biciuim până la sânge, da, până la sânge și până va recunoaște că este un șarlatan și un mincinos, auzi la el, trimisul unui sfânt, nu vă lăsați înșelați de blândețea lui, fiți fără milă... Preotul a înălțat sfânta cruce din mână deasupra capului, semn că vociferările și strigătele trebuie să înceteze, privind cu oarecare milă la străin și cu înțelegere peste capetele enoriașilor care umplu până la refuz naosul și pronaosul bisericii, li se adresează cu glas calm, însă suficient de ridicat și de răspicat pentru a fi auzit și ascultat, lubiți credincioși, să nu ne lăsăm stăpâniți de păcatul mâinii, iubirea lui Dumnezeu nu îngăduie mânia noastră față de semenii, cu atât mai mult față de cei săraci cu duhul, focul nu se stinge cu foc, așadar, să luăm aminte și să ne liniștim sufletele, să nu ne pierdem credința creștină, această sublimă virtute, puterea prin care ne sunt nouă descoperite adevărurile ce ne duc la mântuire, să nu lăsăm îndoiala să ni se strecoare în minte, să pășim drept, cu convingere statornică, pe calea deschisă nouă de Mântuitor, îndoiala poate fi o provocare spre a ne întări credința, de aceea vă spun că acest străin, așa-zis mesager, cu prevestirile sale nu face altceva decât să ne întărească în dreapta credință, nu există cărți care să ne vorbească despre cele ce vor să vină, numai bunul Dumnezeu știe ziua și ceasul în care necazul și năpasta se vor abate asupra omului, asupra colectivităților, asupra întregii omeniri, există o singură carte, Sfânta Scriptură, izvorul cunoașterii, în ea găsim cuvântul lui Dumnezeu, El este lângă noi și în inima noastră, El ne călăuzește, nu avem nevoie de falși mesageri care, cu vorbele lor prefăcute, ne strică dreapta judecată și ne îndepărtează de la adevărata credință, să ne rugăm Lui să alunge din calea noastră supărările, necazurile, chinurile sufletești și nenorocirile, numai prin rugăciune și prin credință nestrămutată vom trece cu ușurință peste încercările vieții, prin urmare, în noaptea despre care s-a făcut vorbire aici să ne punem capul pe pernă cu gândul la bunul și înduratul Dumnezeu, în grija căruia suntem cu toții, cât privește acest străin de sat, să-l lăsăm să plece de bunăvoie acolo unde îl vor purta pașii și voința Domnului, fără cuvinte de ocară, fără răzburări, când toate vor fi trecut cu bine, ne vom aminti că un trecător rătăcit cu mintea a încercat să ne ducă în ispită, însă credința ne-a salvat, amin.

Nori negri se rostogolesc pe cer bulucindu-se amenințător deasupra satului, deși e noapte putem bănuși cerul întunecat și îngreunat de povara norilor bolovănoși ce se

izbesc unii de alții provocând iluminări scurte și strălucitoare, întinse fulgerător de la un capăt la altul al bolții cerești negre ca smoala, sunt doar fulgerări lipsite de tunete, apoi, brusc, o lumină orbitoare spintecă întunecimea nopții, fiind urmată de o bubuitură asurzitoare care cutremură pământul, în scurtă vreme, ploaia, însoțită de un vânt năprasnic, năvălește cu stropi reci, grei și mari cât nucile, se năpustește, purtată de rafalele vijelioase, într-o parte și în alta biciuind fără milă tot ce întâlnește în cale, îi urmează grindina, bucăți neregulate și globuri mai mari sau mai mici de gheață zdrobesc cu violență frunzele copacilor, lanurile de porumb, zarzavaturile din grădini, ferestrele, pereții și acoperișurile clădirilor, ca și cum toate acestea nu ar fi fost suficiente pentru a îngrozi lumea, a urmat un vuiet sinistru, de parcă ar fi crăpat cerul, dobitoacele din băătura caselor, înfricoșate, au început să sară pe loc și să scoată strigăte fiecare pe limba lui, oamenii îngroziți, treziți de zgometele furtunii, în straie de noapte, își părăsesc grabnic locuințele, nu mai e vreme să dea drumul bietelor animale înnebunite de spaimă, înnebuniți sunt și ei, caută calea cea mai lesnicioasă spre coastele înălțimilor dimprejur, mulți cad la pământ doborâți de gheața tare ca piatra, când nebunia pune stăpânire pe o întreagă colectivitate trezită din somn de o furtună apocaliptică nimeni și nimic nu mai are prioritate decât viața proprie, așa se face că se calcă în picioare înghesuindu-se pe cărările înguste care urcă pantele dealurilor, se împing unii pe alții, calcă peste trupurile căzute în noroi, printre ei animale scâpate din lanț aleargă bezmetice, treptat grindina, din ce în ce mai mică, își încetează căderea, ploaia, însă, nu mai conține, cortine de apă sunt purtate aprig în toate părțile, în scurt timp apa din albi se umflă și dă peste maluri, cei rămași în urmă sunt prinși în năvala puhoaielor, pe versanți apa rostogolește bolovani, crengi rupte și trunchiuri de copaci smulși din rădăcină, le împinge la vale odată cu trupurile neînsuflețite ale celor care, cu chiu cu vai, au reușit să ajungă cât de cât la înălțime, într-un final, furia cerului dă o ultimă lovitură, muncelul începe o ia la vale, valul de pământ, ca o dihanie flămândă, devorează casa cu casă, grădina cu grădină, uliță cu uliță îngropând pentru totdeauna acest ținut binecuvântat de Dumnezeu.

*

Doamne păzește-ne și ne apără, murmură preotul ridicându-se din pat și făcându-și cruce, ce coșmar înfricoșător am avut, satul astupat de pământ, Doamne păzește-ne de potop și de alte urgii.

Toată ziua numai la visul îngrozitor i-a stat gândul.

Spre seară, după vecernie, acasă, s-a așezat în genunchi, Doamne, îndepărtează de la mine gândurile necurate, vorbele nepotrivite și faptele necugetate, ferește-mă de visele înspăimântătoare care îmi țin mintea ocupată toată ziua.

Abia ridicat de la rugă, aude o bătaie ușoară în ușa cămăruței de rugăciune. Intră preoteasa și-l anunță, Părinte, ești căutat de un străin, zice că vrea să-ți facă o mărturisire în taină, A spus cine e și de unde vine, întreabă preotul tresărind vizibil, A zis doar că e călugăr, cu toate că, după straie, nu pare a fi decât un mirean de rând.

Cristian Ovidiu DINICĂ

Mărturii cosmice

Stea înlănțuită

furtuni fierbinți corup soarele
din adâncuri reacții continue îl înlănțuie
focului,
muzica sa este ascultată,
ritmul consecvent zburciorului
colorează tăcerea,
comută emoții spațiului reconfigurat,
materia hrănește energiile,
din colaps desprins
se aruncă în propriul haos,
timpul său se prăbușește intern
creează orizonturi depărtării.

Cosmonautul viitorului

iubește, întinderile îl atrag,
rupe frânturi universului
să-și satisfacă curiozitatea,
ca un copil se bucură de viteze super-cuantice,
firea sa se recrează cu intensitatea iubirii
este sclav cunoașterii, limitele îl ispitesc,
caută cauze scormonește în computere nemulțumit
de cenzura impusă acolo unde explicațiile
depășesc
fizici cuantice,
visele sale cuceresc timpul,
crede în reversibilitatea universului
străbătut de întuneric,
călătoriile temporale nu-i sunt incertitudini,
cunoaște multiplul funcțional al nodurilor galactice,
curajos
poate străbate găurile negre ca și cum ar deține
secretele
evadării
în spațiul multidimensional,
este învingător asemenea demiurgului și totuși om.

Infinit

de la un cat la altul
acumulări de stânci și pietre
plutesc alături de mari aglomerări ale materiei
tăcute,
în fața imensității de tăcere stelele sunt
asemenea
unor stații temporale,
arde liniștea născătoare de lumi necunoscute și
efemere
multiple dimensiuni abstracte ochiului se întrec să
cuprindă
zburciorul facerii,
capătul lumii se întinde
precum norii sălbatici dar luminoși,
infinitul are sens când frământarea este
purtătoare de viață.

Spațiul și timpul

Un câmp infinit te absoarbe
ca pe un fir de praf
ești la îndemâna sa,
devii discret iar cuvintele sunt total sugrumate,
soarele te însoțește obositor,
în spațiul parcurs te simți controlat
precum un element de decor dintr-un timp
al sunetelor înghițite.

Ochiul

brusc un vultur
mi-a strivit retina
a intrat în lumină fără să o topească
și ochiul drept a devenit al lui
în el este cel ce se naște urmat de cel ce vine
cel ce se naște a strigat puternic
și cel ce îl urmează devine tot vultur
acum ochiul stâng plânge cu ochiul drept
adunați în retina ce-mi crește
în frunte

Sebastian GOLOMOZ

Poezia ca ecuație a sufletului

Mioara Baci, căreia iubirea-i „*va fi scut în iernile ce vin*” (Scut iernii), este o poetă cu un rafinament stilistic recognoscibil și cu o înclinație profundă spre explorarea dimensiunii afective și spirituale a existenței, care s-a impus în peisajul literar contemporan printr-un discurs liric articulat, confesiv și echilibrat, în care meditația asupra timpului, memoriei și iubirii capătă valențe universale, filtrate printr-o sensibilitate autentică și o remarcabilă coerență interioară.

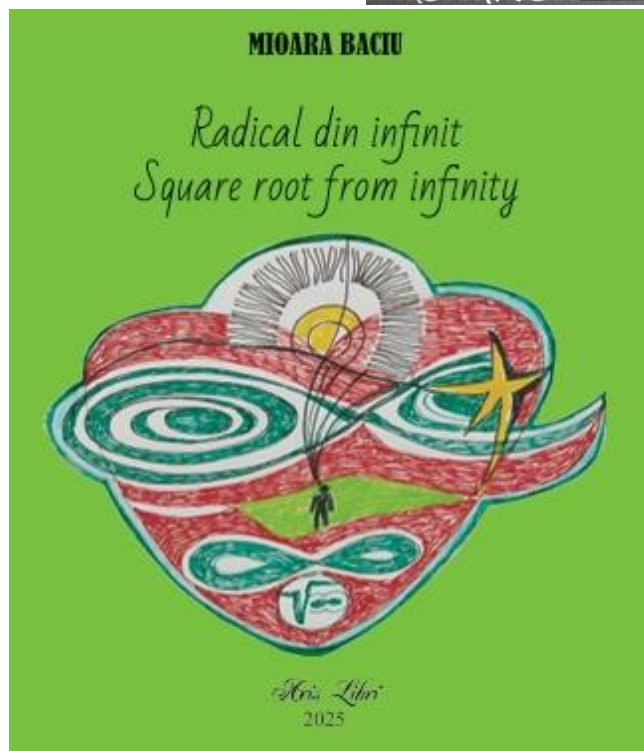
„*Radical din infinit*” este a doua carte semnată de Mioara Baci pe care am citit-o. Dacă în urma lecturării volumului „*Așezăminte sufletești*”, constatam faptul că poeta scrie ușor în două registre stilistice, pendulând între „dulcele stil clasic” și tehnica verslibrismului, subliniind totodată influențele eminesciene și soresciene, cu această nouă apariție editorială, însumând 89 de poeme, poeta care ne urează să zâmbim providențial și să nu uităm alfabetul iubirii, m-a surprins plăcut prin saltul făcut către o poezie a inteligenței sensibile, o sinteză între știință și emoție, între măsură și mister.

Poemul eponim este o artă poetică modernă, în care limbajul matematic se metamorfozează în limbajul inimii, concentrând în el tensiunea dintre finit și nemărginit, dintre dorința de a înțelege lumea și imposibilitatea de a o cuprinde deplin. Poezia se naște, astfel, din dorința de a da sens misterului existenței: „*în miezul nemărginirii / adunăm cuvinte născute / din lumini neexplorate*”.

Mioara Baci integrează cu naturalețe într-un discurs liric profund termeni precum *număr, ecuație, radical, factor comun, derivare*, sugerând că, în timp ce știința caută adevărul prin calcule, poezia îl caută prin emoție.

Pe lângă dimensiunea intelectuală, poezia are și o vibrație afectivă. „*Ecuațiile de iubire*” și „*fragmentele de speranță*” devin expresii ale încercării de a da un sens durerii și trecerii timpului: „*adunăm infinitul în sufletele noastre / strângându-l cu mâini ce nu știu / să măsoare durerea*”.

În universul Mioarei Baci, poezia este un mod de a înfrunța finitudinea, o formă de iubire care transcende limitele cunoașterii, o operație de derivare spirituală, în care sensul se obține prin purificarea cuvântului. Așa cum cuvântul se purifică prin esențializare, inima poetei se purifică prin dăruire. Faptul că autoarea include în volumul său și 6 (șase) poezii dedicate altor poete, relevă o puritate a sufletului și o generozitate rară: ea nu scrie numai pentru sine, ci și pentru ceilalți, recunoscând valoarea prieteniei, solidarității și a comunității feminine în artă.

În estetica luminoasă și spirituală a autoarei, oamenii sunt legați prin iubire, creație și spirit. Gestul de a vedea în fiecare om un „*vers*”, o „*ramură*”, o „*notă*” (muzicală – n.n.), o „*picătură divină*”, reflectă esența nealterată a trăirii poetice, harul de a trăi solidaritatea ca pe o lumină ce izvorăște din sine.

Poezia Mioarei Baci păstrează, în mod firesc și asumat, filonul eminescian, vizibil în tonalitatea mediativă și în idealul de frumusețe absolută, exempli gratia: „*Mi-am rezemat clipa / pe brațul teiului / sub care / îndrăgostitul nepereche / a slăvit iubirea*” (Îndrăgostitul nepereche) sau „*Lac, codru, tei, nuferi / Eminescu, Luceafăr, tăceri / brazi ne zâmbesc printre cetini / un astăzi mai verde ca ieri*” (Verde).

În notă brâncușiană, autoarea manifestă o convingere intimă: „*cât timp mai avem pe cine iubi / rămânem copii*” (Eternul copil), iar contrastiv cu Mariana Eftimie Kabbout – care dedică un întreg volum de poezii liniștilor albe, colorează liniștea în mov, optând în genere pentru o liniște contemplativă, care i se potrivește, iar pe alocuri, verde – „*în liniștea verde a clipei*” (Acorduri strymoniene) – în momente de grație interioară, în care sufletul, suspendat în tăcere, se reconectează cu viața în forma ei pură, naturală și regeneratoare.

Versuri precum „*Doamne, / Culege-mă din tăcerea zăpezilor*” sau „*adu-mi aproape, Doamne, / halta unui destin*” (Doamne, mă culege, Doamne...) rezonează până la un punct cu melancolia și reflecția lui François Villon „*Mais où sont les neiges d'antan?*”, cu precizarea că în timp ce Villon evocă pierderea și nostalgia, poezia Mioarei Baci introduce aproape intraductibilul dor, intervenția divină și speranța, făcând din zăpadă nu numai un simplu martor al efemerității, ci și un vehicul al căutării unui sens personal și spiritual.

În aceeași retorică hibernală, deși, pentru ea „*Trupul e doar un costum de-o zi, / iar sufletul – un pasager / care a învățat să danseze / cu absența*.” (Umbre fără pași), *dincolo de oglinzi*, nu poate să nu vâneze poemul – trofeu care i-ar mângâia apele tăcerii.

(continuare în pag. 37)

Poeta se comportă ca o matematiciană a sufletului, care extrage rădăcini din necunoscut, din mister, din tăcere: „*Ne-am născut dintr-o tăcere comună, / cu tâmpile lipite de același timp.*” (Eterna primă seară), îmbrăcând poezia într-un experiment al sensibilității, o tentativă de a atinge infinitul, respectiv o demonstrație a faptului că și acesta poate avea inimă.

Prin plasarea poemelor „*Printre secunde zorite*” și „*În trecere*” la extremele volumului, eul liric conturează o viziune coerentă asupra trecerii – de la intensitatea clipei la seninătatea conștientizării, într-un parcurs poetic al luminii interioare.

Configurația stilistică a versurilor se remarcă printr-o surprinzătoare amplitudine lexicală, oscilând cu naturalețe între registre lingvistice diverse: de la neologisme cu rezonanță intelectuală sau filosofică - precum *noemic*, *psihedelic* sau *sinidisis* - până la regionalisme și arhaisme cu parfum autohton - ca *alean*, *codru* sau *scopot* -, ceea ce conferă poeziei sale o textură expresivă bogată, aflată la intersecția dintre modernitate și tradiție.

În acest volum, Mioara Baciou reușește să transforme simbolurile matematicii în imagini poetice, să le confere suflet și căldură. Aici, rațiunea și emoția nu se exclud, ci se completează: logica devine o formă a sensibilității, iar poezia – o ecuație a sufletului.

Concluzionând, infinitul nu trebuie înțeles, ci simțit, iar poezia este, poate, cea mai exactă formulă prin care omul se apropie de taina universului.

Liviu BĂIȚEL

POEM DE DUMINICĂ

Octombrie

Octombrie tandru, cu chip de speranță
Când verdele-i încă pe toate stăpân
Nici frunzele parcă nu vor să mai plece
Cântând imn de vară printre ramuri rămân

Octombrie harnic adunându-și oștirea
De roade bogate ce-s trupului leacuri
Nici vântul, stingher nu mai știe să bată
Iar timpul e de-a dreptul rătăcit printre veacuri

Octombrie simplu ca o pace divină
Alungând ale iernii nerostite furtuni
Din lumină făcându-și drum spre inima noastră
Desenând peste nouri ale toamnei cununi

Covor de uitare peste lume se-așterne
Războiniciei beznei sunt tot mai departe
Din ceruri iubirea coboară stăpână
Întronând iar cuvântul cel fără de moarte.

Eugenia Rada IONIȚĂ

Praf

Pentru eșecuri, pentru gândiri parale,
Primăvara a reușit să facă din nefericire
rai de stele.

Petecite năframe cu puf de înger,
le poartă cu drag pomii,
Fiți cinstiți ,recunoașteți,îmbătrâniți
odată cu iubirile
În salbe de lumină,bătute în pioneză dorurile.

Curge sângele strugurilor în ulcioare dospite
Agitându-se în vâltoare de spume,
Soarele și-a lăsat mantia de raze -n licoare
Câmpul ține la piept cu grijă holdele
Tristețile au doborât în toamnă frunzele.

Lacrimile curgând toate s- au strâns în ocean,
Basmaua cerului le ștergea în fiecare zi
dintr-un an
Setea răscolea măruntaiele fântânii,buzele crăpau,
În munți ,gerul rodea făcându-și un plan,
Durerile nu dădeau pace,
uscau semințele vara în lan.

Corina POTCOVARU

O să te cânt

Dacă ai fi cuvânt, pe tine te-aș alege
Te-aș duce-n fiecare inimă și gând,
Te-aș arunca în zări și-aș umple lumea
Cu tine peste tot pe-acest pământ.

O să te cânt în versuri de poeme
Te voi purta în suflet ca pe-un dar ceresc,
Iubirea mea e puntea dintre noi
Și infinit te voi iubi și te iubesc.

Și-n lacrimi, dar și-n raze de lumină,
Te voi purta în zilele ce vin
Căci tu ești poezia ce m-alină
Și veșnicul meu cântec sfânt, divin.

Melania CUC

Cain și fratele său

Povestea lui Cain și Abel rămâne una dintre cele mai dureroase și neiertătoare oglinzi ale umanității. În acel câmp al Genezei, unde un frate nu îl ridică pe celălalt, căzut, ci îl doboară, are loc drama dintâi: sângele vărsat nu doar că face un om să dispară, ci rupe legătura de frăție, răstoarnă ordinea cosmică. De atunci, întreaga istorie omenească a purtat cu sine această umbră.

De ce își ucide omul, fratele? Răspunsul nu e simplu. Biologia vorbește despre instincte de supra-viețuire, conservare, despre lupta pentru resurse. Antropologia adaugă faptul că, în triburile arhaice, competiția pentru hrană și putere era aproape inevitabilă. Psihologia descoperă mecanismele geloziei, ale rușinii și furiei. Religia spune că răul se naște din libertatea omului de a alege. Filosofia și tradițiile spirituale amintesc de karma, legea echilibrului care cere ca orice faptă să-și găsească răspuns. Teoria nu se pliază mereu pe realitate. De aceea, omenirea a inventat justiția, poliția, carcera. Omul civilizat a scris legi, a construit sisteme de justiție, a ridicat temple și școli, a cultivat predici despre iubirea de aproapele. Degeaba? De ce atunci, instinctual răului nu a dispărut din om. În adâncurile noastre rămânem ființe purtătoare de memorie ancestrală, iar reflexele violenței primordiale se reactivează la fiecare răspântie de cale. Un om bun poate reacționa urât, violent, în fața unei jigniri, a unei frici, a unei inegalități și, uneori, din nimic îi sare țandăra.

Statisticile moderne par să aducă puțină speranță: cercetările istorice arată că rata crimelor a scăzut semnificativ față de Evul Mediu, când violența era mult mai frecventă. Raportul ONU din 2023 confirmă o tendință generală de diminuare a omorurilor în multe regiuni geografice, chiar dacă există zone unde conflictul și inegalitatea socială alimentează încă valuri de sânge. Realitatea nu e liniară: scăderile globale nu șterg tragediile locale în care victimele sunt adeseori femei fără apărare. Sunt crime care într-o clipă înconjoară de câteva ori Terra, așa cum este și moartea năpraznică a lui Kirk. Ce să înțelegem de aici? Că avem imaginea fragilității echilibrului pe care îl numim atât de mândri de noi, civilizație. Prăbușirea unui om tânăr și cu drum social deschis, un nume ce a fost ucis pe neașteptate, ne amintește că între intenție și faptă distanța e uneori de mai puțin de un pas, de o secundă. Fie că este vorba de ură, tulburare sau un impuls brusc, fratricidul modern își găsește chipuri noi, se metamorfozează. Degeaba am întreba comunitatea sau înțelepții: unde se rupe legătura frățească? Nu are nimeni leacul nici răspunsul.

Poate că, totuși, răspunsul de care ne este frică stă în noi, în conștiință. În recunoașterea umbrei, răului

din om și în alegerea noastră de a o stăpâni. Este posibil? O întrebare la care doar Dumnezeu deține răspunsul. Și totuși, civilizația, pe care atât am hulit-o, cu toate contradicțiile ei, care ne sperie, ne-a arătată cel puțin statistic că fiara din om poate fi îmblânzită. Munca cu noi înșine, ca specie, e sistemică, când credem că au dus bolovanul-păcatului în pustie, se rostogolește, vin din nou peste noi. Nu cred că există un moment final de izbăvire a omenirii, ci doar o luptă zilnică cu noi înșine.

Cain nu a murit! Și nu vorbesc aici de lupte armate, ci de civili și alți civili membri ai cetății universale. Cain trăiește, ascuns, în fiecare dintre noi. Trebuie să-l recunoaștem și să nul potențăm. Abel, biblic, fratele ucis, își cere dreptatea. Între tragedia celor doi se desfășoară istoria umanității.

Să ne uităm la noi înșine, să ne confruntăm cu furia care uneori ne orbește, să privim cu realitatea și să căutăm pacea individual mai înainte de a ne gândi criminali, sau la actanții conflictelor armate. Dar cum stăm cu violența în propria noastră lume, cât de sigură este comunitatea noastră.

Conform celei mai recente evaluări publicate de Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud, pentru anul 2023, județul este considerat în general sigur, însă există câteva zone urbane cu o criminalitate ceva mai ridicată.

Dacă orașele au un nivel de criminalitate evidentă, majoritatea comunelor din județ au coeficienți de criminalitate scăzuți, sau chiar zero. Să ne bucurăm că, pe la noi, în acest răstimp, nu au avut loc infracțiuni de tâlhărie cu arme sau urmate de moarte, au scăzut și alte conflicte majore.

Iisus care nu a ajuns niciodată pe cruce

Cum era zi de luni de după duminică și târg de țară în satul vecin, tata s-a hotărât; a oprit caii din stavă, i-a prins la ham și am plecat peste deal, într-acolo, să ne cumpărăm un Iisus al nostru și numai al nostru.

Ne gândeam și vorbeam, plănuiam că să fie Unul care să ne asculte până la capăt când i ne vom plânge, să nu stea cu mintea tot la cele sfinte și mai ales să răspundă cu Da, întotdeauna, de-l vom ruga ceva mai așa și așa.. Dar mai ales, să fie mult mai priceput la defundat izvoare decât toți pompierii voluntari și solomonarii. Să umple gălețile toate într-o singură noapte și să mai și rămână în vână apă destulă pentru adăpat toate dobitoacele din comună.

Nu eram singurii din vale care alergam, comandam și-i dam de arună tinichigului sticla plină cu țuică de prună, pentru câte un Iisus mai altcum' decât cel al vecinului.

"Vezi, să fie Unu' cu părul galben ca spicul, să-l icuri vopsea din ai' de nu se ia când va ploua! Și spinii din coroană să fie din rug, nu din agăț ori măr pădureț, de care cresc pe marginea drumului! Să nu fie nici prea mare nici prea mic la chip, da' lat în umeri și cu ochii neapărat privind, la noi, spre pământ. Io, așa cred căo fost Iisus răstingit! D'apoi cum?! Să-i faci și păsările-n

(continuare în pag. 39)

culori moi, ca-n Rai, nu ca aici, pe la noi. Cleștii, ciocanul să fie mici-mici... da' slova să fie de un deșt', s-arate limpede, clară, de tăt orbu' să poată citi: Iisus Nazarineanu Regele Iudeilor. Meștere, vreau să fie așa: bărbat fain ca mine și... ca dumneata."

Așa se ruga tata de tinchigiu, un evreu sadea, care tăcea și-l croia pe Iisus după chipul și asemănarea sa. Măsura, îl decupa de la creștet până la bărbie, de la umeri spre locul de bătut cuie. Îi făcea mâinile și picioarele, fața cu mustața și barba roșcovană, frumoasă și creață, așa cum văzuse el că le plăcea cel mai tare românașilor care se închinau la icoane.

Cum era mult de trudit la un Crist, am plecat din atelierul de fier, am pierdut ziua prin târgul de vite, prin cel de bucate, pe la șetrele săsoaicelor cu turtă dulce de să-ți tot lase gura apă și limonadă făcută în casă.

Tata a dat mâna cu a lu' Ghilici, cel de ținea boldul cu seminte de lucernă și de trifoi, apoi, pe rând, cu unul, cu altul, de-mi venea să cred că avea prieteni în tot Ardealul. Abia la ojină ne-am întors la meșterul tinchigiu. Tata a plătit cinstit, a mulțumit și a împachetat într-o foaie de ziar național pe Iisus al nostru cel din tablă zincată și pictat în vopsea și lac de la picioare la cap.

Acum, până și bunicul, care știa mai totul despre lume, și unchiul, profesor de *naturale* – care făcuse la viața lui și frontul rusesc și apoi, înapoi, drumul armat către Tatra, toți și-ar fi pus capul pe tăietor, jurând că vom avea nu apă, ci lapte și miere în fântâna din care pompierii scoseseși numai brotaci ca dracu' și cioburi de ulcele.

Dar, după seceta aia rea, ploile reci în puhoi au venit imediat peste noi. Era vreme de secerat și fân de adunat... Vremea umbla alandala și peste toate cele date din cer venea de ne bătea și receptorul în poartă, dimineața și seara. Nu erau bani, nu aveam bani... degeaba pe Iisus îl rugam și posteam vinerea și ajunam marțea și miercuria.

Eu cred, că-L cam călcam pe nervi de câte-i spuneam și-i ceream; pentru că rugina prindea a-L ciupi de unghiile înguste și doar cu o idee crescute, de vârful mustăților, de pomeții obrajilor, așa cum sta acolo, degeaba, învelit cu foaia ziarului. L-am luat în seamă, L-am dus în odaia ai' mare. L-am suit pe dulap, peste crengi de tei sfințit la Is-pas. Apoi... L-am uitat. L-am lăsat în liniștea Sa, ca-n Cer, nederanjat decât de câte un greier stingher.

Iisus din tinichea se prefăcea doar că doarme, acolo, pe șifonerul în care era adunată toată zestrea mea, cătrînțe și poale, țoale din lână de oaie și câteva salbe grele din bani de argint, nu de aur cum au toți țiganii.

Poate, dacă tata ar fi fost mereu sănătos, am fi avut și bancnote în lei noi și un pic de noroc; altul ne-ar fi fost viitorul la toți. Tata era foarte bolnav și numai câine câinește a lăsat coasa din mâini, s-a lăsat dus la spital.

Pe atunci, era primăvară, iarba grasă și caii buiecți de prea mult stat în grajd. Cu atâtea pe cap, cui să-i mai stea mîntea la un Iisus din tinichea, chiar dacă aureola-încă mai strălucea!?

Cine-i de vină că nu s-a ridicat nici până azi Troița lângă fântână? Pe locul gata curățat, săpat și udat, numai bun de plantat lemnul stejarului de pe care Iisus să ne privească și să ne mîntuiască, a crescut repede mușețelul și iarba porcească.

La trei pași mai spre casă, într-o altă vară, la fel de secetoasă și cu buzele arse, Iisus ne-a iertat că L-am abandonat și... l-a aprins tatei, lumânarea, una ce strălu-

mina mai ceva ca Soarele în plină amiază. Nu, nici vorbă; tata nu dorea să citească ziarul, să afle de și când vor sosi în sat 'mericanii.

Tata sta, aștepta fără teamă, fără grabă întâlnirea cu Îngerul de pază...

Lucia PĂTRAȘCU

ADRIAN VICTOR VANK - AURORA

Volumul „Aurora”, semnat de scriitorul **Adrian Victor Vank**, publicat în anul 2023 la editura *Creator*, 394 de pagini, este o carte despre viațuire, conviețuire și, mai ales, supraviețuire. Rătăcirii și întoarceri. Real și ireal.

Adrian Victor Vank, magistrat de carieră, care a profesat în Brăila, Galați, om de cultură, interesat de literatură, muzică, istoria veche și geografia locurilor deosebite, este un scriitor cu un susținut palmare de autor, având mai multe volume publicate. Tema predilectă a scrierilor sale este viața sub toate înfățișările sale.

În acest volum Vladimir și Aurora, doi oameni care formează o familie armonioasă, întâmpină o problemă majoră, căreia îi vor face față prin mijloace extreme. Aurora se îmbolnăvește psihic și ajunge în pragul suicidului, după ce, încercând o redresare a stării sale, trece prin capcanele alcoolului și ale drogurilor, situație din care este salvată de dr. Gudrun Aarondottir. Aceasta aplică o metodă novativă, un experiment medical, ce, prin administrarea unui anumit medicament, dimetiltriptamină, numit și „molecula sufletului”, prin introducerea pacientului într-o capsulă etanșă, urmată de conectarea la senzori, deci în condiții de izolare și prin aplicarea unui program riguros supravegheat și condus prin inteligență artificială, induce acestuia o stare imaginativă, în care întâmplările reale din viață pot fi retrăite imaginar și modificate în sens pozitiv, pentru a corecta ceea ce este alterat și a conduce la vindecare.

La reușita acestui nou tratament participă și Vladimir, care acceptă să intre în aceeași stare de transă indusă, de vis dirijat, sub influența aceluiași medicament administrat. Mental, el ia legătura cu Aurora și sub chipul personajului Profesorul, o însoțește pe aceasta în toate întâmplările imaginate de condeiul scriitorului, ajutând-o să se reintegreze în realitatea vieții lor obișnuite. Acest fapt se realizează, iar Vladimir, Aurora și dr. Gudrun rămân în relații frumoase. Cei doi soți, revin la o viață normală, liniștită. Vladimir, matematician de excepție, conlucrează cu doctorița, continuă împreună cercetările, realizează lucrări de specialitate și participă la conferințe specifice internaționale, unde comunicările lor sunt primite cu interes. Astfel este lucrarea „Metode matematice în psihologia clinică”, ce face referire la predictibilitatea comportamentală în cazul unor pacienți priviți individual în funcție de tabloul clinic propriu și metodele curative aplicate. Când la o astfel de conferință participă Vladimir singur, discuțiile se prelungesc, el pierde cursa aeriană de întoarcere și totuși, în plină noapte, hotărât

(continuare în pag. 40)

să revină acasă, unde-l așteaptă Aurora, găsește loc într-un avion privat cu cinci locuri, pe lângă patru geologi, el fiind al cincilea pasager. Este un zbor de noapte, printr-o zonă geografică dificil de traversat, de aceea există riscuri și riscuri, pe care cititorul le va afla din paginile cărții. Astfel că, în momentul în care soțul ei nu ajunge acasă, Aurora are convingerea că acest avion s-a prăbușit, dispărând din atenția radarelor și neputând fi descoperită locația sa. Ea este de acord să repete experiența medicală de a se supune unei transe impuse (așa cum făcuse altădată Vladimir pentru ea) și să încerce restabilirea legăturii cu el, intrând amândoi într-un fel de conexiune telepatică, pentru a afla locația și a putea fi salvat.

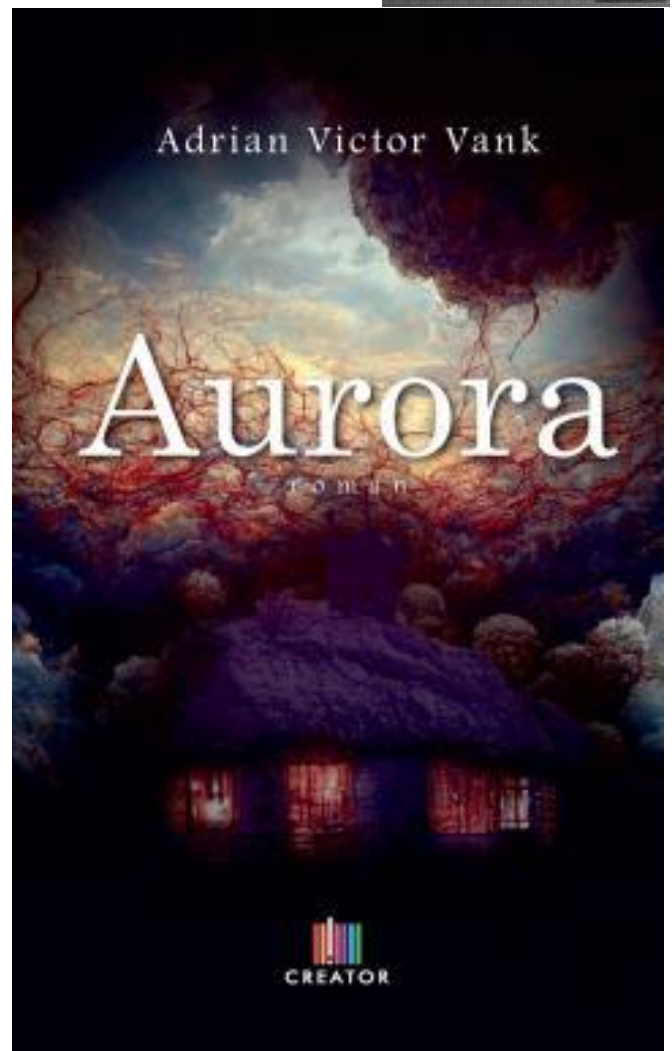
Aparent, aceasta ar putea fi povestea din romanul „Aurora” semnat de scriitorul Adrian Victor Vank, prezentată foarte simplu, poveste ce se încheie, parcă pentru a aduce cititorul cu picioarele pe pământ, exact acolo unde începuse. În aceeași frizerie, în care Vladimir așezat pe scaunul din fața oglinzii, (situație plauzibilă și de un firesc admisibil), începe și sfârșește acest drum lung al imaginației.

Cititorul se poate întreba ce va face imaginația scriitorului și condeiul fermecat al acestuia cu toate întâmplările? Aceasta este o altă poveste! „Aurora” este o carte masivă, de aproape patru sute de pagini, structurată în patru părți, împărțite și acestea în segmente fără vreun titlu (21-11-14-12), ceea ce îi permite autorului să facă slalom printre întâmplările reale sau imaginare, obligând cititorii să-și păstreze atenția trează și să folosească activ propria gândire. Deoarece cartea își desfășoară drumul pe mai multe planuri, după cum voința autorului a dorit să conducă firul acțiunii în real sau în imaginar.

Scriitorul jonglează între întâmplări diferite și personaje amestecate. Vladimir și Aurora, femeia încercată de o problemă de sănătate gravă, Aurora-Fata și Profesorul, care se cunosc pe Insulă, locul unde se vor desfășura toate întâmplările imaginate de scriitor. Dr. Gudrun, doctorița din clinică, ori vrăjitoarea Gudrun din laguna de pe Insulă. Chiar Peter și Oleg, simpli mușterii într-o frizerie și, apoi, persoane de altă factură pe Insulă. Întâlnirea tuturor se petrece pe acest spațiu special, unde lucrurile sunt altfel decât în lumea reală, dar niciodată rupte de tot de aceasta, păstrându-se conexiunile necesare. Nume interesante, nimic pur românesc. Însăși femeia are un nume special, Aurora, (nu Aura!), nume misterios, ca și cum luminile nordului s-au aprins pentru a lumina calea spre lumea de dincolo. Romanul, în sine, este o ecuație între lumea noastră și lumea de dincolo, între tentația sau teama de a afla ce este cu adevărat. Scânteierile de lumină emane multicolor pot fi clipe de viață ce plutesc pe trena visului sau luciri de vis ce cheamă clipe din viață.

Întreaga narațiune se supune regulilor imaginative, în care, pentru a fi considerată reușită, apar tot felul de figuri fantastice, elfi, lupul alb, norne-zeițele destinului, echivalentele ursitoarelor, trei personaje feminine, reprezentând trecutul, prezentul și viitorul, linicieni și kalinicieni, cum este Kooms Alvang. Figuri pe care autorul, cu un apetit deosebit și cu o solidă documentare, le integrează în desfășurarea acțiunii, le transformă în personaje, atunci când are nevoie de ele pe parcursul poveștii, reușind să facă dintr-un déjà-vu, un autentic déjà scris.

O scriere ce poate fi considerată un cerc, pe care din orice punct ai porni să analizezi „cum scrie autorul” este

imposibil să nu surprinzi tot și să nu realizezi legăturile ce există între cei implicați, fapt ce te întoarce la punctul de plecare și-ți permite să pornești din nou. Fiecare personaj te invită în viața lui și, astfel, fără să vrei, ca cititor, îl însoțești peste tot și trăiești împreună cu el. Nici nu te mai miri că în prima călătorie a femeii pe insulă, aceasta se afla în stare inconștientă, în timp cea de a doua călătorie, indusă la propunerea doctoriței Gudrun pentru salvarea lui Vladimir și realizată cu acceptul femeii, ne arată că Aurora este mai lucidă, urmează aceiași pași și aceleași drumuri știute, dar este mereu atentă și receptivă la cel mai mic indiciu potrivit pentru a o ajuta în căutările sale pentru aflarea lui Vladimir.

În același timp, romanul este o scriere ce crește pagină cu pagină, conducând demersul cititorului printr-un șirag de întâmplări reale sau induse artificial, astfel încât numai cel care are curiozitatea și perseverența de a finaliza lectura acestui volum masiv, se luminează, înțelege și acceptă alegerea scriitorului de a patina cu eleganță pe ghețușul închipuirilor.

Chiar ultimul rând al acestui volum arată că : „... universul continuă să fie convins de faptul că lucrul cu oamenii este dificil, iar poveștile unora sunt încălcite.” Aceasta în lumea reală, deoarece în lumea imaginară totul capătă alte valențe de comportament, de înțelegere a lucrurilor și de acceptare a lor.

„Aurora” poate fi socotit un volum prin care autorul său, scriitorul Adrian Victor Vank, om cu o vastă cultură, dar și cu o pregătire specifică, care în cariera sa a întâlnit

(continuare în pag. 46)

Cristian Gabriel VASILE*Motto: „Poezia este o fereastră către adevăr”***Somn**

Cei născuți în armonie, mor în armonie
La fel cum sufletul meu te simte în primăveri
În sunet blând de frunze arămii

Mereu te cânt în gânduri
Căci nouă nu ne plac notele înalte
Obişnuiam să ne încălzim sub pleoape

Cu toții avem un loc sub soare
O umbră sub pământ
O groapă adâncă în care să ne ascundem

Momente când te prinzi de rădăcinile copacilor
Să rogi iertare
Căci doar așa vei crește

Doar omul se miră de propria-i existență
Își leagă dorința de stele
Sperând să cadă în brațele iubirii

Să nu lași luminițele din brad să piară
Odată cu ele ți se va stinge credința
Iar deznădejdea îți va spori suferința

Sufletul meu de lavandă se pierde
Mă strigă răgușit
Pământul își înfige în tâmpile spinii

Eu fără lavandă sunt ca viața fără apă

Trandafiri cu petale roșii
Am presărat în calea ta
Și mi-ai promis atunci că ochii noștri
Nici când nu vor lăcrima
Dar astăzi ai uitat de mine

Anatomia tăcerii

Există o liniște care nu se aude,
doar pulsează sub piele,
ca o amintire ce n-a știut niciodată să moară.

Uneori, mă privesc din afară
și nu mă recunosc —
par o fotografie uitată în apă,
cu marginile dizolvându-se încet
într-un adevăr care n-are nume.

Mi-am purtat sufletul
ca pe un vas prea plin,
lăsându-l să se verse în oameni
care nu știau ce să facă
cu atâta vulnerabilitate.
Și totuși, în fragmentele care s-au spart,
a rămas o formă de lumină,
nu din cea care strălucește,
ci din cea care arde în tăcere,
fără să ceară nimic.

Tăcerea nu mai e între mine și lume,
ci în mine,
ca o respirație veche
care a învățat să existe fără aer.
Și poate asta înseamnă să trăiești:
să te pierzi până când devii ecoul
a tot ce n-ai putut rosti,
dar ai simțit până la capăt.

Când se destramă lumina

Totul începe printr-o tăcere mică,
o fisură în zgomot,
unde timpul alunecă fără să mai sune.
Carnea nu mai are greutate,
se scurge din mine ca un ecou obosit,
iar sângele se liniștește,
ca o mare care și-a învățat sfârșitul.
În aer plutesc bucăți de lumină
nu mai știu dacă sunt praf sau amintire.
Le privesc, dar privirea se destramă,
se împrăștie în lucruri care nu mai cer sens.
Inima bate din inerție,
o ultimă încercare de a numi viața,
apoi totul se dilată,
ca și cum tăcerea ar respira pentru prima dată.
Nu e întuneric.
Doar o absență blândă,
un fel de liniște care te învelește complet,
până când nu mai știi dacă ești în ea
sau ea e în tine.

Jurnalul tăcerii

Îți spun acum ce nu am spus nimănui:
frica mea are vocea unui copil
care nu mai crede în povești.
Mă privesc dimineața în oglindă
și nu recunosc niciun gest,
niciun zâmbet care să fie al meu,
doar umbre care au uitat să plece.
Îmi țin tristețea ca pe o haină veche,
fără să o scutur, fără să o ascund,
și uneori uit că sub ea
mai există piele, respirație, dorință.
Cuvintele se rostogolesc în mine
fără sens, fără ecou,
și rămân în urmă ca niște frunze moarte
pe care nici vântul nu le mai ridică.
Și totuși, scriu
pentru că doar aici, în tăcere,
îmi pot simți rădăcinile,
fragile, solitare, murind încet
într-un pământ care nu mai știe să plângă.

Teamă

Vine ziua când răsăriturile nu-și mai găsesc
lumina
Când tot ce te înconjoară se sfărâmă
În mii de regrete și dezamăgiri eterne
Nimic din interiorul tău nu mai respiră
odată cu tine
Clepsidra s-a golit sub ochii tai lent
Te-a mistuit pe dinăuntru cu răbdare
Dar nu ți-a fost de ajuns

Vine ziua când lacrimile se usucă
Înainte să cadă pe obraz
Când ochii nu mai sunt sensibili la lumina
Sau la sucul de lămâie
Iar focul parcă nu mai arde atât de tare
Vremea când tai mai mult decât unghiile
De la mâini sau picioare

(continuare în pag. 42)

(urmare din pag. 41)

Vremea când durerea fizică
 îți este cel mai bun prieten
 Cea interioara fiind înlocuită cu teama
 Teama că nici azi, nici mâine
 Nu ai un motiv pentru care sa te trezești

Dar apare conștiința
 Ajungi să conștientizezi că nu mai ai valoare
 Acum ești doar un schelet ambulat
 Trăiești din amintiri
 Și te hrănești cu speranțe efemere

Ajungi să te urăști
 Să îți numeri faptele rele
 În defavoarea celor bune
 Ca să îți dai un motiv să cazi
 Ca o frunză în țărână
 De ce?
 Doar pentru că din pământ suntem făcuți
 Și în pământ vom merge
 Unde toți muritorii mergem ?

Plăcerea dispare, apar remușcările
 Te desconsideri în fața oglinzii
 Te ciupești în fiecare dimineață
 Să vezi dacă ești viu
 Dacă simți durere
 Nu mai simți Ești imun
 Te ai doar pe tine și bățul în care te sprijini

Să nu te temi când coasa
 Va tăia ultimul fir de iarbă din gradina ta
 Căci doar atunci
 Vei simți că trăiești cu adevărat.

Limitat

se clatină ora exactă
 într-un ceas defect
 pereții se mișcă —
 lent
 suficient cât să-mi pierd echilibrul
 pe podea,
 urmele mele ruginesc
 se întorc în direcția opusă
 nu știi dacă fug de mine
 în colțul camerei
 pulsează liniștea
 o inimă uitată
 cineva plânge
 aerul e dens
 greu de respirat
 simt cum ceva din mine se îndepărtează
 fără pași
 fără zgomot
 ca o plecare veche
 care se repetă în buclă
 nimic nu cade
 totul se clatină
 și poate că asta e cel mai greu
 așteptarea prăbușirii
 care nu vine niciodată
 promite
 în oglindă nu sunt eu
 dar știi că mă privește cu ochii mei
 cu gândurile mele

cu o versiune a tăcerii
 pe care nu vreau s-o întâlnesc
 încerc să mă trezesc
 dar visul s-a închis pe dinăuntru
 și cheia e în mâna celui eu
 care n-a clipit
 niciodată

Cameră fără colțuri

aici nu mai e margine
 doar o tăcere ce se mișcă
 în spirală
 perdele dansează fără vânt
 umbrele se așază pe podea
 ca niște gânduri
 ființe abia născute
 nimeni nu vorbește
 simt cum pereții își țin respirația
 de parcă și ei ar visa
 sunt altceva
 trupuri uitate în alte lumi
 plutesc prin mine
 ca printr-o casă lăsată în paragină
 unde timpul nu mai are ceasuri
 ci doar mirosuri de amintiri stinse
 un pian fără clape
 sună din când în când
 cu vocea mamei
 cu râsul unui străin
 cu plânsul meu din senin
 totul curge în sus
 înspre ferestrele de ceară
 doar o lumină lichidă
 mă cheamă
 fără promisiuni
 nu-mi amintesc dacă dorm
 sau dacă trăiesc în gândul altcuiva
 ce urma să se trezească în conștiință
 poate că asta e visul
 o gaură cutie de chibrituri
 scrumul e singura amintire.

Premiul I la Festivalul Național de poezie „Costache
 Conachi” Ediția a XXXIII-a, 2025
 Secțiunea Grupaj de poezie
 și Premiul revistei literare Boem@

Violeta ANDREI STOICESCU

**Dincolo de aplauze, aproape de suflet
– dialog cu actorul George Ioan Hodor –**

Există oameni pentru care arta nu este o numai o simplă profesie, ci chiar o formă de respirație, și există artiști care nu se măsoară în aplauze, ci în acea emoție pe care o lasă în urma lor. Actorul și artistul George Ioan Hodor face parte dintre acești aleși ai scenei, o voce inconfundabilă și o prezență de o noblete rară, un om care nu caută lumina reflectoarelor, ci lumina din oameni. Fie că urcă pe scena unui teatru sau dă glas poeziei, rămâne întotdeauna același: un căutător al esenței, un făuritor de emoție curată, care, în lumea grăbită de azi, creează acea atmosferă dorită, de răgaz pentru suflet, ca o fereastră deschisă spre frumusețea care vindecă și durează. Într-o atmosferă caldă, am avut ocazia să purtăm o discuție amicală pe care aș dori să o împărtășesc cu dumneavoastră, iubitori de artă și frumos.

Violeta Andrei Stoicescu: *Fiecare artist are un moment în care scena i se așază în suflet pentru totdeauna. Ai fost și ești un artist al nuanței și al profunzimii. Care a fost clipa aceea, pentru tine, George, în care arta interpretării a încetat să fie un vis și a devenit o chemare?*

George Ioan Hodor: S-a întâmplat în urmă cu cinci ani, în primăvara anului 2020. În perioada facultății nu mă vedeam ca un interpret al poeziei, ba chiar fugeam de ea. Până la primul examen, când regretatul maestru Constantin Codrescu, actor al generației de aur și un pedagog desăvârșit, mi-a spus: „Puiule, tu vei deschide examenul!” Am simțit atunci cum pică cerul peste mine. Am încercat să refuz cumva, dar el a insistat. Atunci mi s-a spus pentru prima oară că darul sădit de Dumnezeu în mine, harul rostirii, nu îl are oricine. Mi-au trebuit totuși mulți ani să conștientizez cu adevărat acele cuvinte.

Apoi, în plină pandemie, când cei mai mulți dintre oameni stăteau închiși în case, compozitorul Matei Bucur Mihăiescu mi-a propus să dau voce unui manifest poetic intitulat „Îngenuncheați”, scris de Silvia Osman, o persoană dragă sufletului meu. Atunci s-a aprins scânteia și așa a început totul. Ar fi multe de povestit, dar aceea a fost clipa în care am descoperit magia poeziei.

V.A.S.: *Ce a însemnat pentru tine întâlnirea cu marile figuri ale teatrului/filmului românesc? Ce nume importante cu care ai venit în contact de-a lungul anilor îți vin în minte în acest sens? Există un gest, un sfat, o privire care ți-a rămas ca o lecție de viață?*

G.I.H.: Aș putea spune că aceste întâlniri mi-au marcat formarea ca artist. De la frageda vârstă de 16 ani, când am urcat pentru prima dată pe scena Teatrului Național din București, am avut privilegiul de a-i cunoaște pe unii dintre

Actorul și artistul George Ioan Hodor

titanii scenei românești: Mircea Albulescu, Gheorghe Dinică, Ștefan Iordache, Ovidiu Iuliu Moldovan, Mitică Popescu, Dan Condurache, Olga Tudorache, Valeria Seciu, Florin Piersic senior... și mulți alții. Și la acest capitol ar fi multe de povestit...

Florin Piersic, Ștefan Iordache și Olga Tudorache mi-au fost repere, mi-au oferit sfaturi prețioase, m-au încurajat și m-au învățat ce înseamnă cu adevărat respectul pentru scenă și pentru public.

V.A.S.: *Dacă ai putea vorbi cu tânărul actor care erai la început de drum, ce i-ai spune astăzi?*

G.I.H.: I-aș spune simplu: „Urmează-ți calea și nu renunța niciodată la visul tău!”

V.A.S.: *Ești un interpret al poeziei rostite, un mesager al cuvântului care atinge. Cum se trăiește poezia pe scenă, între vibrația vocii, tăcere și respirația publicului?*

G.I.H.: Intens. În mine e un vulcan care fierbe continuu. Caut mereu să mă conectez la vibrația și energia celor din sală. Este fabulos ce se întâmplă și nu cred că poate fi descris în cuvinte, trebuie trăit.

V.A.S.: *Mulți dintre cei care te ascultă vorbesc despre intensitatea emoției pe care o transmiți prin voce. Atunci când recیți, pare că fiecare vers respiră odată cu tine. Ce se petrece în interiorul unui artist în acele momente în care emoția devine vizibilă și cum te raportezi la această dimensiune interioară a artei, unde actorul devine aproape un instrument al trăirii?*

G.I.H.: Așa cum am spus mai devreme, interiorul meu se naște o furtună blândă care devine treptat un fel de vulcan latent a cărui intensitate crește până la explozie, metaforic vorbind. Dacă reușesc să ating măcar o parte din inimile celor din sală, să declanșez în sufletul spectatorilor trăiri, emoții, descoperiri și redescoperiri, simt că mi-am împlinit menirea. Îmi imaginez mereu cum mi-aș dori eu să aud acea poezie, cum să mă miște, ce să trezească în mine, sau în ce lume mi-aș dori să mă transpună...

Cred că am găsit „cheia”. Spun „cred”, pentru că întotdeauna se mai găsește câte ceva de adăugat

(continuare în pag. 44)

pentru ca versul să ajungă la spectatori sau ascultători în stare pură, exact așa cum a fost plămădit de autor sau autoare. Și pentru că tot am amintit de recitat, am început să creez povești din poezii. Nu sunt adeptul recitatului otova, doar de dragul de a-mi face auzit timbrul vocal și atât. Încerc să creez un univers în care sunt invitați toți cei ce ascultă. În fiecare vers pun ceva din mine, iar publicul simte asta. În cele două audiobook-uri pe care le-am creat până acum am încercat să așez acest univers într-o formă care să rămână nu doar o voce, ci o vibrație vie.

V.A.S.: *Într-o lume a imaginii și a grabei, mai are timpul răbdare cu poezia și teatrul? Lumea de astăzi vorbește mult și repede, dar ascultă puțin. Cum reușești să oprești timpul în spectacole, pentru ca publicul să simtă din nou greutatea unui cuvânt rostit simplu și adevărat? Poate fi poezia o formă de întâlnire tainică între sufletul actorului și cel al celui care ascultă? Ce rol crezi că are poezia în discursul artistic actual? O mai simți aproape de sufletul spectatorului de astăzi?*

G.I.H.: Cred că da. Poezia și teatrul sunt refugii ale sufletului. Chiar dacă lumea aleargă, oamenii simt nevoia să se oprească și să asculte ceva care nu trece. Da, timpul are răbdare dacă îl oprești cu sufletul. Poezia și teatrul nu s-au pierdut, ci își regăsesc locul firesc în societatea de azi. Într-o lume obosită de zgomot, oamenii tânjesc după simplitate, după acea emoție vie. Cuvântul rostit cu sensibilitate are puterea de a tămădui. Iar când tăcerea din sală devine densă, știu că acel miracol s-a întâmplat.

V.A.S.: *Dacă ai putea alege un singur cuvânt care să îți descrie întreaga carieră, care ar fi acela?*

G.I.H.: Grea întrebare! Aș alege... MIRACOL. Pentru că fiecare întâlnire cu publicul este o minune în sine.

V.A.S.: *Și dacă ar fi să alegi un cuvânt care să te definească pe tine ca om, care ar fi acela?*

G.I.H.: NOROCOS... Pentru că am avut parte de oameni frumoși și de momente care mi-au schimbat viața.

V.A.S.: *Pentru cei care nu te cunosc mai îndeaproape, cine este George Ioan Hodor dincolo de scenă, dincolo de luminile care se sting la finalul fiecărui spectacol?*

G.I.H.: Un om simplu, ca toți oamenii, cu preocupările de zi cu zi, cu hobby-uri, cu probleme, bucurii, gânduri și doruri. Poate diferența este că am învățat să nu mai las grijile să-mi umple sufletul. Privesc mereu spre partea luminoasă a vieții, spre partea plină a paharului.

V.A.S.: *Recent ai dus arta românească și dincolo de hotare, prin participarea la Festivalul de Carte & Arte al Românilor de Pretutindeni – CultuRo – din orașul lui Cervantes, Alcalá de Henares, Madrid, Spania. Cum se simte limba română atunci când o rostești pe o scenă străină? Rămâne ea aceeași, sau capătă rezonanțe diferite în lumina altor priviri?*

G.I.H.: A fost o onoare și o mare bucurie să fiu parte a acestui superb festival. Mulțumesc și pe această cale organizatorilor pentru invitație și pentru modul impecabil în care s-a desfășurat acest eveniment cultural. Limba română este UNICĂ și sună la fel oriunde ne-am afla. Poate doar că, în afara granițelor, capătă o greutate și o consistență aparte, o vibrație de dor...

V.A.S.: *Există o emoție aparte în întâlnirile cu publicul român din diaspora. Cum trăiești aceste momente și ce simți că îi leagă, dincolo de cuvânt sau de țară?*

G.I.H.: Cum am simțit eu? E vorba de o emoție greu de pus în cuvinte. A iubi și a simți, în limba română, are o profunzime aparte, deși iubirea se poate rosti în peste 100 de limbi și se trăiește în tot atâtea colțuri ale lumii. Fiecare privire, fiecare zâmbet din sală poartă dorul unei rădăcini. Acolo, între scenă și oameni, se naște o legătură ce trece dincolo de cuvânt.

V.A.S.: *Dacă ar fi să privim puțin în viitor, ce proiecte se conturează în sufletul și planurile tale artistice?*

G.I.H.: Am deja un proiect în desfășurare cu care merg în turneu prin România, un spectacol de poezie a cărei regie poartă atât semnătura mea, cât și pe cea a autorului textelor, Paul Cișmigiu, cu titlul „Trăiri și iubiri”. O poveste de dragoste în versuri, alături de o bună prietenă și talentată actriță, Simona Pop și de minunata Maria Chifu (sora mea, așa cum îmi place să o numesc), la fagot. E un spectacol de suflet, pe care sperăm să-l ducem și în Spania.

Pe de altă parte, pregătesc și un scurtmetraj intitulat „Omul în galben”, cu care voi participa la TIFF 2025, în care joc rolul principal și va fi un proiect cinematografic filmat NOIR (alb-negru). Subiectul se centrează în jurul unui fost procuror în slujba serviciului de combatere a criminalității, mistuit de vinovăție, care are muștrări de conștiință dat fiind faptul că într-o operațiune de prindere a unor criminali își pierde fiica și toți subalternii... Acțiunea se petrece la mult timp după ieșirea acestui procuror din sistem, devenit ulterior detectiv, care ajunge să reînceapă căutarea propriei fiice, la îndemnul unei prietene a acesteia. Și de aici începe lupta cu propria conștiință sau cu Necuratul („Omul în galben”) care de fapt se află în spatele tuturor acțiunilor personajului meu. Aș putea spune că este o poveste despre căutare, pierdere și răscumpărare.

V.A.S.: *Dincolo de aplauze, ce rămâne cel mai viu pentru tine din această lungă călătorie prin artă?*

G.I.H.: Bucuria și starea de bine îmi rămân... Faptul că am reușit să aduc culoare în sufletele oamenilor, fie și pentru câteva minute sau câteva ceasuri.

V.A.S.: *Îți mulțumesc pentru acest dialog în care arta s-a împletit cu firescul atât de aproape de suflet. Dincolo de cuvinte, ne rămâne acea liniște frumoasă a unui om care știe să dăruiască lumina celor care o caută! Îți doresc succes deplin în activitatea artistică!*

Petre RĂU

VIAȚA POEZIEI: ÎNTR-UN AGONIE ȘI ETERNĂ RENAȘTERE

„Cât timp se va mai scrie poezie?” Această întrebare nu e doar un exercițiu de luciditate, ci și o confesiune tăcută despre neliniștea lumii moderne în raport cu esențele subtile ale spiritului. Ion D. Goia (poet și jurnalist) o rostește cu delicatețe, dar și cu gravitate, în prefața volumului său „Trandafiri albi pe cer”, întrezărind în ea nu doar un diagnostic cultural, ci o întrebare existențială - despre sensul profund al poeziei într-o lume aflată în continuă desacralizare.

Astăzi, când tehnologia ne umple timpul cu simulacre de comunicare și imagini de unică folosință, când viteza a înlocuit reflecția, iar algoritmul a devenit normă estetică, poezia pare tot mai des o formă marginală de viață - asemenea unui animal rar, supraviețuind doar în rezervațiile literare ale revistelor de cultură, cenaclurilor și câtorva edituri temerare. Și totuși, tocmai în această aparentă retragere a ei se ascunde forța sa latentă: poezia nu este un produs al pieței, ci o respirație a conștiinței. Ea nu moare odată cu tăcerea unor generații, ci renaște mereu, în cuvintele celor care au ceva esențial de spus și știu cum să tacă între cuvinte.

Ion D. Goia afirmă cu o seninătate sceptică: „Știm din Biblie că există, pentru toți și pentru toate, un timp de viață și un timp de moarte. Nu face nici poezia excepție”. Este adevărat că formele artistice nu sunt eterne în expresia lor istorică. Poezia epică antică, tragedia greacă sau marile poeme medievale și-au consumat tiparele. Dar, așa cum o sămânță moare pentru a rodi, tot astfel poezia - în formele ei istorice - se reconfigurează fără să dispară în fondul ei spiritual. Esența poeziei nu e în formă, ci în funcția pe care o îndeplinește: aceea de a revela sensuri ascunse, de a pune în cuvânt vibrația ființei și misterul lumii.

De fapt, întrebarea nu este „se va mai scrie poezie?”, ci „mai avem nevoie de poezie?”. Iar răspunsul, oricât de mult ar părea desuet, este un da profund uman. Atâta vreme cât vor exista oameni care suferă, iubesc, visează sau contemplă moartea, poezia va exista. Fiindcă poezia nu este un simplu act artistic, ci o formă de existență interioră.

Chiar și în cele mai reci societăți, precum cea americană, invocată de Goia, poezia nu a murit, ci s-a ascuns în alte forme: spoken word, rap liric, performance poetic, jurnal personal transfigurat în vers. Lipsa de contact a unei mase largi de oameni cu poezia tipărită nu înseamnă dispariția poeziei, ci doar retragerea ei din mainstream. Este exact ceea ce se întâmplă în orice epocă dominată de utilitarism și consumism: arta devine rezistență discretă, rezervor de umanitate pentru vremuri mai bune.

Goia observă cu speranță că în România „poezia nu vrea să moară”. Este o realitate palpabilă pentru oricine frecventează spațiile literare de azi: cenaclurile, festivalurile, publicațiile literare continuă să adune oameni care scriu și trăiesc poezie. Și poate că tocmai această marginalizare a poeziei este șansa ei de a rămâne vie - departe de industrie, de mode, de marketing cultural. A fi poet astăzi este, poate mai mult ca oricând, un act de asumare, nu de succes. Poeții nu scriu pentru aplauze, ci pentru a păstra o

flacăra vie în întunericul care crește.

Mai mult: în contextul actual - marcat de crize globale, anxietăți existențiale, dezrădăcinări culturale - poezia devine un spațiu de regăsire și vindecare. Ea oferă ceea ce tehnologia nu poate: o întâlnire cu sinele, o încetinire a timpului, o adâncire a rosturilor. Este de ajuns să citim un vers de Nichita sau Blaga, un poem de Rilke sau un haiku de Bashō pentru a simți că ne întoarcem la un liman ontologic. Poezia e, așadar, nu doar estetică, ci și metafizică.

Și totuși, nu putem ignora un adevăr amar: da, poezia este înfometată - cum spune Goia -, înfometată de recunoaștere, de spațiu public, de resurse materiale. Mulți poeți trăiesc în anonimat, scriind în nopți târzii după o zi de muncă, publicând pe banii proprii, participând la evenimente culturale cu o mână de spectatori. Dar poate că în acest sacrificiu stă tocmai demnitatea poeziei: ea nu cere privilegii, ci doar dreptul de a exista - și o face cu o perseverență tăcută, ca ierburile care răsar printre ruine.

A spune că poezia va muri este ca și cum am spune că va muri capacitatea umană de a simți, de a transcende, de a contempla. Poezia va trăi atâta timp cât omul va avea un suflet care vibrează. Chiar și atunci când nu se va mai scrie cu cerneală, poezia va exista în gânduri, în rugăciuni, în suspine, în visuri. Va supraviețui în cuvintele de dragoste șoptite, în elegiile necunoscute ale pustnicilor, în cântecele bunicilor sau în primele versuri ale copiilor.

Poezia nu a trăit niciodată pentru majoritate, ci pentru profunzime. A fost, este și va fi cea formă concentrată a ființei, acel cristal al sensului care nu moare, ci doar se transformă. Iar dacă e adevărat că are un timp al morții, acela nu este acum.

Pentru că poezia încă bate - tainic, dar viu - în inima lumii.

ÎNTR-UN GEOMETRIE ȘI REVELAȚIE. ESTE POSIBIL SĂ PROIECTEZI UN POEM?

Puține întrebări pot tensiona atât de puternic esența poeziei precum aceea dacă un poem poate fi proiectat. Întrebarea pare, la prima vedere, că aparține unui spirit ingineresc, nu poetic. Și totuși, Edgar Allan Poe, unul dintre cei mai profunzi și misterioși poeți ai modernității, ne provoacă exact în această direcție: a crea un poem înseamnă a executa un proiect - afirmă el în *The Philosophy of Composition*. Exemplul său, poemul *The Raven* (Corbul), pare să confirme această viziune. Poe susține că nu a lăsat nimic la voia întâmplării: metrica, tonul, refrenul, numărul versurilor, atmosfera, construcția gradată a tensiunii - totul a fost gândit „la rece”, într-o manieră aproape matematică.

Dar cât de reală, cât de general valabilă și cât de actuală este această concepție?

Nu rareori, poezia este situată între inspirație și construcție. Ea a fost asociată, încă din Antichitate, cu inspirația divină - muzele, suflul, harul, fio-

(continuare în pag. 46)

rul. Poetul era văzut mai curând ca un canal de translație al unei viziuni venite din afară, dintr-un tărâm inefabil, nu ca un inginer de expresie. Această viziune romantică s-a perpetuat până azi și domină, în mentalul colectiv, imaginea poetului: cel care „simte”, nu „calculează”.

Poe vine și contrazice această paradigmă. El afirmă că poemul este o arhitectură, că nimic nu trebuie lăsat la întâmplare, că emoția trebuie indusă prin mecanisme precise, printr-o compoziție guvernată de logică și formă.

Adevărul pare să se afle între aceste două extreme: poetul este atât un *văzător* (cum ar spune Rimbaud), cât și un *constructor*. Proiectul poate coexista cu revelația, iar planul poate găzdui misterul.

Și totuși, se poate proiecta poezia fără a-i distruge farmecul? Răspunsul depinde de ceea ce înțelegem prin „proiectare”. Dacă vorbim despre o schiță structurală - alegerea forme fixe (sonet, baladă, haiku), stabilirea ritmului sau a temei - atunci da, proiectarea este nu doar posibilă, ci adesea necesară. Mulți mari poeți au lucrat astfel:

- Dante Alighieri și-a proiectat *Divina Comedie* după reguli stricte (numerologie, cadență, tertine);
- Mallarmé își rescria obsesiv textele până atingeau un echilibru formal desăvârșit;
- Paul Valéry mărturisea: „Un poem nu se termină niciodată, doar se abandonează.”

Însă dacă prin proiectare înțelegem eliminarea hazardului poetic, a iluminării bruște, a imprevizibilului, atunci poezia riscă să devină cadavru frumos împaiat.

Orice poet știe că, în procesul scrierii, apar versuri care vin de nicăieri, imagini care se insinuează în text fără premeditare, viraje neașteptate ale discursului. Poemul se construiește și cu sângele viu, nu doar cu rigla.

Câtă valabilitate mai are modelul lui Poe în poezia de azi? În epoca actuală, poeții lucrează în moduri extrem de diverse. Căci avem poeți *experiențiali*, care scriu spontan, aproape diaristic, poeți formalizați, care își impun constrângeri și formule fixe, poeți conceptuali, care pornesc de la idei abstracte, uneori matematice sau științifice și, nu în ultimul rând, poeți postmoderni, care subminează însăși ideea de coerență sau „proiect”.

De aceea, modelul lui Poe rămâne valabil ca exercițiu de luciditate poetică, dar nu universal. Pentru unii autori, planificarea ucide vibrația; pentru alții, doar prin ordine se poate naște miracolul expresiei. E o chestiune de temperament poetic.

Un exemplu contemporan interesant îl oferă poezia scrisă cu ajutorul inteligenței artificiale - unde proiectarea este uneori parte a algoritmului. Dar și acolo, valoarea finală a poemului nu ține doar de execuția unui plan, ci de modul cum el rezonază - afectiv, stilistic, existențial.

În realitate, un poem poate începe de la un proiect și sfârși într-o revelație. Sau invers. Procesul poetic nu e liniar. Mulți poeți încep cu un gând vag, cu o emoție, cu un vers-dinamită, iar apoi, pe măsură ce scriu, descoperă structura.

Alții pornesc de la un titlu, o temă, o schemă - și apoi așteaptă „să vină poezia”.

Idealul ar fi un echilibru între proiect și libertate, între logică și surpriză. Poetul autentic nu e nici arhitect rece, nici profet beat, ci o conștiință care știe când să

conducă și când să se lase condusă.

Poe a demonstrat că un poem de o frumusețe sumbră și profund emoționantă poate fi rezultatul unui plan riguros. Dar Poe nu este regula - el e un caz-lumină, o demonstrație paradoxală că ordinea poate genera magie.

Astăzi, când formele poetice s-au diversificat până la pulverizare, proiectarea rămâne o opțiune valabilă, dar nu obligatorie. Poetul poate gândi în avans sau poate scrie din flux. Important este ce trăiește cititorul, nu cum a fost „planificat” textul.

În fond, poezia nu e niciodată doar proiect sau doar inspirație, ci o întâlnire între cele două - un plan de zbor desenat pe o fântână.

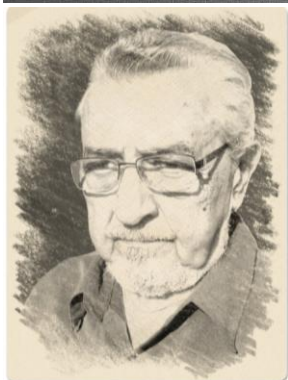
(urmare din pag. 40)

multe cazuri tragice, aduce un semnal de alarmă în atenția celor care intră în capcana alcoolului și a drogurilor, arătând consecințele nefaste ce merg până la suicid. Chiar dacă jonglează nonșalant cu închipuiri și eresuri neașteptate, ce șochează uneori, autorul este, de fapt, un om rațional și optimist, dorind să arate că sub un tratament potrivit și bine condus de un specialist, împreună cu oamenii de alături, binevoitori și cu mult curaj, cărora li se adresează direct, orice situație gravă poate fi reversibilă și fiecare persoană dependentă poate redeveni un om bun pentru societatea din care face parte. Este, de fapt, o lecție de curaj și de conștientizare a demnității recâștigate!

Doar atunci când o situație medicală extremă cere proceduri curative excepționale este de înțeles folosirea unor medicamente psihotrope, sub atenta supraveghere a specialistului. Tot ceea ce scrie autorul în acest volum are o autenticitate bine definită, de parcă trăirile personajelor sunt trăirile sale proprii, gândurile aceloră sunt gândurile sale, ce trebuie să fie neapărat dezvăluite. Un fel de mărturisire și, în același timp, un fel de descătușare sufletească reparatorie.

Rămâne remarcabilă abilitatea auctorială cu care scriitorul încâlcește și descâlcește firele întâmplărilor, depășind limitele de construire a neprevăzutului, cu care brodează pagini întregi din acest volum neobișnuit, ce uimește cititorul, îl plimbă prin lumi fantastice populate cu ființe fantastice, fermecându-l definitiv și ținându-l captiv pe durata întregii lecturi. De parcă, doar astfel se poate induce o stare de vrajă!

Constantin BIDULESCU

Fii optimist!

Fii optimist.
De este rece, vânt sau ploi,
Cum este uneori la noi
Când norii negri se adună,
Curând apare vreme bună,
Deci nu fi trist.

Fii optimist.
Și dacă fire albe-apar,
Și părul este tot mai rar,
Dar senectutea e frumoasă,
Însă de mulți neînțeleasă,
Să nu fii trist.

Fii optimist.
De-ți sunt copiii-n depărtări,
Chiar și nepoții-n alte țări,
Se vor întoarce într-o zi,
Când dor de glie s-o trezi,
Deci nu fii trist.

Fii optimist.
La loto de n-ai câștigat,
Și nu vei fii nicicând bogat,
Sărac sau gros la portofel,
Sfârșitul este tot la fel,
Deci nu fi trist.

Fii optimist.
Cu șeful dacă te-ai certat,
Nu-i chiar așa de minunat.
Dar vei trăi cu mult curaj...
Din ajutorul de șomaj.
Și nu fi trist.

Fii optimist.
La un concurs când ai postat
Și doar penultim ești votat,
Nu ești acum pe loc fruntaș,
Dar nici codaș,
Deci nu fi trist.

Și dacă lipsuri tot mai sunt,
Vei ține cont de-un amănunt,
Ușor va fi, nu bănuiești,
Dacă vei știi să și zâmbești...
Te sfătuiesc, deci nu fi trist,
Fii optimist.

Rezolvare... (că așa-i la noi)

La concurs de secretare
Concurența este mare.
Blonde, brune sau șatene,
De la țară, orășene,
Grijului la-nfățișare,
Multe cu recomandare.
Trei blondine mai zevzece
Au răspuns de nota zece.
Toate-au câștigat și-apoi...
Puși directori încă doi.

Evoluția animalelor

„Și animalele evoluează. Într-o zi, câinii vor lătra concret și organizat, ca în fabule”.
aforism de Valeriu Butulescu din „Stepa memoriei”.

Directorul Nae de la o uzină mare
Un câine jucăuș avea, dar și isteț tare.
Cum la Paris un dresor putea să găsească
Reușind să facă un câine să vorbească,
Fiului i-a dat cinci mii de euro pe-un cec,
– Te rog cu cățelul mergi tu, eu nu pot să plec.
Timp de o lună junele mult s-a distrat
Localuri, parcuri și din bani nimic n-a păstrat.

După o lună Nae sună băiețelul
Să afle cam în ce stadiu este cățelul.
– Multe cuvinte știe, a făcut progrese
Pe stradă vorbește cu toți, cu florărese,
Când trecem pe lângă Moulin Rouge seara.
Dar apropo tată, te mai culci cu secretara?
– Așa ceva de unde știi, nu ți-e rușine?
– Cățelul mi-a spus și mereu o susține.
– Am aflat că acolo vremea-i ploioasă
Fă-l pierdut în Paris și revino acasă.

